

Spišská regionálna rozvojová agentúra, Spišská Nová Ves

Obec Spišský Hrušov

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

obce Spišský Hrušov

OBSAH

Predslov starostky obce Spišský Hrušov	3
ÚVOD	4
Poslanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja	4
Vízia rozvoja obce Spišský Hrušov	4
A. AUDIT ÚZEMIA	5
1. Geografický popis územia	5
1.1. Predstavenie obce Spišský Hrušov, poloha obce	5
1.2. História a súčasnosť	6
2. Demografia	8
2.1. Demografická situácia	9
2.2. Školstvo a vzdelanostná skladba obyvateľstva	18
2.3. Ekonomická aktivita obyvateľstva, zamestnanosť, nezamestnanosť	21
3. Doprava, telekomunikácie a technická infraštruktúra	32
3.1. Doprava	32
3.1.1. Cestná sieť, Autobusová doprava	34
3.1.2. Železničná sieť, Letecká doprava	34
3.2. Telekomunikácie	34
3.3. Technická infraštruktúra	35
3.3.1. Vodné zdroje, verejné vodovody, kanalizácia, ČOV	35
3.3.2. Energetika a elektrické siete	36
3.4. Skládky a zber TKO	37
4. Priemysel a služby	38
4.1. Ekonomika obce	38
4.2. Podnikateľské prostredie	38
4.3. Štruktúra ekonomických subjektov	40
4.3.1. Služby a obchod v širšom regióne	42
5. Kultúra, šport a cestovný ruch	44
5.1. Turistický región a súčasný stav cestovného ruchu	44
5.2. Primárna a sekundárna ponuka	45
5.2.1. Prírodné danosti	45
5.2.2. Letná a zimná turistika	46
5.2.3. Kultúrno-historické dedičstvo	48
6. Rozvoj vidieka a stav životného prostredia	49
6.1. Ekonomická charakteristika	49
6.1.1. Lesníctvo, Poľovníctvo, Poľnohospodárstvo	50
6.2. Analýza životného prostredia, odpadové hospodárstvo	51
6.2.1. Ovzdušie	51
6.2.2. Vody	55
7. Sociálna oblasť	56
7.1. Sociálna starostlivosť	56
7.2. Sociálna infraštruktúra ostatná	58
7.3. Analýza sociálnych potrieb obce	60
7.4. Bývanie	61
8. Zdravotná starostlivosť	65
8.1. Primárna a sekundárna starostlivosť	65

8.2. Zdravotný stav obyvateľstva	67
8.3. Vplyv hluku na zdravotný stav obyvateľstva	68
9. Verejná správa	69
9.1. Samospráva	69
9.2. Štátna správa	72
10. Inštitucionálna podpora miestneho rozvoja	72
10.1. Legislatívna	72
10.2. Inštitúcie	76
10.3. Programy a finančné zdroje	70
10.4. Štruktúra operačných programov SRR 2014-2020	80
10.5. Finančné alokácie na jednotlivé operačné programy	90
10.6. Strategický rámec Národného strategického plánu rozvoja vidieka	91
10.7. Rozdelenie finančných zdrojov pre cieľ Konvergencia	92
B. SWOT analýza	93
C. Problémová analýza, kľúčové disparity a faktory rozvoja	98
1. Oblasť hospodárskych činností	98
2. Oblasť ľudských zdrojov	99
3. Oblasť technickej infraštruktúry	99
4. Oblasť životného prostredia a vidieka	100
D. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	101
1. Dôvod PHaSR	101
2. Ciele rozvoja obce	102
2.2 Strategický cieľ	103
3. Hodnotenie súladu vízie, cieľov, priorít a opatrení s politikami EÚ	105
E. AKČNÝ PLÁN PROGRAMU	107
1. Akčné plány	107
1.1. Zámery a ciele v Kritickej oblasti A – Infraštruktúra	107
1.2. Zámery a ciele v Kritickej oblasti B – Ľudské zdroje	110
1.3. Zámery a ciele v kritickej oblasti C –Hospodársky rozvoj	113
2. Spoločné projektové zámery obcí mikroregiónu	117
3. Projektové zámery obce	119
F. HODNOTENIE A MONITOROVANIE	122
1. Hodnotenie a hodnotiace kvantifikátory	122
2. Parametre finančných plánov	123
2.1. Finančné toky, 2.2. Východiská, 2.3. Podmienky oprávnenosti	124
2.4. Kategórie neoprávnených výdavkov	125
ZÁVER	126
AUTORI	126
PRÍLOHY	
I. Cestná sieť okresu Spišská Nová Ves	- 129 -
II. Kataster obce – orto-foto mapa	- 130 -

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Spišský Hrušov

Predslov starostky obce Spišský Hrušov

Vážení spoluobčania,

jednou z najdôležitejších, ale aj najviac podceňovaných činností je komplexný racionálny prístup k plánovaniu vlastného rozvoja. Málokto z nás pochybuje o užitočnosti vedieť čo chceme dosiahnuť a čo k tomu budeme potrebovať.

Plány každého charakteru sa majú odvodzovať od základného cieľ maximalizovať rozvoj vnútorného potenciálu subjektu, samosprávu nevynímajúc, preto, že plánovanie patrí k najdôležitejším nástrojom riadiacej práce. Každá obec je v zmysle zákona č. 369/1999 Zb. o obecnom zriadení zodpovedná za rozvoj svojho územia a zdrojov k nemu prislúchajúcich, ktorý má v prvoradom ponímaní viesť ku skvalitňovaniu životnej úrovne súčasných i potenciálnych obyvateľov obce jej návštevníkov a turistickej klientely.

Obec Spišský Hrušov s dôrazom na dodržiavanie týchto podmienok spracovala Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHaSR obce), ktorý sa stáva regulatívnym riadiacim dokumentom, ale v náväznosti na fakt, že žiaden plán nie je a nemôže byť dogmou, je možné ho dopĺňať vzhľadom na meniace sa podmienky.

V súlade so základnou podmienkou zákona č. 503/2002 Z.z. tento PHaSR obce nie je len súhrnom akcií a opatrení, ale predovšetkým vymedzením cieľov a metód na ich dosiahnutie, určením termínov realizácie, vymedzením zodpovednosti za ich naplnenie a uvedenie postupu kontroly, hodnotenia a opatrení.

Plán rozvoja obce má charakter strednodobého plánovacieho dokumentu pre obdobie rokov 2014 – 2020 a plne korešponduje s PHSR Košického kraja a je tiež kompatibilný s Územným plánom obce Spišský Hrušov, ktorý spracovala odborne spôsobilá osoba v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, a ktorým sa obec riadi od dátumu spracovania (marec 2014).

Tieto plánovacie dokumenty po schválení v obecnom zastupiteľstve sa stávajú rovnocennými záväznými regulatívmi limitov a riadenia kooperačnej činnosti v koexistenčnom ponímaní a bezkolíznej schopnosti tvorby obecných rozpočtov na dotknuté roky.

Relevantnosť strategického plánovania má opodstatnenie v zmysle zásad vlastnej tvorby – premyslenosť, koncepcnosť, udržateľnosť zámerov, demokratickosť a kooperatívnosť a jeho absencia má za následok nejasnosť operatívneho plánovania, kde postupy a kroky uplatňované v riadení sú vnímané ako ciele a nie ako prostriedky v napĺňaní cieľov.

Program rozvoja obce Spišský Hrušov je spracovaný realizačným tímom zloženým zo zástupcov vedenia samosprávy, poslancov obecného zastupiteľstva, zamestnancov obecného úradu, zástupcov záujmových združení so sídlom v Spišskom Hrušove a občanov obce. Dokument je podporou iniciatív vyvíjaných zdola nahor a napĺňa tým ciele regionálnej a štrukturálnej politiky kraja a Slovenska.

....., Elena Franková, starostka obce

ÚVOD

Poslanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

PHaSR je strednodobým programovým dokumentom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Určuje základnú víziu smerovania rozvoja územia obce a jednotlivé kroky, ktorých realizáciou sa bude vízia naplňať v období rokov 2014 - 2020.

V základnej štruktúre obsahuje ekonomické a sociálne východiská (audit územia), rozvojovú stratégiu, finančný plán a zabezpečenie realizácie.

Socio-ekonomická analýza je zameraná predovšetkým na existujúci rozvojový potenciál, hospodárske aktivity v regióne, občiansku vybavenosť, vzdelávanie a kultúru a na stav životného prostredia. Na úrovni obcí nebolo často možno disponovať s oficiálnymi štatistikami, realizovali sa osobitné zisťovanie, resp. kvalifikované odhady.

SWOT analýza prezentuje analytické poznatky, problémová analýza určuje kľúčové disparity a faktory rozvoja vychádzajúce zo SWOT.

V rozvojovej stratégii je určená programová štruktúra pre celé programovacie obdobie a jej súčasťou sú ciele, priority, opatrenia, aktivity a ukazovatele pre sledovanie jednotlivých kategórií. Zachovaný je princíp vnútornej koherencie (nadväznosť opatrení medzi jednotlivými prioritami) a vonkajšej koherencie (medzi jednotlivými programovými dokumentmi).

Ciele a priority sú kvantifikovateľne definované a udávajú jasnú, výstižnú charakteristiku cieľového stavu. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority a aktivity typu činností – projektov, ktoré sa budú v rámci vymedzených opatrení podporovať.

Finančný plán má informatívny charakter a špecifikuje pre každú prioritu finančný prídely aj v jeho predpokladanej zdrojovej štruktúre.

Hlavným poslaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Spišský Hrušov je nastavenie a udržanie trvalého a efektívneho rozvoja tohto územia.

Vízia rozvoja obce

Na základe špecifických podmienok a postavenia regiónu, v ktorom sa obec Spišský Hrušov nachádza, s ohľadom na jednotný trh Európskej únie a globalizáciu svetovej ekonomiky a pre potrebu budovania prosperujúcej spoločnosti so vzdelanými občanmi je vízia formulovaná takto:

Vyvážené budovanie hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja obce a cielená konvergencia k úrovni najvyspelejších obcí Slovenska založená na efektívnom využívaní potenciálu územia

A. AUDIT Územia

1. Geografický popis územia

1.1. Predstavenie obce Spišský Hrušov

Obec Spišský Hrušov je administratívne začlenená do Košického kraja, okresu Spišská Nová Ves. Jej katastrálne územie susedí s k.ú. obcí Bystrany, Olcnava, Vítkovce, Chrasť nad Hornádom, Jamník, Domaňovce a Hincovce. Okresné mesto Spišská Nová Ves je vzdialené cca. 20 km a krajské mesto Košice je vzdialené cca. 55 km juhovýchodne od obce. Do obce je možné sa dostať z okresného mesta Spišská Nová Ves po štátnej ceste II/536.

Južne od územia obce prechádza hlavná dvojkolajová elektrifikovaná železničná trať č. 180 Košice – Žilina. Obec je dopravne obsluhovaná aj autobusovými prímestskými linkami dopravných spoločností.

1.2. Poloha obce

Geograficky leží obec vo južnej časti Hornádskej kotliny (mapka č. 1.2.), ktorý je od severu ohraničený Levočským pohorím, a na juhu Slovenským Rudohorím.

Kataster obce sa rozprestiera na ploche cca. 1 307 ha (13,07 km²), a mala aktuálne k 03.08.2007 – 1 245 obyvateľov, k 31.12.2004 to bolo 1 269 obyvateľov (a v r. 2001 pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov to bolo 1 251 obyv.), čo je 1,34 % obyvateľov okresu SNV.

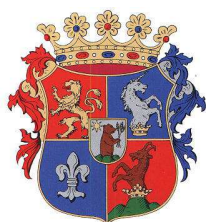
Mapka č. 1.2. Obec Spišský Hrušov a okolie

Zdroj: mapy.zoznam.sk

1.3. História a súčasnosť

Spiš

Územie Spiša bolo pôvodne osídlené Slovanmi. Spiš bol súčasťou Veľkomoravskej ríše. V 11. storočí bolo územie Spiša z juhu obsadzované Uhorským kráľovstvom a zo severu Poľským kráľovstvom. V tom čase bol Spiš pokrytý prevažne pralesmi a riedko osídlený. Koncom 11. storočia tvorila hranicu Uhorska na Spiši rieka Hornád, na ktorej za účelom obrany severnej hranice Uhorska Maďari zakladali tzv. strážne osady. Spišský komitát (comitatus Scepusiensis) bol vytvorený v druhej polovici 12. stor. V 50-tych rokoch 13. stor. sa uhorská hranica posunula na severe k Podolíncu a na severozápade na riekú Dunajec. Región okolo Hniezdneho a Starej Ľubovne (nazývaný districtus Podoliensis) bol včlenený do Uhorska až na konci 13. stor. Severná hranica stolice bola stabilizovaná až na začiatku 14. stor. Do roku 1802 existovala na Spiši zvláštna samostatná malá provincia nazývaná Provincia X spišských kopijníkov (Parvus comitatus či Sedes superior), ktorá sa rozprestierala na východ od Popradu a bola vytvorená za účelom obrany severnej hranice Uhorska.

Väčšina spišských miest sa rozrástla príchodom Nemcov. Nemci na Spiš (ale aj iné oblasti Uhorska) prišli hlavne po tatárskom vpáde v 13. stor., ktorý zmenil Spiš, ako aj iné stolice Uhorska na málo zaľudnené oblasti (Spiš stratil až 50% obyvateľov). Následne kráľ Belo IV. pozval Nemcov kolonizovať Spiš a iné oblasti Slovenska, dnešného Maďarska a Sedmohradska (dnes Rumunsko). Nemci pochádzali prevažne z oblastí okolo Baltického mora, ktoré boli v tom čase spustošené záplavami a zo Švábska (región v dnešnom Bádensku-Württembersku). Boli to prevažne odborníci v rôznych odvetviach a baníci.

Nemeckí obyvatelia Hornádskej a Popradskej kotliny vytvorili zvláštnu politickú jednotku s vlastnou správou. Prijali kolektívne privilégia od kráľa Štefana V. r. 1271, ktoré boli potvrdené a rozšírené kráľom Karolom Róbertom r. 1317, pretože spišskí Nemci mu pomohli poraziť uhorských oligarchov v bitke pri Rozhanovciach r. 1312. Toto územie malo garantovanú samosprávu podobnú tej, ktorú mali kráľovské slobodné mestá. V r. 1317 toto územie zahrňovalo 43 obcí, vrátane Levoče a Kežmarku, ktorí z neho vystúpili r. 1344. Od r. 1370 41 obcí používalo spoločný systém Spišského práva (zvaný v nemčine *Zipser Willkür*). Spočiatku bolo toto územie nazývané *Communitas Saxonum de Scepus* resp. *Provincia Spišských Sasov*. Od polovice 14. stor. sa zredukovalo na 24 obcí a jeho názov sa zmenil na *Communitas Saxonum de Scepus* resp. *Provincia XXIV spišských miest*.

Provincia 24 spišských miest bola rozpustená v r. 1412, pretože uhorský kráľ Žigmund Luxemburský dal do poľského zálohu 13 miest tejto provincie a panstvo Ľubovnianskeho hradu a Podolínece, aby mohol financovať vojnu proti Benátkam. Zvyšných 11, miest z bývalých 24, vytvorilo *Provinciu 11 spišských miest*, ktorá si však nedokázala udržať svoje práva a r. 1465 bola úplne včlenená do Spišskej stolice a mestá sa stali panstvom pána Spišského hradu. Väčšina z nich sa zmenila na dediny a stratila svoj nemecký charakter. Zálohované územia zostali integrálnou súčasťou uhorského kráľovstva (aj Ostrihomskej arcidiecézy), predmetom zálohu bol len ekonomický prospech z týchto miest.

Keďže Poľsko nebolo ochotné vrátiť prosperujúce mestá, úsilie Uhorského kráľovstva vyplatiť dlh (obzvlášť v r. 1419, 1426 a 1439) zlyhalo a neskôr nikto nebol schopný zaplatiť túto obrovskú sumu peňazí, hoci celé kráľovstvo vravelo o potrebe tak urobiť. V čase zneužívania týchto miest za vlády Teodora Konštantína Lubomirského, kráľovnej Márie Jozefy a grófa Henricha Brühla, rakúska cisárovná a česká a uhorská kráľovná Mária Terézia sa rozhodla získať tieto mestá silou. Využila vzbury šľachty v Poľsku v druhej polovici 18. stor. a obsadila mestá (so súhlasom poľského kráľa) bez zaplatenia dlhu. Tento akt bol potvrdený pri prvom delení Poľska r. 1772 a v r. 1773 keď bol záloh zrušený. V r. 1778 13 spišských miest znova získalo práva z r. 1271. K nim boli pripojené zvyšné 3 bývalé zálohované mestá a bola založená *Provincia 16 spišských miest*. Centrom Provincie sa stala Spišská Nová Ves. Avšak tieto práva boli postupne redukované a o 100 rokov už boli garantované len náboženské a

kultúrne práva. Nakoniec bola Provincia v r. 1876 úplne rozpustená a včlenená do Spišskej stolice.

V r. 1918 (potvrdené dohodou vo Versailles r. 1918 a Trianone r. 1920) sa Spiš stal súčasťou novovytvoreného Česko-Slovenska. Časť územia o rozlohe 195 km² anektovalo Poľsko. Spišská stolica existovala do r. 1923, kedy sa stala súčasťou novovytvorenej Podtatranskej župy so sídlom v Liptovskom Mikuláši. V r. 1928-1939 a 1945-1948 bolo územie bývalej Spišskej župy súčasťou *Slovenskej krajiny* v rámci ČSR.

Počas 2. svetovej vojny sa 1. januára 1940 Spiš stal súčasťou Tatranskej župy v rámci samostatnej Slovenskej republiky (14. marec 1939-1945). Na konci 2. svetovej vojny väčšina spišských Nemcov utiekla pred postupujúcou Červenou armádou z východu.

Po 2. svetovej vojne sa Spiš opäť stal súčasťou Česko-Slovenska. V r. 1948 bol rozdelený medzi "Košícký kraj" a "Prešovský kraj", od r. 1960 bol celý súčasťou "Východoslovenského kraja". V r. 1990 boli kraje na Slovensku zrušené. V r. 1993 vzniklo samostatné Slovensko, ktorého súčasťou je aj Spiš. Ten bol v júli 1996 rozdelený medzi novovytvorený Košícký kraj a Prešovský kraj.

Obec Spišský Hrušov

Obec sa spomína (ako osada) už od r. 1253 pod menom villa Kurtues, r. 1255 ako villa Kurtuelus, 1294 Horusk - Hursk (1360), 1364 Hruschfálva, Hruskafálva, ale r. 1368 až ako Grusssov, 1386 ako Graucza, 1495 Gravross, 1500 Hrussow, 1773 Grussow, 1786 Hrussow, maďarsky Kortvélyes a až do r. 1918 ako Szépeskortvényes, nemecky Grausch alebo Birndorf. Názov obce bol odvodený zo slovanského slova hnušťa a pôvodné osídlenie dediny bolo slovanské. Od r. 1918 (viď. záznam z roku 1927) ako Spišský Hrušov nad

Hornádom.

Aj na túto obec dopadali mnohé historické udalosti, ktoré mali aj negatívny vplyv na jej rozmach – tatársky vpád, vpád husitov, protihabsburské povstania, vojny a živelné pohromy, neúrodami hlad a epidémie. Obec mala od počiatku ráz a charakter poľnohospodárskej usadlosti.

Z tohto územia kráľovná Alžbeta v hrade Scipis darovala so šľachtickým právom jeden pluh zeme "ZEDLYSKE" - blízko zeme ZALANK a WITK, Filipovi, zaťovi Zolochovmu, strelcovi de Sadvar. Roku 1280 kráľ Ladislav IV. to potvrdil Filipovi a Pavlovi, synovi ZEGIM, ale s tým, že Filip bude platiť kráľovi uncu zlata.

Časť obce Spišského Hrušova patrila r. 1279 spišskému kráľovskému domínium. Od konca 14. stor. ju vlastnili kartuziáni z Červeného Kláštora. Pôvodný kráľovský majetok sa r. 1279 stáva majetkom šľachty Theokeovcov a Mariássyovcov. Je potrebné konštatovať, že z množstva miestnych slovanských názvov ani jeden nehovorí proti ich slovanskosti, ako to dokladujú aj dokumenty z 13. stor. Niektorým nemožno prisúdiť ani východoslovenský ani južnoslovenský pôvod.

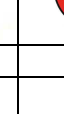
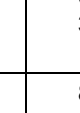
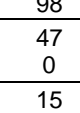

2. Demografia

Počet obyvateľov obce Spišský Hrušov podľa údajov Štatistického úradu SR z r. 2012 bol 1 243 obyvateľov (v 2004 1 269, v roku 2001 ich bolo 1 251 - podľa Sčítania obyvateľov domov a bytov). Priemerná hustota obyvateľstva na 1km² je 97,1. Táto hodnota je mierne pod priemerom okolitých obcí mikroregiónu. Všeobecná charakteristika jednotlivých obcí mikroregiónu je v tab. č. 2.1.

Obec s najväčším počtom obyvateľov tohto územia, okrem mesta Spišská Nová Ves je mesto Spišské Vlachy (s viac ako 3 500), viac ako tisíc obyvateľov majú Bystrany, Harichovce, Spišský Hrušov a Jamník. Nárast počtu obyvateľov obce Spišský Štvrtok má mierne rastúci charakter, až stagnáciu. Vo väčšine obcí mikroregiónu počet obyvateľov narastá, pričom nárast v niektorých obciach má trvalý až dynamický rast (Bystrany, Chrasť nad Hornádom, Jamník). Opačná tendencia je len v obci Matejovce nad Hornádom (pokles počtu obyvateľov), alebo Hincovce, kde je stagnácia vo vývoji počtu obyvateľov.

V nasledujúcich tabuľkách je porovnanie okolitých obcí vo všeobecných charakteristikách – podľa veľkosti, počtu obyvateľov, domov a bytov.

Tab. č. 2.1: Všeobecná charakteristika obcí územia, porovnanie obcí, (r. 2004)

Obec	Bystrany	Danišovce	Domaňovce	Harichovce	Hincovce	Chrasť nad Hornádom	Jamník
Erb obce							
Prvá písomná zmienka	1268	1287	1258	1268	1320	1280	1277
Výmera katastr. územia (ha)	781	430	1283	1080	649	939	814
z toho : poľnohospod. pôda	623	-	947	578	432	428	659
orná pôda	277	242	616	220	221	72	520
lúky a pasienky	334	32	324	340	207	351	132
lesná pôda	85	104	5	404	187	430	84
Počet obyvateľov spolu	2734	454	880	1723	207	772	1061
z toho : muži	1360	233	436	846	107	403	547
ženy	1374	221	444	877	100	369	514
Ekonom aktívne obyvateľstvo	1146	208	434	969	98	385	545
Počet trvale obýv. domov	269	85	220	413	47	136	239
Počet trvale obývaných bytov	289	89	221	448	0	147	245
Počet trvale neobýv. domov	18	6	8	55	15	12	12
Počet trvale neobýv. bytov	18	6	8	55	15	12	12
Počet individ. rekr.objektov	0	0	0	14	4	1	0
Národnosť – slovenská, r.2001	90,73	99,72	99,89	98,81	99,49	95,19	99,81
% - iná	9,27	0,28	0,11	1,19	0,51	4,81	0,19

Zdroj: ŠÚ SR, údaje obcí

Pozn.: Pokračovanie tabuľky je na ďalšej strane

Obec	Lieskovany	Matejovce nad Hornádom	Odořín	Olcava	Spišské Vlachy	Spišský Hrušov	Vítkovce
Erb obce							
Prvá písomná zmienka	1277	1320	1263	1312	1243	1253	1253
Výmera katastr. územia (ha)	176	362	914	1521	4221	1307	522
z toho: poľnohospod. pôda	157	-	793	345		1124	150
orná pôda	145	18	634	152		870	240
lúky a pasienky	4	17	159	185		244	113
lesná pôda	-	145	35	1097		103	-
Počet obyvateľov spolu	262	487	892	969	3550	1269	523
Z toho : muži	130	232	447	474	1728	619	266
ženy	132	255	445	495	1822	650	257
Ekon. aktívne obyvateľstvo	121	190	595	587	1633	639	229
Počet trvale obývan. domov	60	120	208	237	784	278	90
Počet trvale obývaných bytov	61	120	226	254	968	293	100
Počet trvale neobýv. domov	7	15	16	23	130	17	7
Počet trvale neobývan. bytov	9	15	18	24	135	17	7
Počet individ. rekr. objektov	1	4	0	4	9	0	0
Národnosť – slovenská, r. 2001	100	91,38	99,43	97,43	97,81	99,12	87,23
% - iná	0	8,62	0,57	2,57	2,19	0,88	12,77

Zdroj: ŠÚ SR, údaje obcí

2.1. Demografická situácia

2.1.1. Počet obyvateľov a jeho štruktúra

Tab. č. 2.1.1.1a: Základné údaje, (k 31.12.2012)

Územie	Rozloha (km ²)	Počet obyvateľov	Počet žien, %	Hustota obyv. (počet/km ²)	Tendencia rast / pokles
Spišský Hrušov	13,07	1 243	647, 52%	95,1	pokles
Okres SNV	587	98 244	49 677, 50,6%	167,4	rast
Košický kraj	6 753	794 025	406 552, 51,2%	117,6	rast
Slovensko	49 035	5 410 836	2 774 857, 51,3%	110,4	stagnácia

Zdroj: ŠÚ SR

Tab. č. 2.1.1.1b: Základné údaje, (k 31.12.2004)

Územie	Rozloha (km ²)	Počet obyvateľov	Počet žien, %	Hustota obyv. (počet/km ²)	Tendencia rast / pokles
Spišský Hrušov	13,07	1 269	51,2	97,1	nárast
Mikroregión	150,0	15 783 (r. 2001: 15 245)	50,0	118,4	nárast
Okres SNV	587	95 144	50,7	162	rast
Košický kraj	6 753	770 508	51,5	114	slabý nárast
Slovensko	49 035	5 384 822	51,5	110	stagnácia

Zdroj: ŠÚ SR

Tab. č. 2.1.1.2a: Demografické údaje (k 31.12. 2004)

Obec	Počet živonarodených			Počet zomretých			Celkový prírastok			Počet sobáš.	Počet rozvod.
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy		
Spišský Hrušov	9	6	3	8	5	3	13	14	-1	5	1
mikroregion	251	140	121	136	72	64	142	64	77	85	12

Zdroj: ŠÚ SR

Tab. č. 2.1.1.2b: Vývoj demografie obce (za roky 2012 - 2005)

Pohlavie	Stav k 1.1. roka	Živo narodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Pristáhovalí	Vystáhovalí	Prírastok (-úbytok) zahr. Sťah.	Prírastok (-úbytok) zahr. Sťah.	Celkový prírastok (-úbytok)	Stav k 31.12. roka	Stredný tav
2012											
Muži	607	3	3	0	5	16	-11	0	-11	596	601,5
Ženy	654	8	7	1	5	13	-8	0	-7	647	650,5
Spolu	1261	11	10	1	10	29	-19	0	-18	1243	1252
2011											
Muži	599	8	8	0	10	2	8	0	8	607	603
Ženy	650	6	6	0	12	8	4	0	4	654	652
Spolu	1249	14	14	0	22	10	12	0	12	1261	1255
2010											
Muži	611	5	6	-1	6	9	-3	1	-4	607	610
Ženy	655	10	6	4	4	10	-6	0	-2	653	654
Spolu	1 266	15	12	3	10	19	-9	1	-6	1 260	1 264
2009											
Muži	610	6	10	-4	11	6	5	1	1	611	609
Ženy	649	9	5	4	9	7	2	1	6	655	651
Spolu	1259	15	15	0	20	13	7	2	7	1266	1260
2008											
Muži	610	7	8	-1	9	8	1	1	0	610	606
Ženy	643	4	7	-3	12	3	9	0	6	649	643
Spolu	1 253	11	15	-4	21	11	10	1	6	1 259	1 249
2007											
Muži	616	5	7	-2	5	9	-4	0	-6	610	609
Ženy	649	3	2	1	9	16	-7	0	-6	643	643
Spolu	1 265	8	9	-1	14	25	-11	0	-12	1 253	1 252
2006											
Muži	618	10	6	4	6	12	-6	0	-2	616	623
Ženy	649	8	4	4	9	13	-4	0	0	649	657
Spolu	1 267	18	10	8	15	25	-10	0	-2	1 265	1 280
2005											
Muži	619	8	7	1	10	12	-2	1	-1	618	620
Ženy	650	3	3	0	12	13	-1	1	-1	649	647
Spolu	1269	11	10	1	22	25	-3	2	-2	1267	1267

Zdroj: ŠÚ SR

Tab. č. 2.1.1.2c: Vývoj demografie obce (za roky 2012 - 2005)

Pohlavie	Počet obyv. k 31.12.	v tom vo veku						Priemerný vek	Index starnutia
		predprod.	produkt.	poprod.	predprod.	produkt.	poprod.		
		absolútne			v %				
2012									
Muži	596	99	441	56	16,61	73,99	9,4	36,54	56,57
Ženy	647	105	447	95	16,23	69,09	14,68	38,65	90,48
Spolu	1243	204	888	151	16,41	71,44	12,15	37,64	74,02
2011									
Muži	607	111	447	49	18,29	73,64	8,07	35,36	44,14
Ženy	654	111	450	93	16,97	68,81	14,22	38,31	83,78
Spolu	1261	222	897	142	17,61	71,13	11,26	36,89	63,96
2010									
Muži	607	114	410	83	18,78	67,55	13,67	35,44	72,81
Ženy	653	115	372	166	17,61	56,97	25,42	38,09	144,35
Spolu	1 260	229	782	249	18,17	62,06	19,76	36,82	108,73
2009									
Muži	611	117	413	81	19,15	67,59	13,26	35,03	69,23
Ženy	655	115	373	167	17,56	56,95	25,50	37,85	145,22
Spolu	1266	232	786	248	18,33	62,09	19,59	36,49	106,90
2008									
Muži	610	119	408	83	19,51	66,89	13,61	34,86	69,75
Ženy	649	113	378	158	17,41	58,24	24,35	37,71	139,82
Spolu	1 259	232	786	241	18,43	62,43	19,14	36,33	103,88
2007									
Muži	610	116	418	76	19,02	68,52	12,46	34,55	65,52
Ženy	643	108	380	155	16,80	59,10	24,11	37,57	143,52
Spolu	1 253	224	798	231	17,88	63,69	18,44	36,10	103,13
2006									
Muži	616	121	420	75	19,64	68,18	12,18	34,09	61,98
Ženy	649	115	388	146	17,72	59,78	22,50	36,75	126,96
Spolu	1 265	236	808	221	18,66	63,87	17,47	35,46	93,64
2005									
Muži	618	125	420	73	20,23	67,96	11,81	33,85	58,40
Ženy	649	122	384	143	18,80	59,17	22,03	36,43	117,21
Spolu	1267	247	804	216	19,49	63,46	17,05	35,17	87,45

Zdroj: ŠÚ SR

Tab. č. 2.1.1.3a: Zloženie obyvateľstva podľa náboženského vyznania (r. 2001, SODB)

Obec	Rím-kat.		Grécko-kat.		Pravoslávna		Evanjelická		Iná cirkev		Nezistené, bez vyznania	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Spišský Hrušov	1227	98,1	3	0,2	2	0,2	-	-	9	0,7	10	0,8
mikroregión	14819	96,0	119	0,7	24	0,1	81	0,3	212	1,4	262	1,3
Okres SNV	72590	77,62	3108	3,32	1326	1,42	2129	2,28	611	0,56	13752	14,7
Košický kraj	455tis	59,47	84tis	10,97	13987	1,83	35154	4,59	60tis	7,91	116tis	15,24
SR	3,7mil	68,93	219tis	4,09	50tis	0,94	380tis	7,07	163tis	3,03	857tis	15,95

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2001

Tab. č. 2.1.1.3b: Zloženie obyvateľstva podľa pohlavia a náboženského vyznania (r. 2011, SODB)

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu	%
Rímskokatolícka cirkev	560	616	1 176	94,08
Gréckokatolícka cirkev	2	2	4	0,32
Pravoslávna cirkev	0	1	1	0,08
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1	2	3	0,24
Bratská jednota baptistov	1	0	1	0,08
Bez vyznania	24	10	34	2,72
Iné	0	2	2	0,16
Nezistené	14	15	29	2,32
Spolu	602	648	1 250	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2011

Rozhodujúca časť obyvateľstva je rímsko-katolíckeho vierovyznania (94,1 %), druhú najväčšiu skupinu tvoria obyvatelia bez vyznania (2,72 %).

Tab. č. 2.1.1.4a: Zloženie obyvateľstva obce a mikroregiónu **podľa národností** (r.2001, SODB)

Obec		slovenská	maďarská	rómska	česká	rusínska	ukrajinská	nemecká	poľská	iná	spolu
Spišský Hrušov	abs.	1240	2	-	2	-	2	-	-	5	1251
	%	99,0	0,2	-	0,2	-	0,2	-	-	0,4	100
Mikroregión	abs.	14 728	5	405	30	1	8	0	0	68	15 245
	%	96,9	0,0	2,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	100
Okres SNV	abs.	85665	94	5155	375	187	94	94	-	2062	93 725
	%	91,4	0,10	5,50	0,40	0,20	0,10	0,10	-	2,20	100
Košícký kraj	abs.	627 tis.	85 tis	29 tis	5137	1993	2070	1533	307	13033	766 650
	%	81,82	11,15	3,89	0,67	0,26	0,27	0,20	0,04	1,70	100
SR	abs.	4,5 mil.	520tis	89 tis	46 tis	24 tis	10 tis	5379	2689	64 tis	5378951
	%	85,79	9,68	1,67	0,87	0,45	0,20	0,10	0,05	1,16	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2001

Tab. č. 2.1.1.4b: Zloženie obyvateľstva obce podľa pohlavia a národností (r.2011, SODB)

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu	%
Slovenská	593	638	1 231	98,48
Maďarská	1	1	2	0,16
Česká	2	1	3	0,24
Nemecká	1	0	1	0,08
Ruská	0	1	1	0,08
Iná	2	1	3	0,24
Nezistená	3	6	9	0,72
Spolu	602	648	1 250	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2011

Národnostné zloženie obyvateľov obce je rovnorodé. Väčšina obyvateľov uvádza slovenskú národnosť – 98,5%. Ostatné národnosti sú zastúpené v minimálnej miere, alebo vôbec.

Z hľadiska **vekovej štruktúry** údaje za územie obce sú v tab. č. 2.1.1.5a,b.

Tab. č. 2.1.1.5a: Obyvateľstvo obce podľa veku, (r. 2001. SODB)

Obec	0 – 5 rokov						6 – 14 rokov					
	muži		ženy		spolu		muži		ženy		spolu	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Spišský Hrušov	57	9,3	61	9,5	118	9,4	71	11,6	74	11,5	145	11,6
mikroregión	713	8,9	724	8,6	1437	8,8	1238	17,0	1135	14,6	2373	15,5

Pokračovanie tabuľky

obec	Produktívny vek						Poproduktívny vek					
	muži		ženy		spolu		muži		ženy		spolu	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Spišský Hrušov	415	68	369	57,6	784	62,7	66	10,8	136	21,2	202	16,1
mikroregión	4781	63,5	4289	55,8	9070	59,6	817	11,1	1511	20,6	2328	15,8

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2001

Tab. č. 2.1.1.5b: Obyvateľstvo obce podľa pohlavia, rodinného stavu a veku, (r. 2011. SODB)

Vek	Muži						Ženy						Obyvateľstvo	
	spolu	slobodní	ženatí	rozvedení	ovdovení	nezistení	spolu	slobodné	vydaté	rozvedené	ovdovené	nezistené	úhm	%
0 - 2	20	20	0	0	0	0	23	23	0	0	0	0	43	3,4
3 - 4	12	12	0	0	0	0	10	10	0	0	0	0	22	1,8
5	8	8	0	0	0	0	4	4	0	0	0	0	12	1,0
6 - 9	33	33	0	0	0	0	21	21	0	0	0	0	54	4,3
10 - 14	39	39	0	0	0	0	54	54	0	0	0	0	93	7,4
15	9	9	0	0	0	0	11	11	0	0	0	0	20	1,6
16 - 17	13	13	0	0	0	0	12	12	0	0	0	0	25	2,0
18 - 19	15	15	0	0	0	0	18	18	0	0	0	0	33	2,6
20 - 24	43	40	2	0	0	1	40	37	3	0	0	0	83	6,6
25 - 29	54	39	14	0	0	1	60	25	31	2	0	2	114	9,1
30 - 34	62	22	37	3	0	0	54	14	36	4	0	0	116	9,3
35 - 39	61	11	41	6	0	3	60	5	44	9	1	1	121	9,7
40 - 44	44	6	32	6	0	0	44	4	34	5	1	0	88	7,0
45 - 49	47	8	38	1	0	0	32	3	24	3	2	0	79	6,3
50 - 54	35	8	23	2	2	0	35	4	27	1	3	0	70	5,6
55 - 59	26	2	21	2	1	0	45	9	27	1	8	0	71	5,7
60 - 64	33	6	25	1	1	0	33	0	27	1	5	0	66	5,3
65 - 69	24	0	24	0	0	0	40	1	15	1	23	0	64	5,1
70 - 74	13	1	9	1	2	0	21	2	9	1	9	0	34	2,7
75 - 79	8	0	7	0	1	0	15	0	1	0	14	0	23	1,8
80 - 84	3	0	2	0	1	0	11	0	0	0	11	0	14	1,1
85 +	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	5	0	5	0,4
Spolu	602	292	275	22	8	5	648	257	278	28	82	3	1 250	100,0
0 - 5	40	40	0	0	0	0	37	37	0	0	0	0	77	6,2
6 - 14	72	72	0	0	0	0	75	75	0	0	0	0	147	11,8
Produktívny	442	179	233	21	4	5	444	142	253	26	20	3	886	70,9
Poproduktívny	48	1	42	1	4	0	92	3	25	2	62	0	140	11,2
Podiel obyvateľstva, %	0 - 5	6,6	-	-	-	-	5,7	-	-	-	-	-	6,2	-
	6 - 14	12,0	-	-	-	-	11,6	-	-	-	-	-	11,8	-
	produktívny vek	73,4	-	-	-	-	68,5	-	-	-	-	-	70,9	-
poproduktívny vek	8,0	-	-	-	-	14,2	-	-	-	-	-	11,2	-	
Priemerný vek	35,21	-	-	-	-	-	38,33	-	-	-	-	-	36,83	-

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2011

Tab. č. 2.1.1.5c: Obyvateľstvo obce podľa pohlavia a jazyka, (r. 2011. SODB)

Materinský jazyk	Pohlavie		Spolu	podiel
	muži	ženy		%
Slovenský	595	633	1 228	98,24

Maďarský	1	1	2	0,16
Český	1	1	2	0,16
Nemecký	1	0	1	0,08
Iný	2	2	4	0,32
Nezistený	2	11	13	1,04
Spolu	602	648	1 250	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2011

Tab. č. 2.1.1.5d: Obyvateľstvo obce podľa ekonomickej aktivity a pohlavia, (r. 2011. SODB)

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívni spolu
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	ostatní a nezistení	
			so zamestnancami	bez zamestnancov				
15 - 19	muži	2	0	0	0	0	0	2
	ženy	0	0	0	0	0	1	1
	spolu	2	0	0	0	0	1	3
20 - 24	muži	24	0	3	0	0	7	34
	ženy	14	0	0	0	1	8	23
	spolu	38	0	3	0	1	15	57
25 - 29	muži	33	1	10	0	2	4	50
	ženy	36	0	2	0	0	5	43
	spolu	69	1	12	0	2	9	93
30 - 34	muži	34	3	10	1	0	10	58
	ženy	37	0	2	0	1	2	42
	spolu	71	3	12	1	1	12	100
35 - 39	muži	42	2	10	0	1	3	58
	ženy	41	2	4	0	1	2	50
	spolu	83	4	14	0	2	5	108
40 - 44	muži	27	0	8	0	1	4	40
	ženy	34	0	3	0	0	3	40
	spolu	61	0	11	0	1	7	80
45 - 49	muži	30	0	11	0	1	2	44
	ženy	21	1	1	0	0	2	25
	spolu	51	1	12	0	1	4	69
50 - 54	muži	20	1	4	0	0	4	29
	ženy	20	0	3	0	2	4	29
	spolu	40	1	7	0	2	8	58
55 - 59	muži	18	1	1	0	0	1	21
	ženy	20	0	0	0	0	1	21
	spolu	38	1	1	0	0	2	42
60 - 64	muži	7	0	0	0	0	0	7
	ženy	0	0	0	0	0	0	0
	spolu	7	0	0	0	0	0	7
65+	muži	3	0	0	0	0	0	3
	ženy	0	0	0	0	0	1	1
	spolu	3	0	0	0	0	1	4
Úhrn	muži	240	8	57	1	5	35	346
	ženy	223	3	15	0	5	29	275
	spolu	463	11	72	1	10	64	621

%	74,6	1,8	11,6	0,2	1,6	10,3	100,0
Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych, %							
Muži	-	-	-	-	-	-	77,6
Ženy	-	-	-	-	-	-	61,7
Spolu	-	-	-	-	-	-	69,6
Z obyvateľstva v poproduktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych, %							2,9

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2011

2.1.2. Vývoj počtu obyvateľov

Krátkodobý vývoj počtu obyvateľov má charakter jeho mierneho rastu. Prírastky čiastočne kopírujú vývoj v mikroregióne.

Vývoj počtu obyvateľov a počtu domov jednotlivých obcí mikroregiónu za niekoľko desaťročí je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 2.1.2.2: Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov obce

Obec	rok	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Spišský Hrušov	obyv.	680	617	624	592	538	532	689	864	1058	1108	1183	1251	1250
	domov	105	102	96	93	98	97	123	156	202	229	259	278	???
Mikroregión	obyv.	7773	7387	7953	7514	7305	7728	9361	11430	13154	13548	13864	15245	-
	domov	1324	1312	1395	1389	1349	1467	1715	2069	2500	2883	3079	3384	-

Zdroj: ŠÚ SR, údaje obcí, historické zdroje. SODB.

Údaje v predošlých častiach ukázali, že aj napriek súčasnému nepriaznivému vývoju indexu starnutia a poklesu zastúpenia obyvateľstva v predproduktívnom veku v okrese SNV, Košickom kraji a na Slovensku, pretrváva mierny nárast populácie v obci Spišský Hrušov a mikroregióne, a celý tento mikroregión je z tohto pohľadu progresívny - perspektívny pre budúci rozvoj

Košický kraj vykazuje za posledné roky rastúci prirodzený prírastok obyvateľstva, v protiklade s ostatnými kraji Slovenska, kde (až na Žilinský kraj) je síce znižujúci sa, ale úbytok obyvateľstva.

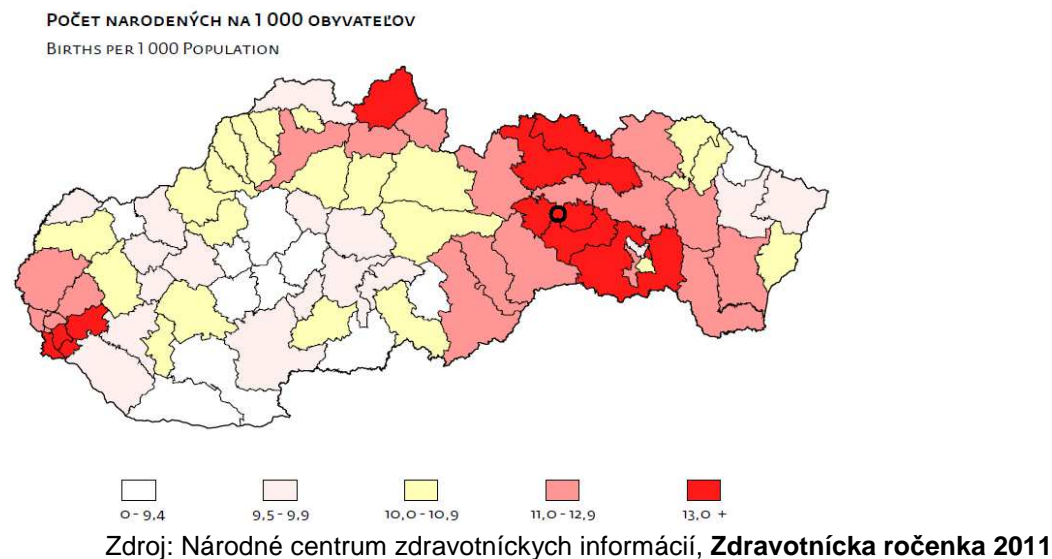
Okres Spišská Nová Ves za posledné roky vykazuje najväčší prirodzený prírastok obyvateľstva zo všetkých okresov Slovenska.

Tab. č. 2.1.2.4: Pohyb obyvateľstva, r. 2002 / 2004

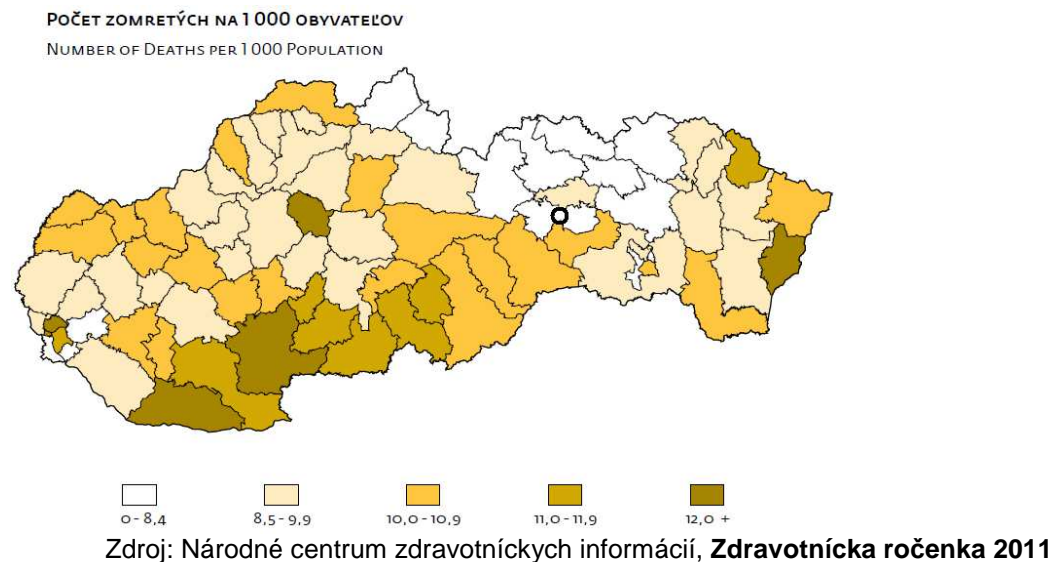
Územie	Na 1 000 obyvateľov				úmrtnosť	
	Živo-narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok	Celkový prírastok	Dojčenská	Novoroden.
SR	9,5	9,6	-	-	7,6	4,7
	10	9,6	0,4	0,9	6,8	3,9
Bratislavský kraj	7,6	9,2	-	-	5,1	3,5
	9,1	9,4	-0,4	2,2	4,8	2,8
Košický kraj	11,3	9,5	-	-	11,8	6,4
	11,8	9,6	2,2	1,9	9,7	4,5
Prešovský kraj	12,0	8,2	-	-	10,0	6,2
	12,2	8,1	4,1	2,4	9,0	5,6
Okres SNV	13,6	8,1	-	-	5,5	3,1
	14,5	7,8	6,8	5,9	5,8	2,9
Okres Levoča	12,8	8,1	-	-	2,5	2,5
	13,0	8,2	4,8	4,4	11,9	7,2

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2002, 2004, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky, 2003, 2005

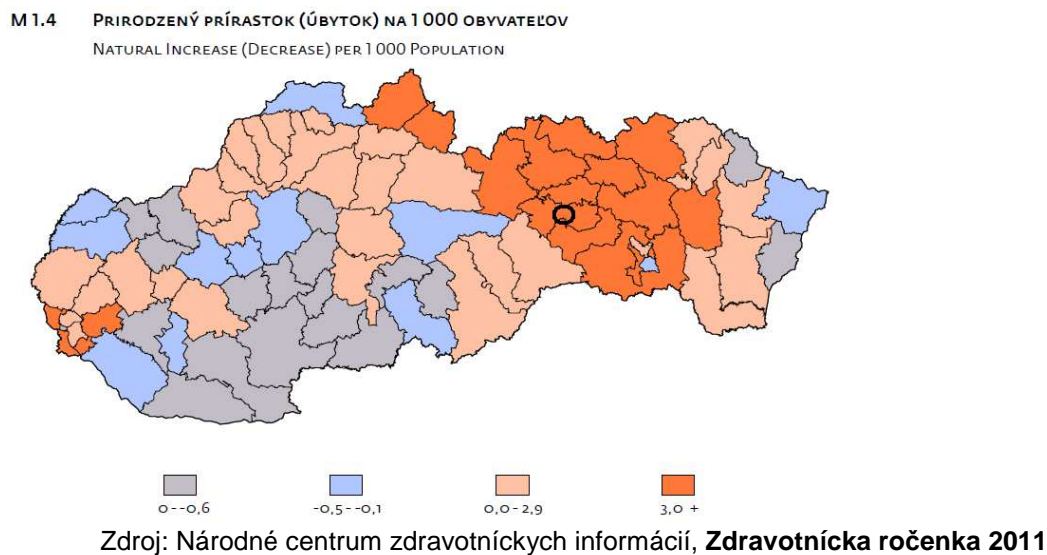
Mapa č. 2.1.2.1: Počet narodených na 1000 obyvateľov (natalita) v okresoch SR:

Mapa č. 2.1.2.2: Počet zomretých na 1000 obyvateľov v okresoch SR:

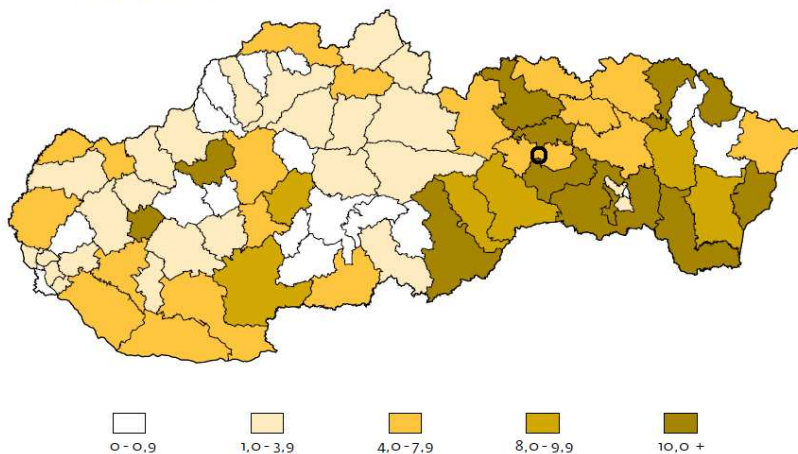

Mapa č. 2.1.2.3: Prírodný prírastok/úbytok obyvateľstva na 1000 obyvateľov v okresoch SR:

Mapa č. 2.1.2.4: Dojčenská úmrtnosť:

M 1.3 DOJČENSKÁ ÚMRTNOSŤ
INFANT MORTALITY

Zdroj: Národné centrum zdravotníckych informácií, **Zdravotnícka ročenka 2011**

Z uvedených tabuliek a máp vyplýva, že obec Spišský Hrušov leží v demograficky najsilnejšej oblasti Slovenska, s najväčšími prírastkami, najvyšším počtom živonarodených a najnižšou úmrtnosťou na jednotkovú skupinu obyvateľstva.

Prognóza demografického vývoja do roku 2025 pre okres Spišská Nová Ves je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 2.1.2.5: Prognóza demografického vývoja

rok	muži	ženy	spolu
2006	47 726	29 298	97 024
2007	48 038	19 657	97 695
2008	48 352	50 008	98 360
2009	48 667	50 354	99 021
2010	48 972	50 650	99 662
2015	50 426	52 264	102 690
2020	51 598	53 543	105 141
2025	52 464	54 523	106 987

Zdroj: Výskumné demografické centrum, INFOSTAT, Bratislava, r. 2006

Predpokladaný vývoj počtu a prírastkov obyvateľstva obce do r. 2015 je v tab. č. 2.1.2.6:

Obdobie	počet obyvateľov	medzi cenzový nárast / pokles	
		celkom	%
1991	1183	-	-
1991 – 2001	1251	68	5,75
2001 – 2010	1368	117	9,35
2010 – 2015	1480	112	8,19

Nárast počtu obyvateľov sa predpokladá aj v súvislosti s rastúcim záujmom o bývanie vo väčších vidieckych obciach dobre dostupných do okolitých miest, kde sú pracovné príležitosti.

2.2. Školstvo a vzdelanostná skladba obyvateľstva

2.2.1. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Čo sa týka vzdelanostnej štruktúry, nie je v jednotlivých rokoch sledovaných dostatok údajov pre vyhodnotenie vývoja. Uvádza sa údaj z r. 2011 a 2001 (SODB v týchto rokoch) a údaj, zistený z dotazníkového prieskumu v r. 2004.

Zo všeobecných štatistík vyplýva, že najväčšie zastúpenie v slovenskej populácii má úplné stredné vzdelanie, potom učňovské a základné. Vysokoškolské vzdelanie máva len okolo 9% obyvateľstva. Všeobecná tendencia je pokles počtu obyvateľov so základným a učňovským vzdelaním a nárast obyvateľstva s úplným stredným a vysokoškolským vzdelaním.

Tab. č. 2.2.1.1a: Obyvateľstvo obce podľa pohlavia a stupňa vzdelania, (r. 2011. SODB)

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu	podiel %
		muži	ženy		
Základné		59	119	178	14,24
Učňovské (bez maturity)		165	108	273	21,84
Stredné odborné (bez maturity)		94	49	143	11,44
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		24	24	48	3,84
Úplné stredné odborné (s maturitou)		88	141	229	18,32
Úplné stredné všeobecné		8	21	29	2,32
Vyššie odborné vzdelanie		5	6	11	0,88
Vysokoškolské bakalárske		5	14	19	1,52
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		27	43	70	5,6
Vysokoškolské doktorandské		1	1	2	0,16
Vysokoškolské spolu		33	58	91	7,28
Študijný odbor	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	10	3	13	1,04
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	5	4	9	0,72
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	0	3	3	0,24
	zdravotníctvo	1	9	10	0,8
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ-OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	7	12	19	1,52
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	8	22	30	2,4
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	2	1	3	0,24
	nezistený	0	4	4	0,32
Bez školského vzdelania		112	112	224	17,92
Nezistené		14	10	24	1,92
Úhrn		602	648	1 250	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2011

Tab. č. 2.2.1.1b: Obyvateľstvo podľa stupňa vzdelania a pohlavia, r. 2001 (SODB)

Obec	Základné vzdelanie			Stredoškolské bez maturity			Stredoškolské s maturitou			Vysokoškolské			Bez vzd.
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	
Spišský Hrušov , ¹²⁵¹	95	183	278	271	156	427	83	146	229	21	17	38	3

% z počtu obyvateľov	-	-	22,2	-	-	34,1	-	-	18,3	-	-	3	0,2
mikroregión	1413	2231	3644	2470	1468	3938	1302	1694	2996	250	255	505	79
% z celk. počtu obyv	9,3	14,6	23,9	16,2	9,6	25,8	8,5	11,1	19,7	1,6	1,7	3,3	0,5

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2001

Poznámka:

V tabuľke nie sú uvedené počty ostatných obyvateľov bez udania školského vzdelania a počty detí do 16 rokov.

Najväčší počet obyvateľov z celkového počtu žijúcich v obci Spišský Hrušov má stredoškolské vzdelanie bez maturity (21,8%), potom nasleduje obyvateľstvo so základným vzdelaním (14,2%) a stredoškolským s maturitou (11,4%). Vysokoškolské vzdelanie má len 7,3% obyvateľov, čo je skoro 2x menej ako sú všeobecné priemery. Bez vzdelania je skoro 18 % obyvateľstva (včítane detí).

Údaje uskutočnené dotazníkovým prieskumom v r. 2004 sú v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 2.2.1.2: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v obci, r. 2004

Ukončený stupeň vzdelania	muži	ženy	spolu
Základné	95	183	278
Učňovské	279	165	444
Stredné odborné	21	12	33
Úplné stredné odborné	55	111	166
Vyššie	4	5	9
Vysokoškolské	24	19	43
Ostatní bez udania vzdelania	2	1	3
Ostatní bez vzdelania	3	5	8
Deti do 15 rokov	129	142	271
Spolu	612	643	1255

Zdroj: Dotazníkový prieskum,

2.2.2. Školstvo

Tab. č. 2.2.2.1: Počty detí v materských školách

Obec, počet MŠ	2001/2002		2002/2003		2003/2004		2004/2005		2005/2006	
	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy
Spišský Hrušov, 1	60	3	58	3	56	2	54	2	53	2
mikroregión	543	29	541	29	539	28	536	26	533	25

Zdroj: Dotazníkový prieskum, SRRA, 2006

Obec, počet MŠ	2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy
Spišský Hrušov, 1										
mikroregión	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Údaje obce

Obec, počet MŠ	2011/2012		2012/2013		2013/2014					
	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy
Spišský Hrušov, 1										

mikroregión	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Zdroj: Údaje obce

V Spišskom Hrušove sa nachádza jedna MŠ. Vývoj počtu detí navštevujúcich materskú školu má klesajúci trend.

Tab. č. 2.2.2.2: Počty žiakov v základných školách – ZŠ:

Obec, počet ZŠ	2001/2002		2002/2003		2003/2004		2004/2005		2005/2006	
	žiaci	triedy	žiaci	triedy	žiaci	triedy	žiaci	triedy	žiaci	triedy
Spišský Hrušov, 1	242	12	234	11	236	11	218	11	213	12
MILOJ SPIŠ	2347	(72)	2335	(70)	2387	(69)	2289	(70)	2193	(68)

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

Pozn.: () - bez Spišských Vláh

Obec, počet ZŠ	2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy
Spišský Hrušov, 1										
mikroregión	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Údaje obce

Obec, počet ZŠ	2011/2012		2012/2013		2013/2014					
	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy
Spišský Hrušov, 1										
mikroregión	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Údaje obce

V Spišskom Hrušove je jedna ZŠ. Počet žiakov má klesajúcu tendenciu. Príčinou je dochádzka časti žiakov do ZŠ do miest a pokles obyvateľstva v predproduktívnom veku.

Tab. č. 2.2.2.3: Počty študentov na stredných školách a učilištiach

obec	1996/1997		2002/2003		2003/2004		2004/2005		2005/2006	
	štud.	triedy	štud.	triedy	štud.	triedy	štud.	triedy	štud.	triedy
Spišský Hrušov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
mikroregion	-	-	-	-	-	-	30	2	30	2

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

V obci Spišský Hrušov sa nenachádza žiadne detašované pracovisko Stredného odborného učilišťa ani strednej školy. Najbližšie stredné školy sú v mestách Spišská Nová Ves, Levoča a Krompachy.

2.3. Ekonomická aktivita obyvateľstva, zamestnanosť

2.3.1. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce Spišský Hrušov podľa posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v r. 2011 je v nasledujúcej tabuľke. Pre porovnanie sa uvádzajú údaje aj z roku 2001 a 2004.

Tab. č. 2.3.1.1a: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO) obce a mikroregiónu, r. 2011

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne						Osoby na rodič. dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch		
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní			
Muži	346	55,7	0	12	57	5	4	87
Ženy	275	44,3	10	9	37	5	31	157
Spolu	621	100,0	10	21	94	10	35	244

Zdroj: ŠÚ SR, SDOB 2011

Pokračovanie tabuľky:

Pohlavie	Ostatní nezávislí	Osoby závislé				Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva	Narodení v obci bydliska	
		spolu	v tom					spolu	%
			deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl				
Muži	2	154	121	25	8	9	602	330	54,8
Ženy	3	165	123	27	15	17	648	381	58,8
Spolu	5	319	244	52	23	26	1 250	711	56,9

Zdroj: ŠÚ SR, SDOB 2011

Tab. č. 2.3.1.1b: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO) obce a mikroregiónu, r. 2001 / 2004

Obec	Produktívny vek		Ekonomicky aktívne obyv.	
	počet	%, celkového počtu obyvateľov	počet	%, celkového počtu obyvateľov
Spišský Hrušov	784 / 788	62,7 / 62,8	622 / 652	49,7 / 52
mikroregión	9070 / -	59,6 / -	7127 / -	45,8 / -

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2001

Tab. č. 2.3.1.2: Zmena počtu obyvateľstva v jednotlivých vekových skupinách v r. 2004 k r. 2001

Obec	Predproduktívny vek			Produktívny vek muži			Produktívny vek ženy			Poproduktívny vek		
	2004	2001	Index 04/01	2004	2001	Index 04/01	2004	2001	Index 04/01	2004	2001	Index 04/01
Spišský Hrušov	264	263	1,00	415	415	1,00	373	369	1,01	217	202	1,07
% z celkov počtu obyv			-			-			-			-
mikroregión	3778	3810	0,99	4945	4781	1,03	4542	4289	1,06	2418	2328	1,04
% z celkov počtu obyv	23,9	25,0	-	31,3	31,4	-	28,8	28,1	-	15,3	15,3	-

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, r. 2001

Poznámka: Celkový počet obyvateľstva v r. 2001 - 1251 ľudí
v r. 2004 - 1255 ľudí

Tab. č. 3.2.1.3.: Obyvateľstvo obce podľa ekonomickej aktivity a zamestnania, (r. 2011. SODB)

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	12	4	16	10
Lesníctvo a ťažba dreva	7	2	9	6
Dobývanie kovových rúd	1	0	1	0
Iná ťažba a dobývanie	3	0	3	3
Výroba potravín	7	11	18	11
Výroba nápojov	2	0	2	1
Výroba textilu	0	3	3	2
Výroba odevov	2	6	8	5
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba	10	8	18	13
Výroba papiera a papierových výrobkov	1	0	1	1
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	1	2	2
Výroba chemikálií a chemických produktov	2	1	3	2
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	0	1	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	11	18	29	23
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	6	2	8	7
Výroba a spracovanie kovov	3	2	5	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	11	1	12	11
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	4	5	9	7
Výroba elektrických zariadení	2	0	2	1
Výroba strojov a zariadení i. n.	52	33	85	79
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov	4	1	5	4
Výroba nábytku	1	0	1	0
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	5	2	7	7
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	4	1	5	3
Zber, úprava a dodávka vody	1	1	2	1
Výstavba budov	6	2	8	5
Inžinierske stavby	8	0	8	6
Špecializované stavebné práce	25	2	27	23
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	7	0	7	4
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	9	13	22	16
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	19	31	50	40
Pozemná doprava a doprava potrubím	19	7	26	19
Skladové a pomocné činnosti v doprave	6	0	6	5
Poštové služby a služby kuriérov	3	2	5	5
Ubytovanie	1	1	2	2
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	4	5	9	6
Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie	1	0	1	0
Telekomunikácie	1	0	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1	0	1	1
Finančné služby, okrem poisťovní a dôchodkového zabezpečenia	1	0	1	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	0	2	2
Právne a účtovnícke činnosti	1	0	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	6	0	6	6
Vedecký výskum a vývoj	0	1	1	1
Reklama a prieskum trhu	1	2	3	2
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	1	0	1	0
Prenájom a lízing	0	1	1	0
Sprostredkovanie práce	4	4	8	8
Bezpečnostné a pátracie služby	1	1	2	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	6	3	9	9
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	15	24	39	34
Vzdelávanie	10	37	47	41
Zdravotníctvo	10	15	25	19
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	5	5	5
Sociálna práca bez ubytovania	1	1	2	2
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	0	1	1	1
Činnosti herní a stávkových kancelárií	2	1	3	3
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	2	0	2	2
Činnosti členských organizácií	1	1	2	2
Ostatné osobné služby	1	1	2	1
Nezistené	19	11	30	20
Spolu	346	275	621	497

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa údajov zo dvoch posledných sčítaní obyvateľstva domov a bytov je vývoj v počte počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci stagnujúci, stagnácia je aj v skupine obyvateľstva v predproduktívnom a produktívnom veku. Rýchlejšie narastá poproduktívna skupiny obyvateľstva.

Ak bude podľa odhadov narastať v budúcnosti celkový počet obyvateľstva, tak podľa zloženia obyvateľstva v jednotlivých vekových skupinách bude narastať aj produktívna zložka.

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne										Osoby závislé					Narodení v obci bydliska	
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	Osoby na rodič. dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	v tom			Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva	spolu	%	
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní					deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl					
Muži	346	55,7	0	12	57	5	4	87	2	154	121	25	8	9	602	330	54,8
Ženy	275	44,3	10	9	37	5	31	157	3	165	123	27	15	17	648	381	58,8
Spolu	621	100,0	10	21	94	10	35	244	5	319	244	52	23	26	1 250	711	56,9

2.3.2. Zamestnanosť

V súčasnom období sa nevedú celkové štatistiky zamestnanosti po obciach. Podľa globálnych údajov (Slovensko, kraje Slovenska) najväčšiu zamestnanosť má skupina vo veku od 25 do 54 rokov (70%). Najväčšia zamestnanosť je u pracujúcich na plný úväzok. Vývoj zamestnanosti nie je priaznivý, celkovo stagnuje, resp. mierne klesá. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov Košického kraja vo veku 18 – 64 rokov je 53%, čo je pod priemerom Slovenska (60,7%). Košický kraj sa na počte zamestnancov Slovenska k 31. 12. 2000 podieľal 11 % čo je pokles o 3% oproti roku 1996. Počet zamestnancov v Košickom kraji za obdobie rokov 1996 - 2000 klesol o 32 361 osôb, najvýraznejšie zamestnanosť poklesla v okrese Trebišov, Spišská Nová Ves a Rožňava. Pokles zamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves bol o 38%.

Niektoré ukazovatele charakterizujúce zamestnanosť sú v nasledujúcich tabuľkách:

Tab. č. 2.3.2.1: Celkový priemerný evidenčný počet zamestnancov – vývoj

Územie	1996	1997	1998	1999	2000	2001	k 31.3. 2006
Okres Sp. Nová Ves	24 002	20 977	19 464	17 427	18 229	14 836	14 890
Košický kraj	211 296	205 571	199 700	184 621	179 462	145 460	143 178
Slovensko	1 487 586	1 454 753	1 439 421	1 355 280	1 326 570	1 324 553	1 229 353

Zdroj: ŠÚ SR

Poznámka: podniky s počtom 20 a viac zamestnancov a všetky rozpočtové a príspevkové a spol. organizácie

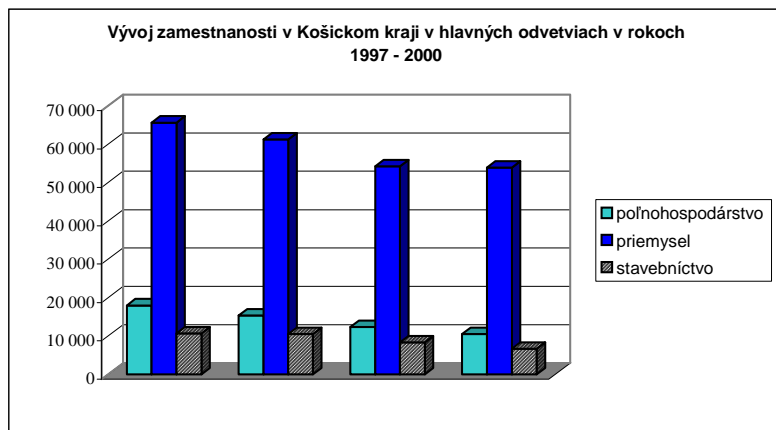
Tab. č. 2.3.2.2: Podiel zamestnanosti Košického kraja a okresu Spišská Nová Ves na celkovej zamestnanosti SR v %

Územie	1996	1997	1998	1999	2000	2001	k 31.3. 2006
Košický kraj	14,1	14,1	13,9	13,6	13,5	11,0	10,9
Okr. Spišská Nová Ves	1,61	1,44	1,35	1,29	1,37	1,12	1,21

Zdroj: ŠÚ SR

Poznámka: podniky s počtom 20 a viac zamestnancov a všetky rozpočtové a príspevkové a spol. organizácie

Graf č. 2.3.2.1: Vývoj zamestnanosti v Košickom kraji

Za obdobie od r. 1997 zamestnanosť v okresoch poklesla najmä v hlavných produkčných odvetviach. Najvýraznejšie poklesla v poľnohospodárstve.

Podiel zamestnanosti okresu Spišská Nová Ves na celkovej zamestnanosti Slovenska poklesol od r. 1996 z 1,61 % na 1,21 % v r. 2006, čo je poles podielu o 24,8%. Podobný vývoj je aj v celom Košickom kraji, kde je pokles podielu zo 14,1 % na 10,9 % (- 22,7%)

Tab. č. 2.3.2.3: Pracujúci v hospodárstve podľa ekonomických činností, k 31.12.2004

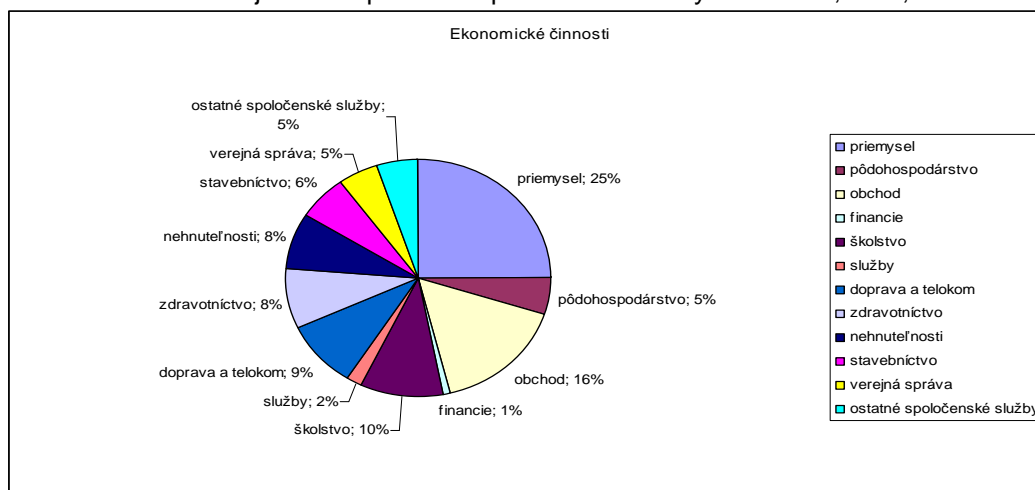
Územie	Pracujúci spolu	v tom podľa ekonomických činností					
		Pôdohospodárstvo	Priemysel	Stavebníctvo	Obchod	Služby	Doprava a telekom
Okres SNV	34 679	1 890	9 913	3 083	6 408	656	2 337
KSK	258 267	12 218	67 284	14 748	41 305	5 050	23 584
SR	2 mil.	104 806	554 859	151 261	314 306	44 944	138 818

pokračovanie

Územie	v tom podľa ekonomických činností					
	Financie	Nehnuteľnosti	Verejná správa	Školstvo	Zdravotníctvo, sociálna pomoc	Ostatné spoločenské služby
Okres SNV	374	2 493	1 333	2 733	1 705	1 754
KSK	3 436	20 677	11 822	25 578	19 599	12 966
SR	35 772	161 050	94 085	175 977	137 977	89 782

Zdroj: ŠÚ SR

Graf č. 2.3.2.2: Pracujúci v hospodárstve podľa ekonomických činností, KSK, r. 2004

Tab. č. 2.3.2.4: Počty podnikov (Obchodný register) podľa počtu zamestnancov, k 31.12.2005

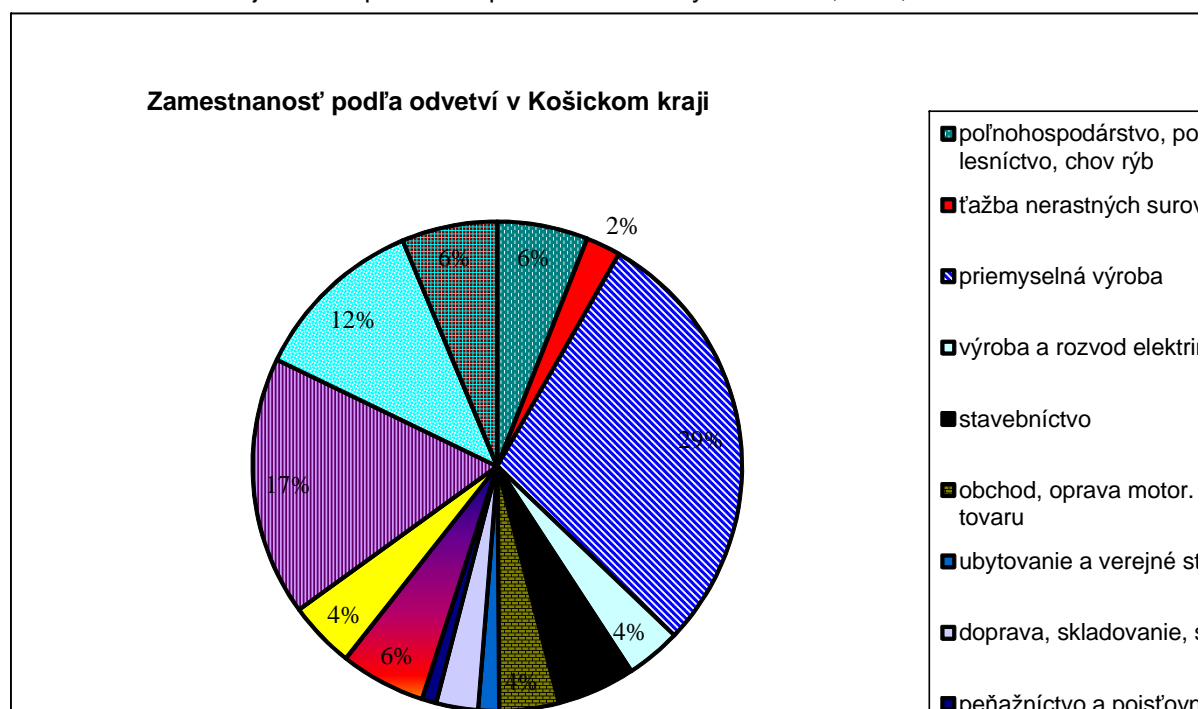
Odvetvie	Spolu	počet zamestnancov						
		0-9	10-19	20-49	50-249	250-499	500-999	1 000 a viac
Pôdohospodárstvo	520	378	48	50	44	-	-	-
Priemysel	1 232	828	163	99	111	16	8	7
Stavebníctvo	735	537	104	57	33	2	1	1
Obchod	4 481	4 071	314	61	32	3	-	-
Cestovný ruch	56	49	6	-	1	-	-	-
Doprava, Telekomunikácie	277	224	26	14	9	2	1	1
Financie	63	55	1	3	2	2	-	-
Nehnuteľnosti	2 477	2 203	136	74	46	9	8	1
Košický kraj	9 841	8 345	798	358	278	34	18	10
Okres Spišská Nová Ves	855 (8,7%)	684	79	48	33	8	1	2

Zdroj: ŠÚ SR

Najväčšími zamestnávateľmi v Košickom kraji sú malé podniky s počtom zamestnancov 0 – 9 (teoreticky s až $9 \times 8\,345 = 75\,100$ zamestnancami). Veľké podniky tvoria iba 0,1 % celkového počtu podnikov. 855 podnikov okresu Spišská Nová Ves predstavuje 8,7 % podnikov kraja.

Podľa odvetvovej štruktúry ekonomických činností najviac zamestnancov v hospodárstve Košického kraja pracovalo v priemyselnej výrobe (29 %), v školstve 17 %, v zdravotnej a sociálnej starostlivosti 12 % zamestnancov.

Graf č. 2.3.2.2: Pracujúci v hospodárstve podľa ekonomických činností, KSK, r. 2000

Tab. č. 2.3.2.5: Vývoj zamestnanosti podľa odvetví ekonomickej činnosti, k 31.12. roka

Odvetvie	1999	2000	2001	k 31.3. 2006
Počet zamestnancov	156 168	149 108	145 460	134 178
Z toho:				
Poľnohospodárstvo a lesníctvo	12 707	8 932	8 295	3 731

Priemyselná výroba	41 769	43 024	44 306	44 182
Stavebníctvo	9 529	7 704	6 666	6 921
Školstvo	26 168	25 563	25 241	24 190
Zdravotná, sociálna starostlivosť	16 925	17 162	17 018	14 132
Výskum, vývoj, obchod, služby	9 299	8 427	7 733	4 776
Verejná správa, obrana, povinné sociálne poistenie	6 800	6 564	6 590	9 900
Ubytovanie, verejné stravovanie	2 323	2 056	1 957	1 168

Priemerná mesačná mzda v Košickom kraji v roku 2006 oproti roku 1997 celkove vzrástla o 8 029 Sk, čo je nárast o 82,7%. Rozdiely vo výške miezd ovplyvňuje najmä odvetvová štruktúra hospodárstva, náročnosť práce z hľadiska stupňa finalizácie a kvalifikácie, produktivita práce. Zaostávanie miezd zamestnancov okrese sa prehľbuje aj voči kraju aj Slovensku.

Tab. č. 2.3.2.6: Vývoj priemernej mesačnej mzdy (zamestnanci a priemerné mesačné mzdy (prepočítané počty) za 4. Štvrťrok)

Okres, kraj	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 SK
Okres Sp. Nová Ves	8 249	8 984	9 621	10 132	10 412	-	-	-	-	14 418
Košický kraj	9 705	10 472	11 157	11 908	12 434	-	-	16 552	17 864	17 734
Slovensko	9 226	10 003	10 728	11 430	12 365	13 511	14 365	15 825	17 274	18 370
rozdiel: KE kraj -SR	479	469	429	478	69	-	-	727	590	-636
rozdiel: okres –kraj	-1 456	-1 488	-1 536	-1 776	-2 022	-	-	-	-	-3 316
Rozdiel: okres - SR	-977	-1 019	-1 107	-1 298	-1 953	-	-	-	-	-3 952

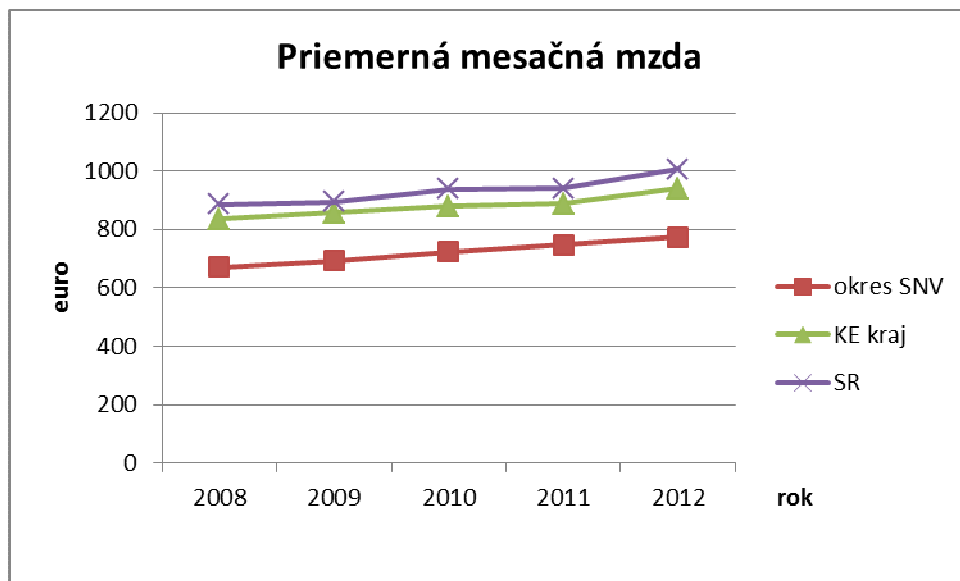
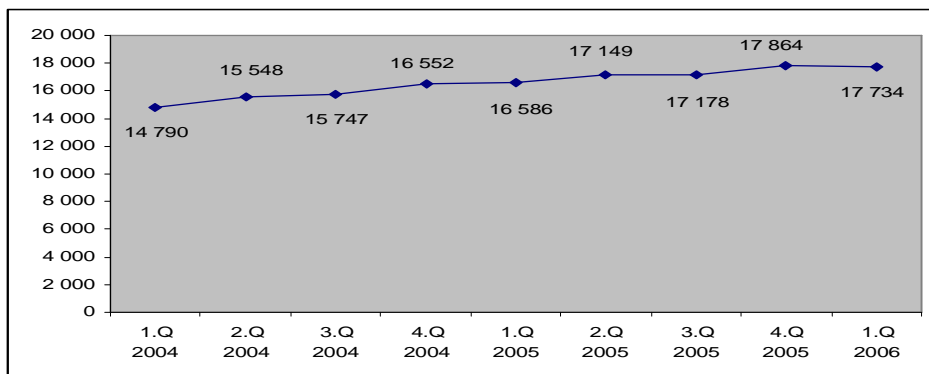
Zdroj: SÚ SR

Pokračovanie tabuľky:

Okres, kraj	2007 €	2008 €	2009, €	2010, €	2011 €	2012 €	2013 €	2014 €	-	-
Okres Sp. Nová Ves	n.a.	670	692	723	747	773	-	-		
Košický kraj	n.a.	834	856	879	887	941	-	-		
Slovensko	760	885	895	937	941	1006	-	-		
rozdiel: KE kraj -SR	-	-51	-39	-58	-54	-65	-	-		
rozdiel: okres –kraj	-	-164	-164	-214	-140	-168	-	-		
Rozdiel: okres - SR	-	-215	-203	-214	-194	-233	-	-		

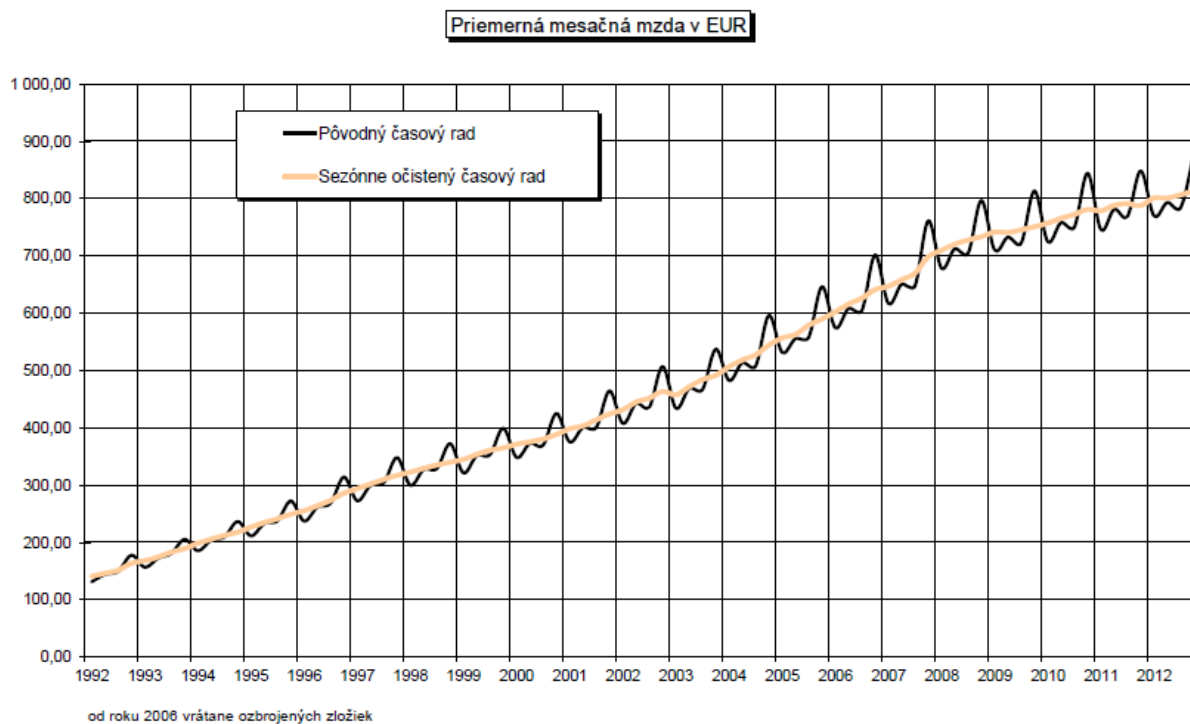
Zdroj: SÚ SR

Graf č. 2.3.2.3b: Vývoj priemernej mesačnej mzdy v Košickom kraji, r. 2004-2006 a KE kraji okrese SNV a na Slovensku v rokoch 2008-2012

Grafy: SRRA

Graf č. 2.3.2.3a: Vývoj priemernej mesačnej mzdy v slovenskom hospodárstve r. 1992 - 2012

Zdroj: ŠÚ SR

Tab. č. 2.3.2.7: Priemerná mesačná nominálna mzda podľa odvetví ekonomickej činnosti, k 31.3.2006, v Sk

Odvetvie	Košický kraj	Okres Spišská Nová Ves
Priemerná mzda	17 734	14 418
- poľnohospodárstvo, lesníctvo	12 099	11 836
- ťažba nerastných surovín	16 577	14 485
- priemyselná výroba	22 091	15 317
- výroba a rozvod elektriny, vody a plynu	22 398	-
- stavebníctvo	19 904	14 788
- obchod, oprava motorových vozidiel a spotr. tovaru	15 234	16 539
- hotely a reštaurácie	13 255	10 068
- doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	16 171	-
- finančné sprostredkovanie	30 505	-
- nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	16 737	11 961
- verejná správa, obrana, povinné soc. zabezpečenie	18 450	16 478
- školstvo	14 272	14 063
- zdravotníctvo, sociálna pomoc	13 032	12 659
- ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	11 346	9 617

Zdroj: ŠÚ SR

Poznámka: pre podniky s počtom 20 a viac zamestnancov a všetky rozpočtové a príspevkové a spol. organ.

Tab. č. 2.3.2.8: Pracovné príležitosti v obci Spišský Hrušov

Druh činnosti	Počet zamestnancov
Výroba bionafty a jedlých olejov	38
Školstvo	29
Píla	22
Poľnohospodársky výroba, chov oviec, SHR	13
Predajňa potravín	9
Obecný a matričný úrad	7
Pohostinstvá	6
Zdravotnícke zariadenie, stomatológ	6
Penzión	3
Stolárstvo	3
Kamenárstvo	2
Pošta	1
Krajčírstvo	1
Kaderníctvo	1
Autoservis	1
Cirkev	1

Zdroj: obec Spišský Hrušov

2.3.3. Nezamestnanosť

Podľa informácií z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny presné údaje o mierach nezamestnaností za jednotlivé obce nie sú k dispozícii. Miera nezamestnanosti sa dá odhadnúť len orientačne podľa počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva z posledného sčítania ľudu v máji roku 2001.

Tab. č. 2.3.3.1: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie (UoZ), k 30.4.2006

Územie	Počet UoZ	Miera, %	Pohlavie		Vek			Vzdelanie		
			muži	ženy	do 24	25 –	50 r. a	SŠ	VŠ	ZŠ

					r.	49 r.	viac			
Spišský Hrušov	45	7,2	15	30	9	26	10	36	1	8
mikroregión	1139	14,0	556	583	244	688	198	409	32	383
Okres SNV	7094	14,2	3387	3707	1465	4520	1109	2524	291	2861
Košický kraj	63104	16,6	31244	31860	13089	42985	9677	16012	1485	50954
Slovensko	296541	10,4	140206	156335	59598	200849	68822	85021	8724	235524

Pokračovanie tab. 2.3.3.1.

Územie	Kvalifikácia		Dlhodobo nezamestnaní	Osoby so zdravotným postihnutím
	nekvalifikovaní	kvalifikovaní		
Spišský Hrušov	8	37	15	4
mikroregión	672	467	634	22
Okres SNV	4279	2815	4101	333
Košický kraj	-	-	37393	2309
Slovensko	-	-	155886	12863

Zdroj: ÚPSVaR Spišská Nová Ves,
Poznámka: UoZ - uchádzač o zamestnanie

Vývoj nezamestnanosti v obci Spišský Hrušov, v mikroregióne v porovnaní s okresom, Košickým krajom a Slovenskom za roky 2001 až 2005 a údaj k 30.6.2006 sú v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 2.3.3.2: Vývoj nezamestnanosti v území mikroregiónu, k 31.12. príslušného roka

Obec	2006		2005		2004		2003		2002		2001	
	počet UoZ	miera %	počet UoZ	miera %	počet UoZ	miera %	počet UoZ	miera %	počet UoZ	miera %	počet UoZ	miera %
Spišský Hrušov	38	7,2	76	12,2	96	15,4	106	17,0	117	18,8	115	18,5
mikroregión	1139	14,0	2438	18,4	1553	19,4	1897	23,1	1889	23,8	1937	24,3
Okres SNV	5 040	12,95	6 930	16,94	8 048	18,7	9 541	22	10741	24,4	10981	25,8
Košický kraj	58806	15,2	61943	17,5	69296	18,9	81917	22,2	90908	24,3	93844	25,6
Slovensko	240,6 t	9,4	293,8 t	11,4	342,3 t	13,1	413,1 t	15,6	472 t	17,5	502,3 t	18,6

Zdroj: ÚPSVaR Spišská Nová Ves,
Poznámka: UoZ - uchádzač o zamestnanie - disponibilný

Pokračovanie tabuľky:

Obec	2009			2008			2007		
	počet UoZ	miera %	Ekonomicky aktívne obyv.	počet UoZ	miera %	Ekonomicky aktívne obyv.	počet UoZ	miera %	Ekonomicky aktívne obyv.
Spišský Hrušov	78	12,6	620	177	28,5	620	40	6,5	620
Okres SNV	6 563	16,14	40 667	4 549	11,43	39 802	4 299	10,77	39 934
Košický kraj	60732	17,30	351 070	46607	13,50	345 163	44820	13,02	344 358
Slovensko	335490	12,66	2 649 998	218920	8,39	2 608 792	207863	7,99	2 600 592

Zdroj: ÚPSVaR Spišská Nová Ves a Ústredie PSVaR,

Pokračovanie tabuľky:

Obec	2012			2011			2010		
	počet UoZ	miera %	Ekonomicky aktívne obyv.	počet UoZ	miera %	Ekonomicky aktívne obyv.	počet UoZ	miera %	Ekonomicky aktívne obyv.
Spišský Hrušov	77	12,4	621	66	10,6	621	84	13,5	620
Okres SNV	8 125	19,14	42 453	7 974	18,83	42 354	6 936	16,28	42 613
Košický kraj	70 039	19,58	357 784	67 455	20,90	359 637	61 435	16,78	366 193
Slovensko	390111	14,44	2 702 281	362428	14,99	2 667 708	334903	12,46	2 687 048

Zdroj: ÚPSVaR Spišská Nová Ves a Ústredie PSVaR,

Pokračovanie tabuľky:

Obec	k 31.1.2014			2013		
	počet UoZ	miera %	Ekonomicky aktívne obyv.	počet UoZ	miera %	Ekonomicky aktívne obyv.
Spišský Hrušov	75	12,1	621	77	12,4	621
Okres SNV	7 096	16,13	43 989	7 199	15,91	45 254
Košický kraj	63024	17,19	366 674	63287	17,23	367 211
Slovensko	367221	13,61	2 698 589	364225	13,50	2 698 768

Zdroj: ÚPSVaR SNV a Ústredie PSVaR,

V obci Spišský Hrušov je aktuálna miera nezamestnanosti 12,1 % a má za posledné roky stagnujúcu tendenciu. Situácia v miere nezamestnanosti je v súčasnosti výraznejšie pod úrovňou priemerov okolitého regiónu, a nižšia ako na Slovensku.

Tab. č. 2.3.3.3: Vývoj ukazovateľov nezamestnanosti podľa veku, doby evidencie, vzdelania a posledného zamestnania uchádzačov o zamestnanie (UoZ)

Ukazovateľ	2006	2007	2008	2009	2010	2011	x	2012	2013	2014	
Vek UoZ, rok	16+17	0	0	0	0	0	do 20	1	1	-	
	18-50	28	28	35	65	68	20-50	59	60	-	
	51+	10	12	11	13	16	50+	17	16	-	
Doba evidencie, mesiac	0-6	19	21	22	47	35	0-6	35	26	-	
	7-12	5	7	8	13	19	7-12	25	17	-	
	12+	14	12	16	18	30	12+	17	34	-	
Vzdelanie UoZ	00	0	0	0	0	0	00	1	1	-	
	01	8	0	6	11	7	01	9	10	-	
	02	18	20	29	46	45	02	38	34	-	
	03	0	0	0	0	0	03	1	9	-	
	04	3	3	2	7	7	04	6	1	-	
	05	1	1	0	1	2	05	1	2	-	
	06	6	8	5	9	19	06	14	0	-	
	07	0	0	0	1	1	07	0	0	-	
08	2	2	4	3	3	08	5	3	-		
09	0	0	0	0	0	09	0	0	-		
Posledné zamestnanie UoZ (kzam2)	0	5	3	6	7	7	2	0	-	0	-
	1							-	0	-	
	2							-	1	-	
	3							-	3	-	
	4	-	4	-							
	5	2	3	3	5	5	12	5	-	6	-
	6	11	8	6	18	9	4	6	-	1	-
	7							-	21	-	
	8							-	12	-	
9	8	7	9	8	13	16	9	-	15	-	

	N/A	12	19	22	40	50	32	N/A	-	14	-
Spolu počet UoZ	38	40	46	78	84	66	-	77	77	-	-
Počet žien								-	35	31	-

Zdroj: UPSVaR Spišská Nová Ves, 2014

Legenda:

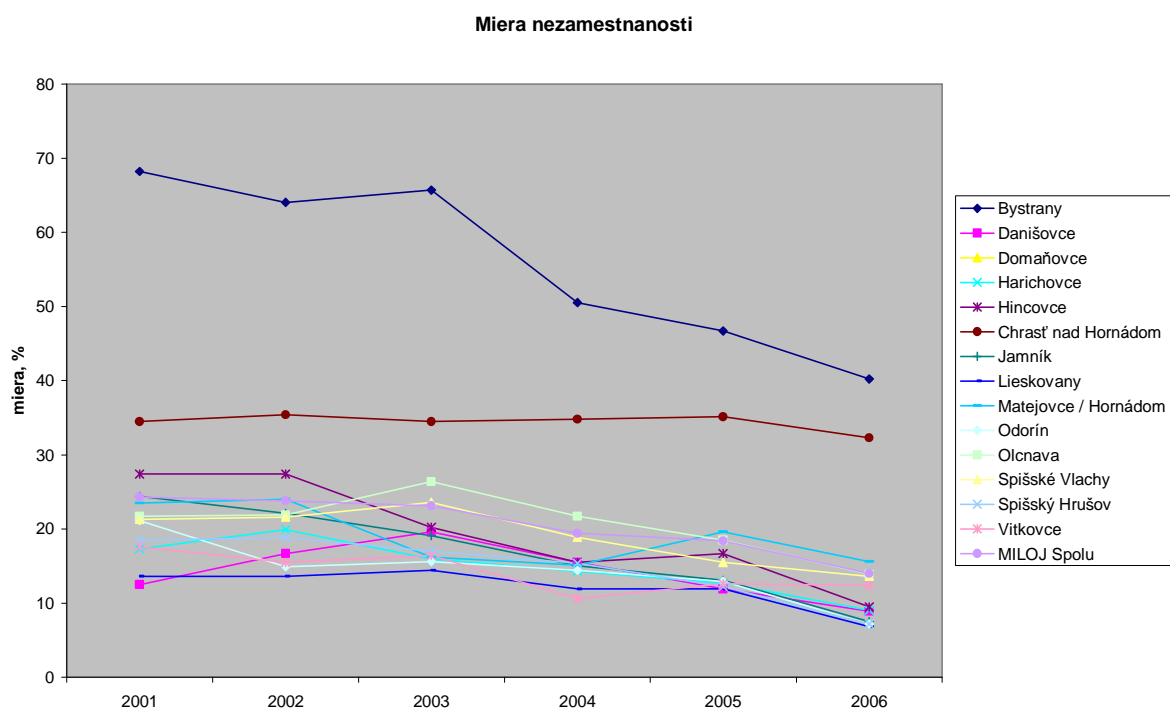
Vzdelanie – 0 – Bez vzdelania, 1 – Základné vzdelanie, 2 – Vyučený, 3 – Stredoškolské (bez maturity), 4 – USO (SOU, US s maturitou), 5 – USV (Gymnázium s maturitou), 6 – USO (SOS s maturitou), 7 – Vyššie vzdelanie, 8 – VŠ, 9 – Vedecká výchova

Zamestnanie – klasifikácia podľa kzam2

0 – Príslušníci ozbrojených síl, 1 – Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci, 2 – Špecialisti, 3 – Technici a odborní pracovníci, 4 – Administratívni pracovníci, 5 – Pracovníci v službách a obchode, 6 – Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve, 7 – Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci, 8 – Operátori a montéri strojov, 9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, N/A – neurčené.

Porovnanie miery nezamestnanosti obce Spišský Hrušov s údajmi okolitých obcí je v nasledujúcom grafe.

Graf č. 2.3.3.1: Miera nezamestnanosti jednotlivých okolitých obcí v r. 2001 – 2006

Zdroj: údaje - ÚPSVaR, Spišská Nová Ves, graf - SRRA

Väčšina obcí mikroregiónu dnes dosahuje relatívnu nezamestnanosť (k počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce) max. 15,6%, čo korešponduje s mierou nezamestnanosti okresu Spišská Nová Ves a Košického kraja.

V obci Spišský Hrušov je situácia priaznivejšie ako vo väčšine ostatných obcí, a vývoj miery nezamestnanosti má v posledných rokoch trvalo klesajúci charakter.

3. Doprava, telekomunikácie a technická infraštruktúra

Na území mikroregiónu sa vyskytuje niekoľko sídelných jednotiek, ktorým chýba technická infraštruktúra, alebo je nedostatočná. Je potrebné zaistiť nezávadné zdroje pitnej vody, dobudovať a zvýšiť napojenie na verejnú vodovodnú sieť, zabezpečiť nezávadnú likvidáciu odpadových vôd a komunálnych odpadov budovaním ČOV, bezpečných sládok TKO, zvýšením podielu separovaného zberu odpadu. V takejto situácii sa nachádza aj obec Olnava.

3.1. Doprava

3.1.1. Cestná sieť

Cestnú os obcou tvorí štátna cesta II. triedy nadregionálneho významu II/536, zvyšok cestnej siete je tvorený cestou III. tr. III/536004 smerom na Vítkovce. Tieto plnia hlavnú zbernú funkciu. Doplnkovú funkciu plnia miestne obslužné komunikácie – k bytovým zástavbám a hospodárskym objektom.

Cesta I. tr., zrýchlená komunikácia ani diaľnica sa na území katastra obce nenachádza. Mapa cestnej siete okresu Spišská Nová Ves je v Prílohe II.

Tab. č. 3.1.1.1: Základné údaje o sieti cestných komunikácií v regióne

Cestná komunikácia	SNV		Levoča	
	2006	2011	2006	2011
Rozloha územia, km ²	587		357	
Počet obyvateľov	95 144	97 008	32 266	32 831
Cesty „E“ pre medzinárodnú premávku	0		35,607	
Trasy „TEM“	0		35,607	
„TEN-T“ koridory	0		35,607	
Diaľnice, km	0		4,73	12,583
Diaľničné privádzače, km	0		0	0,330
Rýchlostné cesty, km	0		0	
I. trieda, km	0		38,922	39,005
II. trieda, km	91,197	91,199	12,959	12,937
III. trieda, km	111,733	119,803	118,052	118,050
Cesty I. – III. triedy spolu, km	210,930	211,002	169,933	169,992
Diaľnice a cesty spolu, km	210,930	211,002	174,663	182,907
Hustota cestnej siete, km/km ²	0,359	0,359	0,489	0,512
Hustota cestnej siete, km/tis. obyvateľov	2,217	2,175	5,413	5,571

Zdroj: Slovenská správa ciest, Odbor cestnej databanky, r.2006, 2011

Väčšina vozoviek má bitúmenová povrch.

Tab. č. 3.1.1.2: Dopravné zaťaženie ciest II/536 a III/53618

ROK	ÚSEK II/536, (POČET ÁUT)		ÚSEK III/53618	
	Odorín - Jamník	Jamník – Spišský Hrušov	Markušovce - Odorín	
1995	3 006	2 137	-	
2000	3 463	2 407	425	
2005	3 937	2 722	-	
2010	4 640	-	436	

2015	5 232	-	447
------	-------	---	-----

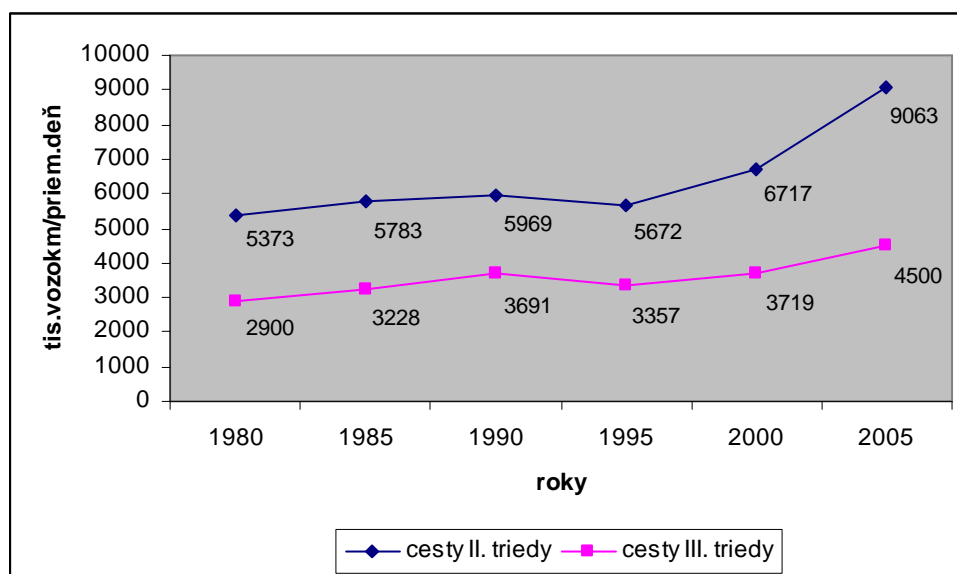
Pozn.: Intenzita dopravy za 24 hodín

Nárast intenzity dopravy za 10 rokov je cca. 25%. Vyššia intenzita na úseku Odorín – Jamník je z dôvodu prepojenia cesty európskeho významu I/18 (E50) a cesty II/536 cestou III/018172 cez Domaňovce.

Cesty sú vedené stredom obce a sú v zlom technickom stave. Vysoká intenzita premávky, vysoká hlučnosť, prašnosť a koncentrácia výfukových splodín výrazne komplikujú život v obciach. Častým negatívnym, vysokonebezpečným, javom je nerešpektovanie dopravných predpisov, a to najmä obmedzených rýchlostí v obci, ktoré sa nachádza vo svahovitom teréne. Riziková je situácia v centre obce, kde doschádza ku kolíciám s chodcami.

Výkon ciest II. a III. triedy v extravilánoch na Slovensku udáva nasledujúci graf.

Graf č. 3.1.1.1: Vývoj priemerných hodnôt dopravných výkonov, extravilán, Slovensko

Zdroj: Slovenská správa ciest, Odbor cestnej databanky, r.2006

Nárast intenzity prepravy na komunikáciách II. a III. triedy za posledné roky rýchlo stúpa. Od roku 1995 do r. 2005 je to 60%-ný nárast na komunikáciách II. triedy.

Aktuálny stav cestných komunikácií v obci je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 3.1.1.3: Cestné a pešie komunikácie v obci

Typ	Cesty „E“ „TEM“ „TEN-T“	Diaľnice	Cesty I. triedy	Cesty II. triedy	Cesty III. triedy	Miestne komunikácie	Chodníky
Dĺžka, km	0	0	0	7,1	???	???	2
Stav	-	-	-	Čiastočne dobrý	zlý	zlý	Čiastočne dobrý

Zdroj: Údaje obce, 2014

V obci je sieť miestnych komunikácií, ktorých časť prechádza mimo intravilán obce do polí. V obci nie je riešená statická doprava a nenachádzajú sa tu regulérne parkovacie miesta.

Miestne komunikácie, ale aj cesty II. a III. triedy sú v zlom stave, často po životnosti povrchu, resp. celej vozovky.

3.1.2. Autobusová doprava

Prostredníctvom siete autobusových liniek je dobré spojenie obce v lokálnom zmysle (prímestské linky), ale aj diaľkovými spojmi s mestami Slovenska (z okresného mesta Spišská Nová Ves, resp. mesta Levoča). V obci sa nachádza jedna autobusová zastávka. Je vybavená zodpovedajúcimi odbočovacími a zastavovacími priestormi v oboch smeroch.

Tab. č. 3.1.2.1: Autobusová sieť

Typ	Prímestské spoje	Diaľkové spoje	Autobusová stanica	Autobusová zastávka
	Áno, 40 spojov	Nie	Nie	Áno, 1

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

Prepravné potreby územia zabezpečujú dopravné spoločnosti, sídliace najmä v Spišskej Novej Vsi, Levoči a Košiciach. V posledných rokoch požiadavky najmä na prímestské linky neustále klesajú hlavne z dôvodu vysokej nezamestnanosti a rastu cestovného. Dopravné spoločnosti prevádzkujú činnosť s čiastočne zastaralým vozovým parkom (priemerný vek je cez 10 rokov). Vhodnejšie, malokapacitné autobusy, efektívnejšie pre túto prímestskú oblasť sa nasadzujú len pomaly.

3.1.3. Železničná sieť

Južne od územia obce, mimo kataster obce, prechádza dvojkolažová elektrifikovaná železničná trať č. 180 na trase Žilina – Košice. Na trati premávajú miestne vlaky aj medzinárodné rýchliky (IC). Významným železničným uzlom je neďaleké okresné mesto Spišská Nová Ves a Spišské Vlaky. Celková zaťaženosť trate je v tomto úseku vysoká a dosahuje až 100 vlakov denne.

Tab. č. 3.1.3.1: Železničná sieť

Typ	Osobné vlaky	Rýchliky, IC, EC	Železničná stanica	Železničná zastávka
	Áno, cca. 22	nie	nie	Nie (Vítkovce - 2,5 km)

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

3.1.4. Letecká doprava

Na území obce sa nenachádza letisko. Letisko medzinárodného významu v Košiciach je vzdialené cca. 65 km a v Poprade cca. 55km. Športové letisko je v blízkosti mesta Spišská Nová Ves.

3.2. Telekomunikácie

Vybavenosť v jednotlivých obciach mikroregiónu nie je rovnaká, čo je zapríčinené odľahlosťou obcí a malým počtom obyvateľstva.

Obce regiónu sú začlenené do jednej Primárnej oblasti (volací kód 053) pevnej telekomunikačnej siete dominantného prevádzkovateľa telekomunikačných služieb. Pevná sieť

je vybudovaná a vybavená ústredňami, domovými prípojkami a sieťou telefónnych automatov na mince, alebo na telefónne karty s možnosťou volania aj do zahraničia. Miestne rozvody sú tvorené prevažne vzdušným vedením alebo kombinovane s podzemným vedením. ATÚ sú : obec Jamník, digitálna, kapacita 500 Pp, obec Spišský Hrušov, typ ATZ 64, kapacita 300 prípojok, obec Odorín - DSL linka

Realizujú sa prepojenia na digitálnu ústredňu Spišská Nová Ves a na digitálnu tranzitnú ústredňu Košice.

Bezdrôtovú - mobilnú telekomunikačnú sieť zabezpečujú tri siete (traja licencovaní prevádzkovatelia) v digitálnom systéme GSM 900 a GSM 1 800 MHz. Pokrytie signálom v území je dobré.

Vysielanie rozhlasových a televíznych programov je zabezpečované pre držiteľov licencií. Pokrytie signálom v regióne je dostatočné. Alternatívou je príjem televízneho a rozhlasového vysielania cez rozrastajúcu sa káblovú sieť a u zahraničných programov aj cez satelit.

Internetovú sieť je možné v obci Spišský Hrušov využívať, ako aj vo všetkých obciach mikroregiónu. Zavedená je do všetkých obecných úradov a do škôl. K dispozícii je aj bezdrôtové pripojenie prostredníctvom poskytovateľov služieb mobilnej siete.

3.3. Technická infraštruktúra

3.3.1. Vodné zdroje, verejné vodovody, kanalizácia, čistiarne odpadových vôd

Územie obce a okolia má vlastné zdroje vody, ktoré však majú veľmi nízku až nízku mieru ich využívania. Vodné zdroje sa nachádzajú aj v niektorých katastroch okolitých obcí. Existujúce vodné zdroje a už aj vybudované štruktúry, neposkytujú z celkového pohľadu dostatočnú kapacitu pre obec pre ich nedobudovanosť. Využívanie existujúcej siete je aj otázkou efektívnosti budovania prívodných vodovodných potrubí na väčšie vzdialenosti. V súčasnosti prebieha výstavba vodojemu nad obcou Odorín aj pre potreby ďalších obcí.

Niektoré obce regiónu sú napojené na dodávateľskú sústavu Podtatranskej vodárenskej spoločnosti, ktorej zdroje vody sú v Liptovskej Tepličke, v Spišskom Bystrom a pri Hrabušiciach. Stav zásobovania v údají za okresy a plán nárastu do r. 2015 je v tab. č. 3.3.1.1.

Tab. 3.3.1.1: Zásobovanie obyvateľstva vodou z verejných vodovodov

Okres	Súčasný stav, %	Plán do r. 2015, %	Rozdiel, %
Spišská Nová Ves	77	90	13
Levoča	70	90	20

Stav vybavenosti obce Spišský Hrušov technickou infraštruktúrou je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 3.3.1.2: Technická infraštruktúra obce

Vodné zdroje		Vodovod		Kanalizácia		ČOV	
počet	kapacita	km	% pripojenie	km	% pripojenia	Počet skupin.	Počet individ.
1	??? m3	4,9	52,9	4,9	95,48	Nie	Nie

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

V obci Spišský Hrušov je čiastočne vybudovaný verejný vodovod, kanalizačná sieť, ale nie sú vybudované čistiarne odpadových vôd. Na výstavbu ČOV je spracovaná stavebná dokumentácia.

Porovnanie stavu v pripojení na domovú kanalizáciu v okresoch Spišská Nová Ves a Levoča a výhľad na rok 2015 je v tab. č. 3.3.2.1.

Tab. č. 3.3.2.1: Podiel obyvateľstva v domoch pripojených na domovú kanalizáciu

Okres	Súčasný stav, %	Plán do r. 2015, %	Rozdiel, %
Spišský Hrušov	95,48		
Spišská Nová Ves	60	70	10
Levoča	44	60	16

Dažďové odpadové vody sú v obciach odvádzané voľne po teréne, z ciest cez jarky, čiastočné kanály a systémom rigolov popri miestnych komunikáciach do miestnych jarkov a potokov (Lodina).

3.3.2. Energetika, elektrická sieť

Stav vybavenosti územia ďalšou infraštruktúrou je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 3.3.2.1: Ďalšia infraštruktúra

Elektrická sieť		Zber TKO		Spôsob vykurovania		Telefónna sieť		Plyn	
Typ siete	% napoj.	klasicky	separ.	Typ média	%	Pevná, počet prevádzk.	Mobilná, počet prevádzk.	km	%
22kV	100	áno	áno	Plyn, Tuhé palivo	80, 15	2	2 / 100% pokrytie	5,9	95%

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

Rozvod plynu v obciach územia je prevedený ako STL plynovod PN 0,3 MPA s domovými regulátormi STL/NTL. STL rozvody sú D 50, 63 a 90. Dimenzie prípojok sú D 32 až D 50.

Plyn slúži ako primárne energetické médium pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody pre rodinné domy, občiansku vybavenosť a ostatnej vybavenosti obcí. Miestne plynovody sú navrhované tak, aby boli schopné zabezpečiť dodávku plynu aj pri zvýšenom náraste spotreby než je uvažovaný. Rozvod plynu využíva cca. 95 % obyvateľstva, pričom podiel na vykurovaní domácností začína mať klesajúcu tendenciu.

Tab. č. 3.3.2.2: Kalkulovaná spotreba plynu v niektorých obciach územia

OBEC	ROČNÁ SPOTREBA, v mil. m ³
Domaňovce	1,5
Jamník	0,64
Odorín	1,4
Sp. Hrušov	1,43

Tepelné hospodárstvo:

V obciach sú dodávky tepla pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody vyriešené decentralizovaným spôsobom nasledovne:

- rodinné domy len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania plynu, v malej miere elektrickou energiou,
- bytové domy a vybavenosť obcí z kotolní na báze plynného paliva, resp. tuhého paliva. Elektrická sieť

Napájanie obcí mikroregiónu elektrickou energiou je zabezpečované vzdušnými 22 kV prípojkami z existujúceho 22 kV vzdušného vedenia č. 201. Vysoko-napäťová (VN) linka č. 201 je napájaná z elektrizačnej sústavy (ES) 110/22 kV Spišská Nová Ves a Krompachy. Na uvedenú linku sú napojené transformátory 22/0,4 kV (5 trafostaníc), ktoré zásobujú bytovú, priemyselnú a občiansku zástavbu. Severnou časťou územia mikroregiónu prechádza vedenie nadradenej sústavy VVN 2 x 400 kV Čierny Váh – Spišská Nová Ves – Lemešany.

Elektrifikácia je zrealizovaná vo všetkých obciach územia (100 %) a percento využívania elektriny je všetkými obyvateľmi (100 %).

Tab. č. 3.3.2.2: Počet transformátorov (DTS) a celkové inštalované výkony v niektorých obciach

OBEC	V PREVÁDZKE ENER. PODNIKU			INÉ, (POĽNOH. DRUŽ.)	
	Počet DTS	Celkový inštalovaný výkon v kVA	Výhľad potreby do r. 2015 - 2020	Počet DTS	Celkový inštalovaný výkon v kVA
Domaňovce	4	1 060	1 337		
Jamník	2	500	-	1	250
Lieskovany	2	800	588		
Matejovce	2	410	-		
Odorín	3	750	1 343	1	250
Sp. Hrušov	5	1780	1 500		

Stav napäťových pomerov v obci je vyhovujúci a v súčasnosti postačujúce sú aj inštalované výkony. Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je realizovaná verejným nízkonapäťovým (NN) vzdušným rozvodom na betónových a drevených stožiaroch pozdĺž verejných komunikácií. Vedenia sú zokruhované s výbežkami pre vzdialenejšie miesta v obci. V obci bola zrealizovaná rekonštrukcia nízkonapäťovej siete.

Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá upevnené na výložníkoch a stĺpoch NN vedenia ako aj na sadových osvetľovacích stĺpoch s káblovým rozvodom. Ovládacie systémy verejného osvetlenia sú automatické s časovým spínaním.

3.4. Sklárky a zber TKO

Tuhý komunálny odpad (TKO) je problémová oblasť predovšetkým z hľadiska nakladania s ním. Na území obce a okolia nie je vybudované žiadne zariadenie na zneškodňovanie odpadov. Zneškodňovanie TKO je drahé a obyvateľstvom ekonomicky neakceptovateľné. Obce využívajú skládku mesta Spišská Nová Ves Kúdeľník II.

V obci bol zavedený separovaný zber TKO – plasty, papier, sklo, kovy. Zber TKO sa dnes uskutočňuje dvoma spôsobmi – „klasicky“ a separovane. Nie je tu zriadená stanica separovaného zberu. Obec nie je vybavená kontajnermi na separovaný zber nebezpečného odpadu. Tvorba odpadov v území má klesajúcu tendenciu v komunálnej aj výrobnej sfére. Bilancia využívania a nakladania s TKO v r. 2000 je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 3.4.1: Komunálny odpad a jeho využívanie, r. 2000

Územie	Kom. odpad kg/byv.	Využívaný odpad, v t	Podiel %	Zneškodnený odpad, v t	Podiel %	Spaľovanie na energiu, %
Gelnica	263	309	3,9	5 239	65,6	-
Sp. Nová Ves	461	2 639	6,2	14 315	33,7	0,1
Košice	592	24 160	16,9	104 954	73,2	55,5
Košický kraj	487	33 333	9,8	200 626	58,7	-

Zdroj: KSSÚ Košice, Okresy Košického kraja, 2000

Na území obce sa nenachádzajú žiadne ekologické záťaž (č. skládky, haldy, depónie).

4. Priemysel a služby

Po čiastočnej recesii po r. 1989 nastáva v posledných rokoch opätovné oživenie. Územie nie je typicky priemyselná lokalita, má výrazne poľnohospodársky charakter s potenciálom na lesné hospodárstvo, služby a vidiecky cestovný ruch,.

4.1. Ekonomika obce

Tab. č. 4.1.1a: Finančné ukazovatele obce, v tis. Sk

Rok	Príjmy celkom	Vlastné príjmy	Dotácie	Granty	Výdavky celkom	Bežné výdavky	Kapitálové výdavky
2005	17 575	8 546	8 929	100	10 523	5 304	5 219
2004	16 953	7 939	9 014	-	11 485	5 964	5 521
2003	17 482	9 988	7 494	-	10 053	5 361	4 692

Zdroj: Údaje obecných úradov

V správe obce, resp. v zriaďovateľskej kompetencii obce sú nasledovné organizácie

Tab. č. 4.1.2: **Obecné podniky, podniky v zriaďovateľskej pôsobnosti obce**

Podnik	Obec	Predmet činnosti

Zdroj: Dotazníkový prieskum, SRRRA, 2006

4.2. Podnikateľské prostredie

Celkový ekonomický potenciál mikroregiónu vytvárajú fyzické (FO) aj právnické osoby (PO). Najväčší podiel tvoria fyzické osoby (živnostníci, remeselníci, ap.), ktorí väčšinou nemajú žiadnych zamestnancov, alebo len malý počet. Právnických osôb je menej, ale sú väčšími zamestnávateľmi.

Prehľady počtov fyzických a právnických osôb v ich štruktúre, pre obec Spišský Hrušov a celý mikroregión za posledných 6 rokov je v nasledujúcich tabuľkách a grafe.

Tab. č. 4.2.1a: Fyzické osoby (FO) - štruktúra, k 31.12 - r. 2001 - 2005, a k 30.6.2006

Rok	Živnostníci práv. forma 101,2	SHR práv. forma 103	Slobodné povolania, ¹⁰⁵	Kombinované formy FO (*1)	FO Spolu
2001	28	4	3	2	37
2002	39	5	3	2	49
2003	54	5	3	2	64
2004	58	6	3	2	69
2005	60	6	3	2	71
2006	62	5	3	2	72
mikroregión	414 - 481 - 584 655 - 706 - 715	43 - 44 - 38 39 - 37 - 35	10 - 11 - 11 11 - 12 - 15	11 - 11 - 15 20 - 20 - 24	478 - 547 - 648 725 - 775 - 789

Zdroj: KS SÚ SR Košice

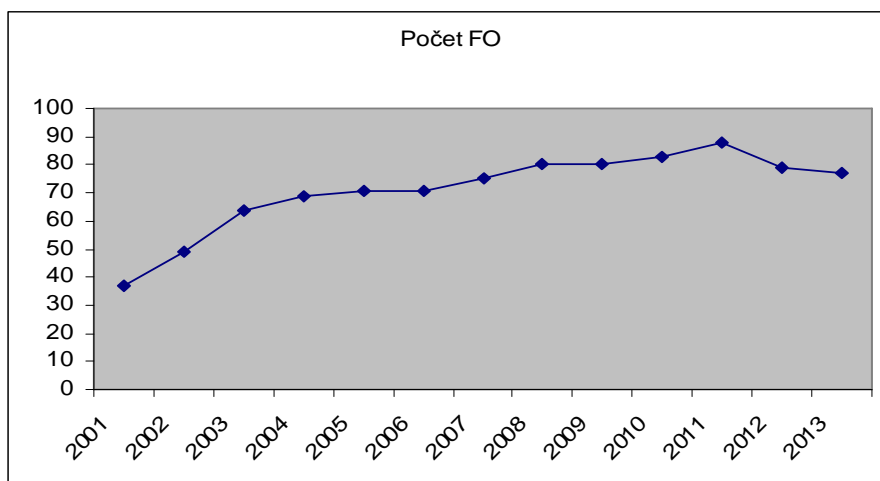
Poznámky: *1. Kombinované formy FO: živnostník + SHR (právna forma 107) a živnostník + slobodné povolanie (právna forma 109),
2. Iné právne formy FO sa v území Mikroregiónu MILOJ SPIŠ neregistrujú

Tab. č. 4.2.1b: Fyzické osoby (FO) – štruktúra, k 31.12. – r. 2006 – 2013

Rok	Fyzické osoby – podnikatelia (spolu)	Živnostníci	Slobodné povolania	Samostatne hospodáriaci roľníci
2006	71	63	3	5
2007	75	68	2	5
2008	80	73	2	5
2009	80	72	2	6
2010	83	75	2	6
2011	88	81	2	5
2012	79	73	2	4
2013	77	70	3	4

Zdroj: ŠÚ SR

Graf č. 4.2.1: Vývoj celkového počtu FO v obci Spišský Hrušov v r. 2001 až r. 2013

Zdroj: údaje - KS ŠÚ SR Košice, graf – SRRA

Fyzické osoby – podnikatelia, členení podľa odvetví pre okres Spišská Nová Ves a Košický kraj sú v nasledujúcej tabuľke:

Tab. č. 4.2.2: Fyzické osoby podľa odvetvia podnikania, k 31.3.2006

Územie	Spolu	v tom							
		Pôdohospodárstvo	Priemysel	Stavebníctvo	Obchod opravy	Cestovný ruch	Doprava pošty, telekom	financie	Nehnutelnosti
Košický kraj	39 550	2 427	5 950	4 178	15 861	70	1 284	326	9 454
	100%	6,2%	15%	10,6%	40,1%	0,2%	3,2%	0,8%	23,9%
Okr. Sp Nová Ves	4 996	335	837	748	1 848	11	141	37	1 039
	12,6%	6,7%	16,8%	15,0%	37,0%	0,2%	2,8%	0,7%	20,8%

Zdroj: KS ŠÚ SR Košice

Tab. č. 4.2.3a: Právnické osoby (PO) - štruktúra, k 31.12 - r. 2001 – 2005, a k 30.6.2006

Rok	v.o.s pr. forma 111	s.r.o. pr. forma 112	a.s. pr. forma 121	Družstvo pr. forma 205	Zahraničná osoba, 421	PO spolu
2001	0	3	1	0	0	4
2002	0	3	1	0	0	4
2003	0	3	1	0	0	4
2004	0	3	1	0	0	4
2005	0	4	1	0	0	5
2006	0	4	1	0	0	5
mikroregión	2 - 2 - 2 2 - 2 - 2	42 - 47 - 49 57 - 66 - 65	6 - 6 - 7 8 - 10 - 10	3 - 4 - 4 4 - 4 - 4	2 - 2 - 2 1 - 1 - 1	55 - 61 - 64 72 - 83 - 82

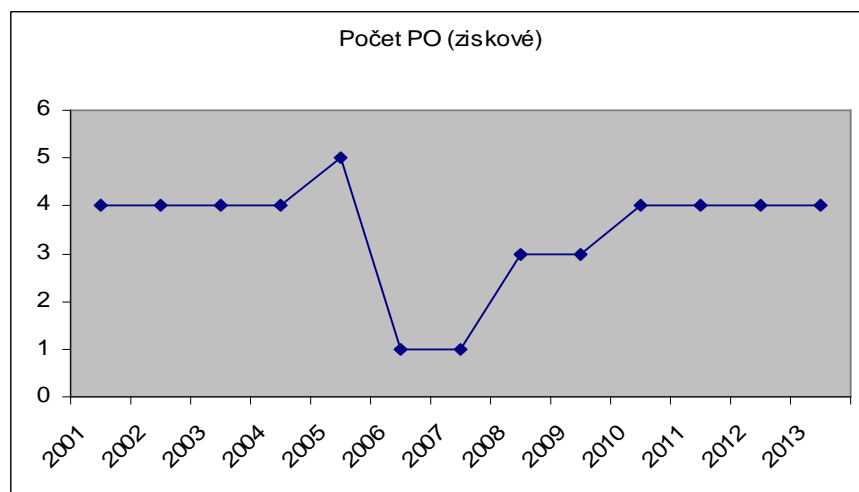
Zdroj: KS ŠÚ SR Košice

Tab. č. 4.2.3a: Právnické osoby (PO) – štruktúra, k 31.12. – r. 2006 – 2013

Rok	Právnické osoby spolu	Právnické osoby ziskové	Právnické osoby neziskové
2006	10	1	9
2007	10	1	9
2008	12	3	9
2009	12	3	9
2010	14	4	10
2011	16	4	12
2012	15	4	11
2013	15	4	11

Zdroj: ŠÚ SR

Graf č. 4.2.2: Vývoj celkového počtu PO v obci Spišský Hrušov v r. 2001 až r. 2006

Zdroj: údaje - KS ŠÚ SR Košice, graf - SRRA

Z celkového počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva 652 ľudí je v obci registrovaných ako fyzická osoba 72 ľudí. Miera podnikateľskej aktivity je 11 %, čo je dosť nízka hodnota.

Celkový počet právnických osôb má za posledné roky prakticky nemeniaci sa trend.

Štruktúra a podiel podnikov okresu Spišská Nová Ves a Košického kraja, podľa odvetví a druhu vlastníctva je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 4.2.4: Podniky podľa odvetví, k 31.3.2006, podniky spolu /súkromné tuzemské

Územie	Spolu	v tom							
		Pôdohospodárstvo	Priemysel	Stavebníctvo	Obchod opravy	Cestovný ruch	Doprava pošty, telekom	financie	Nehnutelnosti

Košícký kraj	9 980 / 8 341	515 / 405	1 128 / 991	721 / 659	4 546 / 3 768	56 / 48	271 / 216	63 / 61	2 559 / 2 193
	100% / 100	5,2% / 4,8%	12,5% / 11,9%	7,2% / 7,9%	45,6% / 45,2%	0,6% / 0,6%	2,7% / 2,6%	0,6% / 0,7%	25,6% / 26,3%
Okr. Sp. Nová Ves	855 / 714	54 / 47	145 / 115	85 / 78	363 / 303	5 / 5	26 / 21	2 / 2	175 / 143
	8,6% / 8,6%	6,3% / 6,6%	17% / 16,1%	9,9% / 10,9%	42,5% / 42,5%	0,6% / 0,7%	3,0% / 2,9%	0,2% / 0,3%	20,5% / 20,0%

Zdroj: ŠÚ SR

4.3. Štruktúra ekonomických subjektov v regióne

V Košickom kraji bol medziročný nárast tržieb za vlastné výkony a tovar v podnikoch s počtom 20 a viac zamestnancov 7,1%. Najviac sa z toho realizovalo v odvetví kovov a kovových výrobkov. Pokles tržieb zaznamenalo odvetvie spracovania dreva a výrobcovia výrobkov z dreva (-16,7%).

Väčšina podnikov z okresov kraja zaznamenalo medziročný nárast tržieb za vlastné výkony a predaj a tržieb z predaja na vývoz.

Najvyššie tržby za vlastné výkony a tovar dosiahli najväčšie podniky v kraji, zamestnávajúce nad 1 000 zamestnancov. Najvyšší nárast z tržieb (2,6 násobný) zaznamenali podniky s počtom 200 – 249 zamestnancov. Najvyšší nárast tržieb z predaja na vývoz (11,1 násobný) dosiahli podniky veľkosti 20 – 24 zamestnancov.

Niektoré ukazovatele priemyselnej výroby za kraj a okres Spišská Nová Ves sú v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 4.3.1: Tržby z priemyselnej činnosti (podniky s počtom 20 a viac zamestnancov)

Územie	Tržby za vlastné výkony a tovar			Tržby z predaja na vývoz		
	1. Q 2006 (tis. Sk)	Index ¹⁾ 2006/2005	Podiel na kraji, (%)	1. Q 2006 (tis. Sk)	Index ¹⁾ 2006/2005	Podiel na kraji, (%)
Košický kraj	46 706 663	107,1	100	29 313 171	111,1	100
Okres Spiš. Nová Ves	4 429 593	135,1	9,5	3 621 352	140,2	12,4

Zdroj: ŠÚ SR

Poznámka: 1) – index v stálych cenách (december 2000 = 100)

Tab. č. 4.3.2: Ďalšie ekonomické ukazovatele ekonomickej činnosti (podniky s počtom 20 a viac zamestnancov)

Územie	Priemerný evidenčný počet zamestnancov			Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca			Produktivita práce ¹⁾	
	1.Q 2006	Index 2006/2005	Podiel na SR, kraji (%)	1.Q 2006 (Sk)	Index 2006/2005	Rozdiel (+ -) (Sk)	1.Q 2006 (Sk)	Index ²⁾ 2006/2005
SR	145 116	99,3	100	19 205	103,5	-	899 537	113,0
BA kraj	62 739	97,0	15	26 976	92,0	-	2 512 042	110,1
KE kraj	49 705	99,8	12,0	22 075	103,1	0	939 677	107,3
Okres Sp. Nová Ves	7 310	105,1	14,7	15 406	106,3	-3 799 SR -11 570 BA -6 669 KE	605 936	128,6

Zdroj: ŠÚ SR

Poznámka: 1) – prepočítaná na 1 zamestnanca z tržieb za vlastné výkony a tovar

2) – index v stálych cenách (december 2000 = 100)

V tabuľke č. 4.3.2 je vidieť výrazné regionálne rozdiely v produktivite práce a nominálnej mzde. Výrazne narástli tržby za vlastné výkony a tovar a tržby z predaja na vývoz. Významný je aj rast produktivity práce v okrese a rast počtu zamestnancov.

Niektoré významné podniky obce Spišský Hrušov a mikroregiónu sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 4.3.3: Priemyselné, výrobné podniky na území mikroregiónu

Podnik	Obec	Predmet podnikania	Počet zamestnancov	Ročný obrat tis. Sk
Tandem Plus CRC	Odorín	výroba nábytku	10	
Ján Harabín	Odorín	stavebné montáže	5	
BIO-plus, s.r.o.	Spišský Hrušov	nákup, výroba, predaj rastlinných olejov a metylesteru repkového oleja. Výroba ekologických palív. obchodná činnosť v oblasti predaja pohonných hmôt.	35	
VERNER-SLOVAKIA, a.s.	Spišské Vlchy	vykurovacie zariadenia, kotolne		
Alcupro, a.s.	Spišské Vlchy	hliník, ingoty, hliníkové zliatiny		
Mercator-Kovo, s.r.o.	Spišské Vlchy	spracovanie kovov, prášková metalurgia		
Mäsoprodukt, a.s.	Spiš. Vlchy	potravínarska výroba		
Poľnonákup Spiš, a.s.	Spišské Vlchy	výroba a predaj kŕmnych zmesí		
Pikna, s.r.o.	Spiš. Vlchy	chemická výroba		
ŽPSV, s.r.o.	Olcnavá	ťažba, spracovanie a predaj: - kamenivo (dolomitický vápenec) - triedený lomový kameň - cestná a nákladná doprava - zemné práce - zámočnicke a zväračské práce.		
A.G.E.S., s.r.o.	Olcnavá	spracovanie a povrchová úprava kovov		
VITEX gastro, s.r.o.	Harichovce	potravínarska výroba		

Zdroj: Databáza SRRA

V obci Spišský Hrušov sa nenachádza väčší priemyselný závod, alebo podnik.

4.3.1. Služby a obchod v širšom regióne

V tržbách za vlastné výkony a tovar v oblasti obchodu a vybraných služieb dosiahol medziročný nárast na území Košického kraja 12,2 %. Najvyšší objem aj podiel mal veľkoobchod. Najvyššie tržby dosiahli podniky s počtom zamestnancov 50 – 99. Podiel 83,7% tržieb realizovali súkromné tuzemské podniky a 12,2 % medzinárodné súkromné podniky. Počet zamestnancov klesol o 3,8 %.

Niektoré ukazovatele vnútorného obchodu a služieb za Košický kraj a okres Spišská Nová Ves sú v nasledujúcich tabuľkách.

Tab. č. 4.3.1.1: Tržby v 1.Q 2006, (podniky s počtom 20 a viac zamestnancov)

Územie	Tržby za vlast.	z toho DPH	Podiel na	Tržby	z toho DPH	Podiel na
--------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	-----------

	výkon a tovar vrátane DPH (tis. Sk)	(tis. Sk)	SR, kraji %	z obchodu vrátane DPH (tis. Sk)	(tis. Sk)	SR Kraji %
SR	170 515 617	24 762 716	100	168 473 877	24 473 340	100
KE kraj	6 827	928 267	4,0	6 666 589	910 687	4,0
Okr. SNV	681 371	106 134	10,0	674 534	105 051	10,1

Zdroj: ŠÚ SR KS v Košiciach, Bulletin 1/2006

Tab. č. 4.3.1.2: Zamestnanci a mzdy, 1.Q 2006 (podniky s počtom 20 a viac zamestnancov)

Územie	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (fyzické osoby)	Podiel na SR, kraji %	Priemerná nominálna mesačná mzda (Sk)	Rozdiel oproti SR, Kraju (+ -, Sk)
SR	107 338	100,0	18 117	0
KE kraj	5 692	5,3	14 804	- 3 313
Okres SNV	450	7,9	14 529	-275

Zdroj: ŠÚ SR KS v Košiciach, Bulletin 1/2006

Tab. č. 4.3.1.3: Štruktúra tržieb, 1.Q 2006 (podniky s počtom 20 a viac zamestnancov), v tis. Sk

Územie	Tržby za vlast. výkony a tovar vrátane DPH	v tom			
		predaj, údržba a oprava motor. vozidiel	veľkoobchod	maloobchod	hotely a reštaurácie
SR	170 516 617	37 309 461	91 870 172	38 587 633	2 748 351
KE kraj	6 827 756	747 407	4 801 435	1 074 285	204 629
Okres SNV	681 371	-	566 347	-	7 703

pokračovanie

Územie	Tržby z obchodu vrátane DPH	v tom			
		Predaj, údržba a oprava motor. vozidiel	veľkoobchod	maloobchod	Hotely a reštaurácie
SR	168 473 877	37 086 666	90 928 105	38 090 435	2 368 671
KE kraj	6 666 589	722 378	4 714 048	1 036 031	194 132
Okres SNV	674 534	86 923	561 686	-	7 703

Zdroj: ŠÚ SR KS v Košiciach, Bulletin 1/2006

V obci je nižšia vybavenosť službami. V tab. č. 4.3.1.4 sú uvedené početnejšie zastúpené typy služieb, resp. prevádzok. Z ostatných služieb je to ešte predaj obuvi, kozmetické služby, plynoslužba. Predajne potravín a zmiešaného tovaru sú malo plošné predajne a obyvatelia využívajú siete niekoľkých veľkopredajní a nákupných centier situovaných v okresnom meste Spišská Nová Ves. Sortiment obsahuje väčšinou základné potraviny a bežné potreby pre domácnosť.

Tab. č. 4.3.1.4: Vybavenosť základnými službami v mikroregióne

Typ služieb	Počet obchodov, prevádzok	Poznámka
Rozličný tovar	25	
Drogéria	6	
Priemyselný tovar	5	sortiment vedie aj rozličný tovar
Potraviny	26	často aj predaj mäsa
Predaj mäsa	6	
Predaj textilu	5	
Kaderníctvo	5	
Predaj plynu	6	
Autoservis	5	

Prevádzkový elektrikár	3	
Účtovnícke služby	3	

Zdroj: Dotazníkový prieskum, SRRA, 2006

Tab. č. 4.3.1.5: **Významnejšie podniky obchodu a služieb v obci**

Podnik, názov	Predmet podnikania, poskytované služby	Počet zamestnancov	Ročný obrat tis. Sk
B-Tel, s.r.o.	obchod	???	???
JOGA, s.r.o.	odpady		
Int-Ext Gala, s.r.o.	obchod		

Zdroj: Databáza SRRA, dotazníkový prieskum, SRRA, 2006

5. Kultúra, šport a cestovný ruch

5.1. Turistický región a súčasný stav cestovného ruchu

Tab. č. 5.1.1: Prehľad kultúrnych zariadení obce Spišský Hrušov

Územie	Kultúrny dom / sála	Múzeum / galéria	Pamätná izba / expozícia	Knižnica	Kino	Klub mládeže / dôchodcov
Spišský Hrušov	1	-	-	1	-	-
mikroregión	12 / 1	-	-	15	1	3 / 2

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

V obci je jeden kultúrny dom pre spoločenské podujatia a jedna knižnica.

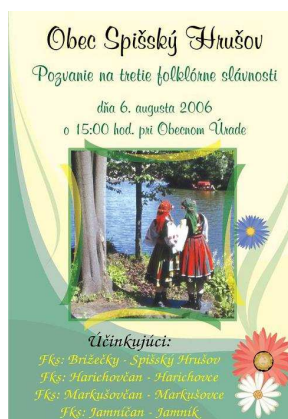
Tab. č. 5.1.2: Záujmové organizácie v obci a mikroregióne

Obec	Hudobný, folklórny súbor	Chrámový spevokol, zbor	Divadelný súbor	Poľovnícke združenie	Klub kresťanskej mládeže	Jednota dôchodcov	Záhradkársky / chovateľský zväz	Rybársky zväz	Jednota	Dobrovoľný hasičský zbor
Spišský Hrušov	1	1	1	-	-	-	-	-	1	1
mikroregión	9	6	2	4	5	1	1 / 3	1	12	14

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

V obci je aktívny folklórny súbor „Brižečky“, občianske združenie, divadelný súbor „LUNA“ a dievčenský cirkevný spevokol. Pravidelne sa organizujú v obci Hrušovské folklórne slávnosti.

Obr. č. 5.1.1: Folklórne slávnosti

Tab. č. 5.1.3: Športové zariadenia v obci, ich počet

Obec	Futbalové ihrisko	Telocvičňa	Fitness centrum	Kolkáreň, bowling	Strelnica	Iné zariadenia
Spišský Hrušov	1	1	1	1	1	1

Spišský Hrušov	1	-	-	-	-	-
mikroregión	12 , 2 nemajú	8 8 obcí nemá	3 11 nemá	-	1 / 13	1

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

Tab. č. 5.1.4: Športové kluby

Obec	Futbalový klub	Kolkársky, bowling	Stolný tenis	kulturistika	Iný klub	Iný klub
Spišský Hrušov	1+1	-	-	-	-	Obecný klub športovcov
mikroregión	17	-	3	1	5	1

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

Obec Spišský Hrušov disponuje s 1 futbalovým ihriskom.

Okolité obce mikroregiónu (až na 2) sú vybavené futbalovými ihriskami, k dispozícii je spolu 8 telocviční, 8 obcí telocvičňu nemá, 3 fitness centrá a jedna strelnica.

Kultúrne a športové podujatia:

Každoročné, pravidelné podujatia:

- oblasť futbalová liga – žiacky a mužský futbalový klub,
- Hrušovské folklórne slávnosti v obci,
- aktivity divadla Luna, aktivity Základnej organizácie Únie žien Slovenska,
- ľudová rozprávačka Agnesa Šutyová,
- pre dôchodcov v mesiaci októbri v rámci mesiaca „Úcty k starším“,
- podujatia ku Dňu matiek,
- Hrušovský kermeš

5.2. Primárna a sekundárna ponuka

5.2.1. Prírodné danosti

Na území obce a okolitého mikroregiónu sa nenachádza žiaden národný park a chránená krajinná oblasť.

V lokalite Galmusu, južne od obce a mimo jej katastra, sú dve národné prírodné rezervácie:

- Červené skaly, od r. 1981, rozloha 390,5 ha,
- Galmuská tisina, od r. 1982, rozloha 55,96 ha

Nadväzujúce doliny sú Kolimažarka, Prostá, Cesná, Bielovodská dolina a Kamenná dolina

Medzi prírodné pamiatky v okolí sú zaradené:

- Farská skala, od r. 1989, o rozlohe 0,59 ha v obci Chrasť / Hornádom,
- Krasové závrty na Galmuse,
- Šarkanova diera

K potenciálnym chráneným územiám v okolí patria:

- Mlynský potok, Lokalita Rample, Lokalita Bujanov
- Kropoje (Sikľavá skala) – vodopád na Kamennom potoku
- večný dážď - vápencová stena na pravom brehu Hornádu so stekajúcou vodou

V katastrálnom území obce Spišský Hrušov sa nachádzajú tieto významné krajinné štruktúry:

- Kobyliha hora – východný svah geomorfologicky výraznej vyvýšeniny je pokrytý trávnatými spoločenstvami, ktoré hostia vzácne a chránené rastliny a živočíchov
- Sovia dolina – záver jednej z dolín prítokov potoka Hrušov so starým zanedbaným sadom a rumoviskami stavieb je porastený hodnotnými teplomilnými spoločenstvami,
- Filipovec – južne orientovaná stráň vo svahu morfológicky výraznej doliny potoka Hrušiv, porastená veľmi hodnotnými xerothermnými spoločenstvami, výskytom živočíchov, najmä hmyzu

Tab. č. 5.2.1.1: Chránené územia, náleziská a pamiatky

Obec	Chránené územie	Chránený objekt	nálezisko	pamiatka
Spišský Hrušov	-	strom, 3	1, archeolog. MILOJ	Kaštieľ, rím.-kat. kostol
mikroregión	7	35	6	5

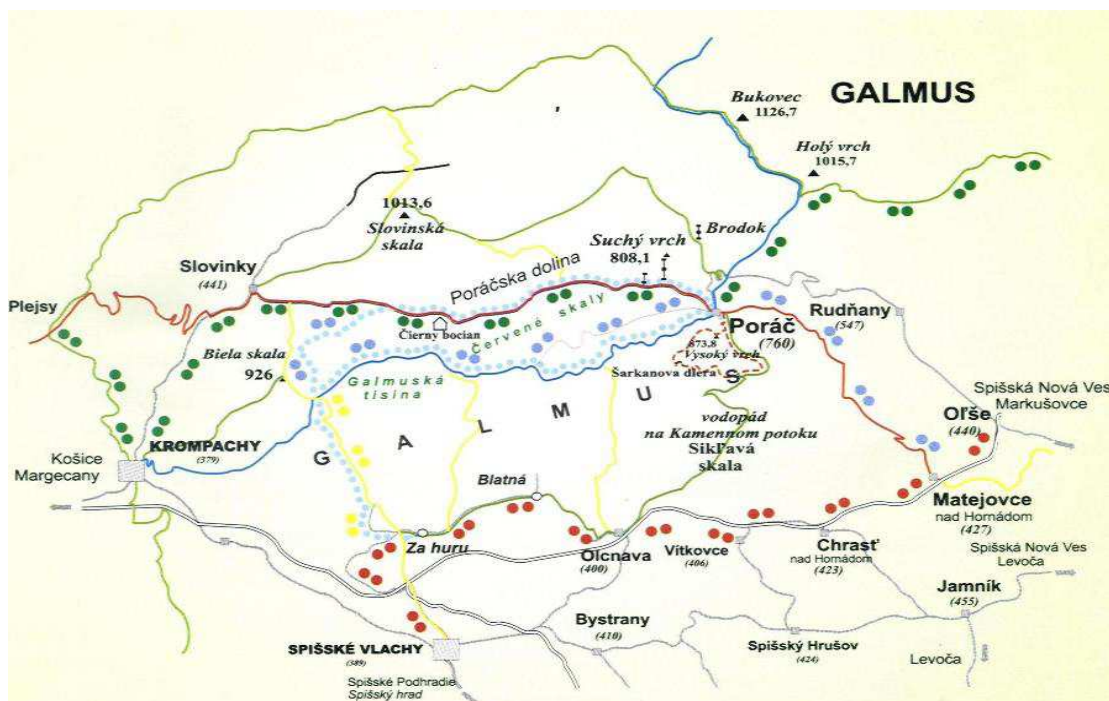
Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

Budova terajšieho obecného úradu (kaštieľ) a rímskokatolícky kostol sú dominantami obce Spišský Hrušov vyhlásené ako kultúrne pamiatky. Technickou pamiatkou je komín bývalej pálenice

5.2.2. Letná a zimná turistika

Turistické územie okolia obce (Galmus) je na nasledujúcej mapke č. 5.2.2.1.

Mapka č. 5.2.2.1: Turistický región Galmus

Zdroj: OZ Rozvoj Spiš, 2006, so súhlasom autora (J. Surgent)

Z turistickej infraštruktúry pre letnú a zimnú turistiku sú k dispozícii nasledovné zariadenia:

Tab. č. 5.2.2.1 : Ubytovacie a stravovacie zariadenia

Územie	Šport. - rekr. stredisko		Ubytovanie počet / lôžka celkom				Stravovanie, občerstvenie počet / miest		
	zimné	letné	hotel	penzión	chaty	kemping	reštaurácia	hostinec	bufet,

			motel						bar
Spišský Hrušov	-	-	-	1 / 18 (15+3)	-	-	-	1 x	-
mikroregión	-	1	-	13 / 140	1 / 9	-	3 /	22 /	8 /

Zdroj: vlastný prieskum, SRRA, 2006

Obr. č.5.2.2.1: Ubytovacie zariadenie v obci Spišský Hrušov – penzión Sypanec

Ponuka ubytovacích a stravovacích zariadení v širšom okolí nie je veľká. Prevládajú „štandardné“ vidiecke pohostinstvá (22), je tu niekoľko bufetov a barov a 3 reštaurácie. V ponuke ubytovania sú to penzióny, ktorých je 13 s celkovou kapacitou 140 lôžok (najznámejšie – obr. č. 5.2.2.2. - sú penzión Šefčík v Harichovciach, Sypanec v Spišskom Hrušove, penzión Olcnavá, Palenčár a U Mariky v Spišských Vlachoch), z chát je to Jarkina chata a chata Sabinka v rekreačnej oblasti Za Horou (Zahura). V niektorých lokalitách je vyššia koncentrácia súkromných chát a chalúp a vyšší podiel nevyužívaného (neobývaného) domového fondu (Harichovce, Hincovce, Chrasť nad Hornádom, Matejovce, Olcnavá, Sp. Vlachy).

Obr. č.5.2.2.2: Niektoré ďalšie ubytovacie zariadenia na území mikroregiónu

penzión Dream

penzión Šefčík

penzión Jaroslav Mucha

Jarkina chata

ubytovanie Palenčár

ubytovanie U Mariky

Zdroj: web stránky príslušných ubytovacích zariadení

Potenciál územia je v budovaní ubytovacích a stravovacích zariadení vidieckeho, agrárneho charakteru, na rodinných farmách, vyžívaní neďalekého strediska Blatná.

Dostupnosť do okolitých športovo-rekreačných stredísk a za kultúrno-historickými pamiatkami Spiša je veľmi dobrá, charakter ubytovania na vidieku s domácou kuchyňou môže vytvoriť konkurenčnú výhodu k tradičným turistickým strediskám Spiša a jeho okolia.

5.2.3. Kultúrno-historické dedičstvo

Územie obce Spišský Hrušov nie je typickou turistickou destináciou, nachádza sa však v atraktívnom území stredného Spiša, ktoré poskytuje významné historické pamätihodnosti.

Tab. č. 5.2.3.1: Historické pamiatky obce a mikroregiónu

Obec	Kostol / kaplnka	Hrad / kaštieľ	Božie muky / mor. stúp	Farský úrad / kúria	sochy	zvonice	hroby
Spišský Hrušov	1 / -	- / 1	4 / -	1 / -	-	1	-
mikroregión	17 / 10	1	19 / 1	7 / 1	viac ako 25	7	8

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

K najzaujímavejším pamiatkam obce a mikroregiónu patria:

- kaštieľ Keresztfálvyho, neskôr Dr. Grossmana (dnes sídlo Obecného a matričného úradu Spišský Hrušov), postavený v r. 1596 ako renesančný a v polovici 18. stor. zbarokizovaný, začiatkom 19. stor. budova prefasádovaná v klasicistickom štýle,
- rímskokatolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej v Spišskom Hrušove, pôvodne gotický kostol z konca 13. stor., prestavaný v 17. a 18. stor., s klasicistickými fasádovými prvkami,
- fragment kostola zaniknutej stredovekej osady MILOJ, vykopávky z ktorej sú v Levočskom múzeu,
- pamiatková zóna mesta Spišské Vlachy,
- farský kostol Najsvätejšej Trojice v Chrasti nad Hornádom (románsky pôvod, r. 1302),
- kúria – kultúrna pamiatka v Odoríne,
- kostol v Odoríne,

Obr. č. 5.2.3.1: Rímskokatolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej a kaštieľ Mariássyho

6. Rozvoj vidieka a stav životného prostredia

Záťaž životného prostredia v časti okresu Spišská Nová Ves vyplýva najmä z ťažobnej činnosti v Slovenskom Rudohorí (odkaliská, haldy, banské odpadové vody), napr. v lokalitách Rudňany, Slovinky, Poráč, z činností spracovateľského priemyslu, činností priemyselných prevádzok a nedoriešených problémov komunálneho hospodárstva (odpady, čistenie odpadových vôd) v doline Hornádu.

Pri hodnotení stavu životného prostredia budeme uvažovať širšie prostredie ako je územie mikroregiónu.

Územie mikroregiónu sa rozprestiera v Hornádskej kotline, ktorá patrí do kotlinovej mierne teplej klimatickej oblasti so studenou zimou. Priemerné teploty sú $-2,5^{\circ}$ až -5°C v zime a 17° až $18,5^{\circ}\text{C}$ v lete. Kotlinový makro reliéf ovplyvňuje klimatické pomery kotliny a podmieňuje jej hospodársky a dopravný význam.

Tab. č. 6.1: Prehľad priemerných teplôt

Územie	Zimná teplota, °C	Letná teplota, °C	Ročný priemer, °C
Branisko, Levočské pohorie	-4 až -7 / január	+14 až +19,5 / júl	+4 až +6
Volovské vrchy	-6 až -7 / január	+12 až + 17 / júl	+5 až +7
Slovenský raj	-6 až -7 / január	+15 až +16 / júl	+4 až +5
Hornádska kotlina	- 2,5 až - 6 / január	+ 16 až + 18,5 / júl	+ 5 až + 6

Na úpätie blízkych pohorí zasahuje mierne chladná horská klíma. Hornádska kotlina leží v tzv. zrážkovom tieni za vysokohorským masívom Vysokých a Belianskych Tatier, ktorý bráni príchodu častejšieho západného a severozápadného prúdenia. Priemerné množstvo zrážok je 590 – 800 mm. Početnejšie zrážky prináša väčšinou zriedkavejšie vlhké juhovýchodné prúdenie.

Tab. č. 6.2: Prehľad zrážok

Územie	Voda, (mm)	Sneh, (cm)	Sneh, (počet dní)	poznámka
Branisko,	650 - 750	40 - 60	80 - 120	
Volovské vrchy	900 – 1 000	120	100 - 140	
Slovenský raj	620 - 900	40 - 70	100 - 120	Zrážkový tieň
Hornádska kotlina	650 - 750	30 - 40	80 - 100	Zrážkový tieň

6.1. Ekonomická charakteristika vidieckych parametrov mikroregiónu

Okolité pohoria, Havranie vrchy, patria k Volovským vrchom, ktoré sú súčasťou Slovenského Rudohoria. Budované sú najmä prvohornými zlepenkami, pieskovecami a bridlicami.

Hornádska kotlina je znížená pahorkatina, pozostávajúca z flyšových ílovcov, bridlíc a pieskovca. Je odlesnená a poľnohospodársky využívaná.

Aj keď a na území Košického kraja nachádzajú energetické, rudné a nerudné suroviny, na území obce a mikroregiónu nie sú zastúpené. Neďaleko, v blízkosti obce Olcnavá, sa nachádza lom pre ťažbu stavebného kameňa a o mestskej časti Novoveská Huta ťažba anhydridu.

Vegetáciu v Hornádskej kotline predstavujú spoločenstvá viažuce sa na nivu a pahorkatiny. Na nive je to vegetácia podhorských a horských lužných lesov, na pahorkatine dubovo hrabové, lipové lesy. V dolinkách rastú väčšinou brezy, smrekovce, liesky jelšiny, vrbý. Krovinatý porast tvorí baza, slivka trnková, maliny, ostružiny. Bylinný podrast je charakteristický prítomnosťou povoje plotovej, prhlavy dvojdomej, kostihoja, zádušníka, iskiernikov, hluchavky a mnohých ďalších. V okolí tokov sú zbytky vegetácie lužných lesov s bohatou jarnou flórou. Bohatý je porast lúk travinami a typický porast majú medze a svahové pasienky.

Zastúpenie lesa je minimálne, väčšinu nezastavaného územia tvorí poľnohospodársky využívaná pôda.

Živočíšstvo územia patrí do spoločenstiev Západných Karpát so zachovalou druhovou skladbou. Sú to predovšetkým stepné teplomilné druhy (stepné biotopy). Lesné biotopy sú zastúpené v malej miere,

Tab. č. 6.1.1: Štruktúra pôdneho obce Olcava a mikroregiónu

Obec	Spolu ha	Poľnohospodárska pôda				Lesná pôda	Vodné plochy	Zastav. plocha	Ostatná plocha
		Celkom	Orná	TTP	Záhr.				
Spišský Hrušov	1 307,0	1 124,0	870,0	244,0	10,0	0,0	0,0	140,0	44,0
Podiel %	100	85,9	-	-	-	0	0	10,7	3,4
mikroregión	13 648,6	9 403,5	5 582,3	3 698,6	122,6	2 959,0	130,8	821,4	334,0
Podiel %	100	68,9	-	-	-	21,7	1,0	6,0	2,4

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

6.1.1. Lesníctvo, poľovníctvo a poľnohospodárstvo

Územie obce má výrazný poľnohospodársky charakter. Poľnohospodárska pôda tvorí 85,9 % celkového pôdneho fondu. Využívanie lesa, jeho pestovanie a ťažba patria k nevýznamnejším hospodárskym aktivitám v obci. Zastavané a ostatné plochy tvoria 14,1% celkovej plochy (184 ha).

Tab. č. 6.1.3.1: Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

Územie	Celková plocha, ha	Poľnohospodárska pôda	v tom, (ha) / podiel v %		
			orná pôda	TTP	záhrady
Spišský Hrušov	1 307,0 (13 069 885 m ²)	1 124,0	870,0 / 77,4	244,0 / 21,7	10,0 / 0,9
Podiel, %	-	100	77,4	21,7	0,9
Mikroregión	13 648,6	9 403,5	5 582,3	3 698,6	122,6
podiel, %	-	100,0	59,4	39,3	1,3

Zdroj: údaje obce

Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy 77,4 % tvorí orná pôda, 21,7 % sú trvalé trávnaté porasty a zbytok sú záhrady (0,9%).

V porovnaní s ostatnými obcami mikroregiónu je podiel ornej pôdy v obci Spišský Hrušov vyšší a podiel TTP nižší ako je priemer mikroregiónu.

Zeleň v obci:

Obec Spišský Hrušov prevádzkuje a udržiava zeleň. Čistenie verejných priestranstiev, starostlivosť o zeleň a výsadba rastlín je zabezpečovaná cez verejnoprospešné práce, resp. dodávateľským spôsobom. Je tu však absencia kultivovaných plôch verejnej zelene. Zeleň v intraviláne obce tvorí asi 34% z celkovej plochy. V centre obce sa nachádzajú 4 rozsiahlejšie parky s parkovou úpravou, ktorá už svojou životnosťou ani estetičnosťou nezodpovedá požiadavkám dnešnej doby. Menšie zelené plochy s výsadbou nižšej a vyššej zelene sa nachádzajú v zástavbe medzi rodinnými a bytovými domami, okolo vodných tokov a športovísk. Tieto plochy nikdy neboli komplexne riešené ani odbornou posudzovanú.

Tab. č. 6.1.3.2: Poľnohospodárske podniky a súkromne hospodáriaci roľníci v obci a okolí

územie	PD	Počet pracovníkov	Ročný obrat tis. Sk	Pestované / chované komodity
Domaňovce	DUOPOL			Pšenica, jačmeň, zemiaky
	SHR - Jozef Topoli	2		Pšenica, jačmeň, zemiaky, hovädzí dobytok
	SHR - Mária Žifčáková	1		Chov oviec
Harichovce	HORN, sro	30	15 000.-	Ovos, pšenica, repka, hrach, trávne miešanky, krmoviny
Jamník	Hospodársky dvor PD Rozkvet Odorín			
Lieskovany	PD Rozkvet Odorín			
Matejovce / Hornádom	SHR - Tibor Filip	2		
Odorín	PD Rozkvet Odorín	101	40 675.-	Obilniny, olejniny, zemiaky, hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kone
Olcnavá	SHR - Imrich Olejník	1		Obilniny, zemiaky, hovädzí dobytok
	SHR - Milan Olejník	1		Obilniny, zemiaky, hovädzí dobytok
Spišské Vlasy	SHR – Ing. Toporcer	24		obiloviny
Vitkovce	Ing. Sanečko	4	-	ovce

Zdroj: Dotazníkový prieskum SRRA, 2006

Pozn. SHR – samostatne hospodáriaci roľník

V obci Spišský Hrušov nie je žiaden hospodársky dvor, alebo poľnohospodársky podnik, či súkromne hospodáriaci roľník, rodinná farma. Poľnohospodárska pôda je prenajatá subjektom mimo obce.

6.2. Analýza životného prostredia, odpadové hospodárstvo

6.2.1 Ovzdušie

Územie regiónu Spiša a jeho stredná časť patrí do zaťažených oblastí s narušeným a silne narušeným životným prostredím. Z 9-tich takýchto oblastí Slovenska sú 4 v Košickom kraji. Základné znečisťujúce látky emitované do ovzdušia pochádzajú zo zdrojov hutníckej výroby (Krompachy). Na kvalitu ovzdušia majú podstatný vplyv aj rozptylové podmienky, ktoré

sú v tejto časti územia zložitejšie vzhľadom na morfológiu terénu. Platí to aj pre územie situované do údolia rieky Hornád, kde sú obmedzené podmienky pre rozptyl škodlivých látok v ovzduší.

Emisie

V dôsledku poklesu priemyselných výrobných odvetví, ale aj obmedzenia používania fosílnych palív (plynofikácia), pokračuje trend celkového znižovania emisií (najmä tuhých látok a SO₂). Výrazné rozšírenie využitia zemného plynu vedie k zvyšovaniu emisií NO_x.

Výrazný je vplyv mobilných zdrojov znečistenia – automobilovej, miestnej i tranzitnej dopravy, pričom faktorom je nielen počet, ale aj technický stav dopravných prostriedkov a dopravnej siete.

V regióne sa za najväčší zdroj znečistenia považuje lom, driiareň a triedenie kameniva v lokalite Gretľa, driiareň a expedícia anhydridu (sadrovec, andezit) v závode v Novoveskej Hute a lom v Olcave.

Prehľad a porovnanie emisií hlavných znečisťujúcich látok je v nasledujúcich tabuľkách.

Tab. č. 6.2.1.1: Emisie SO₂, t/rok/km²

Územie	1996	1997	1998	1999	2000
Gelnica	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Sp. Nová Ves	18,6	13,2	5,1	1,8	0,7
Košice	83,8	74,7	57,4	64,2	66,1
Košický kraj	9,8	9,3	8,7	8,1	8,0
Slovensko	1,4	4,1	3,8	3,5	1,1

Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia v SR, SHMÚ

Tab. č. 6.2.1.2: Emisie NO_x, t/rok/km²

Územie	1996	1997	1998	1999	2000
Gelnica	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Sp. Nová Ves	0,6	0,5	0,5	0,3	0,3
Košice	75,8	66,4	85,6	56,8	51,8
Košický kraj		5,8	6,6	5,4	5,3
Slovensko	1,8	1,6	1,8	1,5	1,5

Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia v SR, SHMÚ

Tab. č. 6.2.1.3: Emisie tuhých látok, t/rok/km²

územie	1996	1997	1998	1999	2000
Gelnica	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Sp. Nová Ves	1,1	1,2	0,9	0,7	0,7
Košice	46,1	45,2	39,7	68,8	66,1
Košický kraj		3,8	3,5	4,3	
Slovensko	1,4	1,2	1,2	1,2	1,1

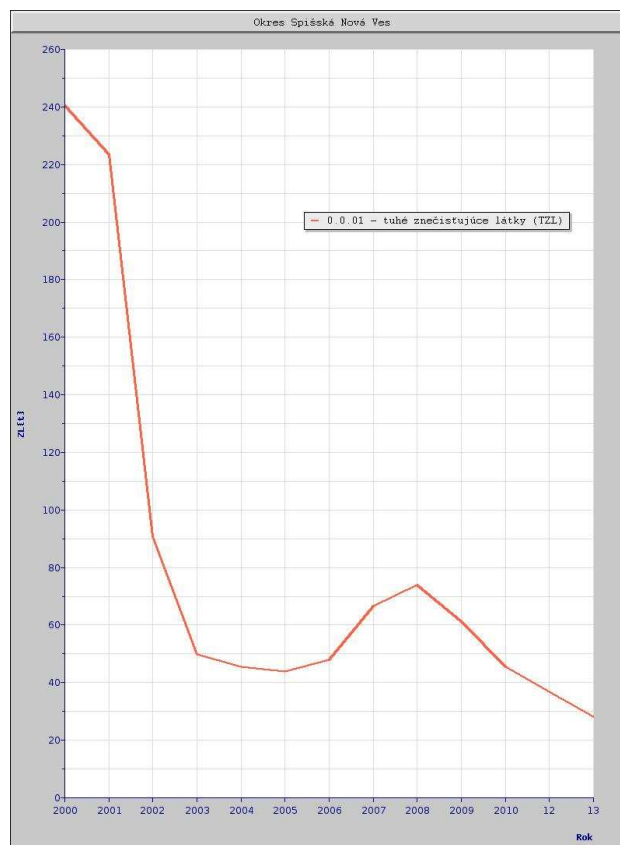
Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia v SR, SHMÚ

V porovnaní so Slovenskom výška emisií výrazne prevyšuje celoslovenský priemer. V roku 2000 sa podarilo zníženie niektorých emisií v okrese Spišská Nová Ves.

Tab. č. 6.2.1.4: Prehľad emisií za roky 2000 – 2012 v okrese Sp. Nová Ves, v t/rok

Emisie zo stacionárnych zdrojov - Okres Spišská Nová Ves														
Neis kód ZL	Slovenský popis ZL	Množstvo ZL(t) za rok 2012	Množstvo ZL(t) za rok 2011	Množstvo ZL(t) za rok 2010	Množstvo ZL(t) za rok 2009	Množstvo ZL(t) za rok 2008	Množstvo ZL(t) za rok 2007	Množstvo ZL(t) za rok 2006	Množstvo ZL(t) za rok 2005	Množstvo ZL(t) za rok 2004	Množstvo ZL(t) za rok 2003	Množstvo ZL(t) za rok 2002	Množstvo ZL(t) za rok 2001	Množstvo ZL(t) za rok 2000
0.0.01	tuhé znečisťujúce látky (TZL)	28,288	36,943	45,428	61,274	73,882	66,563	47,842	43,793	45,438	49,784	90,673	223,367	240,592
0.0.04	oxidy dusíka – oxid dusnatý a oxid dusičitý vjadrené ako oxid dusičitý (NOx)	76,222	75,334	81,669	70,1	67,009	71,278	58,192	61,25	71,021	75,842	95,321	137,821	112,839
0.0.05	oxid uhoľnatý (CO)	1 871,85	2 805,06	3 197,05	3 120,90	2 701,83	2 828,76	2 299,93	2 069,83	1 514,35	990,006	328,801	589,806	502,995
0.0.06	organické látky vo forme plynova pár vjadrené ako celkový organický uhlík (TOC)	64,618	96,848	109,746	101,461	93,555	99,868	35,749	25,946	23,848	23,361	24,266	26,088	15,803
0.0.99	Oxid siričitý 0.0.02 + 0.0.03	75,247	87,619	97,97	102,983	87,448	95,509	115,465	125,298	137,809	78,26	80,46	252,478	233,391
1.1.2001	arzén a jeho zlúčeniny vjadrené ako As	0,011	0,017	0,028	0,106	0,143	0,153			0,001	0,008	0,053	0,087	0,009
1.1.2004	kadmium a jeho zlúčeniny vjadrené ako Cd	0,042	0,034	0,041	0,052	0,054	0,058				0,002	0,021	0,033	0,003
1.2.2004	nikel a jeho zlúčeniny vjadrené ako Ni okrem kovového niklu, zliatin niklu, uhlíkatu nikelnatého, tetrakarb	0,001		0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,002		0,131	0,162	0,009
2.2.2001	selén a jeho zlúčeniny vjadrené ako Se	0,006	0,011	0,012	0,005									
2.2.2005	olovo a jeho zlúčeniny vjadrené ako Pb									0,005	0,01	2,841	4,204	0,019
2.3.2001	antimón a jeho zlúčeniny vjadrené ako Sb											0,193	0,35	0,001
2.3.2002	čín a jeho zlúčeniny vjadrené ako Sn	0,003	0,002	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,006		0,017	0,023	0,005
2.3.2004	chróm a jeho zlúčeniny, okrem zlúčenín chrómu v oxidačnom stupni VI, vjadrené ako Cr									0,001		0,001	0,001	0,023
2.3.2005	kyanidy vjadrené ako CN-I									0,001				
2.3.2006	mangán a jeho zlúčeniny vjadrené ako Mn									0,007		0,012	0,009	0,014
2.3.2007	meď a jej zlúčeniny vjadrené ako Cu	3,257	3,787	4,831	5,532	5,361	5,349			0,073		0,308	0,473	0,113
2.3.2009	žinok a jeho zlúčeniny vjadrené ako Zn	0,039	0,043	0,044	0,029	0,03	0,03	0,616	0,545	0,74	0,415	11,009	16,284	0,036
3.2.2002	fluór a jeho plynné zlúčeniny vjadrené ako HF					0,136	0,174	0,345	0,41	0,457	0,468	0,025	0,03	0,03
3.2.2003	chlór a oxidy chlóru vjadrené ako Cl									0,005		0,652	0,967	
3.2.2005	sulfán (sirovodík)									0,002				
3.3.2001	amoniak a jeho plynné zlúčeniny vjadrené ako NH3	49,719	37,535	38,3	42,79	41,935	39,097	44,25	52,196	60,43	61,822	82,478	81,353	41,111
3.3.2002	plynné anorganické zlúčeniny chlóru vjadrené ako HCl okrem fosgénu, chlórkyanu a oxidov chlóru	0,481	0,457	0,826	0,851	1,163	4,131	3,915	4,224	1,486	0,479	3,667	3,599	3,596
4.1.2013	formaldehyd (metanal)	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,002	0,002		
4.2.2004	cyklohexanón												0,118	
4.2.2007	etylbenzén												0,24	
4.2.2022	tetrachlóretylén (perchlóretylén)	0,387	0,469	0,435	0,42	0,409	0,429							0,009
4.2.2026	xylén (dimetylbenzén)									1,82	1,532		0,06	0,06
4.3.2001	acetón (dimetylketón, propán-2-on)	0,042	0,043		0,001	0,001	0,536	5,821	7,63	7,03	44,342	7,887	8,124	8,412
4.3.2002	alkány (parafíny) okrem metánu	0,013	0,012	0,01	0,001	0,001	0,004	0,004	0,017	0,003				
4.3.2003	alkény (olefiny) okrem 1,3-butadiénu											0,003	0,005	0,004
4.3.2004	alkylalkoholy	1,986	1,97	1,886	1,992	18,348	23,274	15,69	15,515	8,89	1,311	1,431	0,897	
4.3.2009	butylacetát						0,009	0,07	0,072	52,635		5,58	50,949	56,37
4.3.2017	etylacetát (octan etylatý)	0,366	0,519	0,519	0,519	0,519		0,451	0,451	0,451	0,545	0,41	0,385	

Obr. č. 6.2.1.1: Tuhé znečisťujúce látky, okres Sp. Nová Ves, 2000-2013

Imisie

Na území Košického kraja sa situácia monitoruje a sleduje len na lokálnych staniciach SHMÚ v oblasti zaťaženého územia (Rudňany a Krompachy). Ročné koncentrácie základných znečisťujúcich látok boli v predošlých rokoch pod prípustné limity.

V porovnaní so Slovenskom výška imisíi prekračovala celoslovenský priemer. Zlepšenie situácie v území nastalo po r. 2000. Kvalitu ovzdušia monitoruje stanica v Krompachoch. Situácia stavu ovzdušia pre niektoré znečisťujúce látky je v nasledujúcej tabuľke.

Stav znečistenia ovzdušia, Košický a Prešovský kraj, r. 2005/2007:

Zložka	SO ₂	NO ₂	NO ₂ MT +	PM ₁₀	CO	Benzén	Benzén + MT
Doba spriemerovania	24 hod	1 rok	1 rok	1 rok	8 hod.	1 rok	1 rok
Limitná hodnota, µg/m ³	125	40	50	40	10 000	5	10
Stanica:							
Humenné	0/0	19,7/28,3	19,7/27,3	30,0/26,1	- / -	- / -	- / -
Prešov Solivar	0/0	17,0/19,4	17,0/30,2	32,4/27,9	1 692/2279	2,6/0,9	2,6/0,9
Vranov nad Topľou	0/0	12,3/ -	12,3/33,0	40,0/31,6	- / -	- / -	- / -
Krompachy	0/0	9,2/27,4	9,2/27,4	33,0/28,8	- /2048	- /1,4	- /1,4
Strážske	0/0	20,3/ -	20,3/ -	31,6/26,6	- / -	0,5/ -	0,5/ -
Veľká Ida	0/0	17,2/ -	17,2/ -	64,7/47,6	2 799/2911	0,3/ -	0,3/ -

Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia v SR, SHMÚ, r. 2005, r. 2007

Pokračovanie tab.

Zložka	SO ₂	NO ₂	NO ₂ MT +	PM ₁₀	CO	Benzén	PM _{2.5} + MT
Doba spriemerovania	24 hod	1 rok	1 rok	1 rok	8 hod.	1 rok	1 rok
Limitná hodnota, µg/m ³	125	40	40	40	10 000	5	28
Stanica:							
Humenné	- / -	- / -	- / -	33,8	- / -	- / -	26,9
Prešov Solivar	- / -	0	28,9	39,8	a 2836	1,9	- / -
Vranov nad Topľou	0	0	26,1	32,6	- / -	- / -	0
Krompachy	0	b 15,8	24,1	35,2	b 3030	3,1	27,7

Strážske	- / -	- / -	- / -	35,2	- / -	- / -	24,1
Veľká Ida	- / -	- / -	- / -	44,6	2363	- / -	30,08

Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia v SR, SHMÚ, r. 2011

Pri sledovaní imisií v teréne sa nenašli podstatné prekročenia najvyšších prípustných koncentrácií ťažkých kovov.

Čo sa týka prašného spádu, dá sa hovoriť o stagnácii situácie, zvýšené koncentrácie boli zistené len v letných mesiacoch a to až na max. hranicu 9,76/m² za 30 dní. Koncentrácie prašného spádu v zimnom vykurovacom období sa oproti predošlým rokom zvýšili.

6.2.2 Vody

Kvalita vodných zdrojov a zvyšovanie napojenosti na verejné vodovody patria medzi limitujúce faktory rozvoja spoločnosti. Rastúcu spotrebu je možné zabezpečiť z časti využitím nových miestnych zdrojov, ale najmä realizáciou nových a rozšírením kapacity využívaných veľkokapacitných vodných zdrojov.

Povrchové vody

Obec Spišský Hrušov leží na sútoku potokov Lodina a Hrušov, ktoré sú súčasťou povodia rieky Hornád. Hornád je po riečny km 136,7 legislatívne stanovený za vodárenský tok (hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou). V súčasnosti sa nevyužíva. V ďalšej časti od mesta Spišská Nová Ves sa kvalita vody zhoršuje až po vodnú nádrž Ružín. K zhoršeniu parametrov organického znečistenia, vysokého obsahu mangánu a niektorých ťažkých kovov, ale aj bakteriologických ukazovateľov prispievajú nielen bodové znečistenia, ale aj prítoky Levočský, Rudniansky a Slovinsky potok.

Územie okolia obce nemá vodné plochy. Významnejšie plochy sa nachádzajú neďaleko Spišských Vlách – 2 rybníky (Zahura, Blatná). Väčšou plochou, mimo mikroregiónu, je vodná nádrž Ružín.

Vodné zdroje

V obci Spišský Hrušov sa nachádza 1 vodný zdroj.

Odpadové vody

Množstvo odpadových vôd vypúšťaných z ČOV a bez ČOV je nasledujúcej tabuľke. Údaje sú pre okres Spišská Nová Ves, Košický kraj a Slovensko.

Tab. č. 6.2.2.1: Množstvo vypúšťaných odpadových vôd z ČOV / bez ČOV, v tis m³

územie	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Gelnica	214 / 811	206 / 349	189 / 342	205 / 452	190 / 618	110 / 565
Sp. Nová Ves	7 605/796	8 258/405	7 301/415	7 575/446	8 572/13	7 738/9
Košice	41 573	44 011	42 472	41 363	41 251	40 542
Košický kraj	70 425 / 1666	73 421 / 830	70 675 / 818	69 314 / 962	69 375 / 674	67 652 / 615

Zdroj: VVaK Košice, 2002

V obci Spišský Hrušov nie je vybudovaná verejná čistiareň odpadových vôd (ČOV).

7. Sociálna oblasť

Cieľom sociálnej pomoci je pomáhať občanovi a za jeho aktívnej účasti prekonávať, alebo zmierňovať hmotnú a sociálnu núdzu, v ktorej sa ocitol v dôsledku sociálnej udalosti. Súčasťou sociálnej pomoci je aj kompenzácia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia občanov a sociálne prevencia. Činnosť upravuje zákon NR SR č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov (12.4.2006) a príslušné všeobecno-záväzné nariadenia.

7.1. Sociálna starostlivosť

Sociálne služby, špecializované činnosti na riešenie hmotnej, alebo sociálnej núdze občanov a sociálne poradenstvo, zabezpečuje v mikroregióne Spišská katolícka charita Domovom sociálnych služieb „Dom Charitas sv. Damiána“, s celoročnou prevádzkou a s kapacitou 12 miest. Vykonáva aj ambulatnú opatrovateľskú službu prostredníctvom zariadenia sociálnych služieb „Charitatívna služba v rodinách“

Tab. č. 7.1.1: Zariadenia sociálnych služieb (ZSS) v zriaďovateľskej pôsobnosti miest a obcí

miesto	Druh ZSS	Názov ZSS	zriaďovateľ	kapacita	Forma pobytu	adresa
Spišská Nová Ves	domov dôchodcov	Domov dôchodcov	Mesto SNV	150	celoročné	Brezová 32
Spišská Nová Ves	zariadenie opatrovateľ služby	Zariadenie opatrovateľ služby	Mesto SNV	20	prechodná	Slovenská 30

Zdroj: <http://www.kosice-region.sk/KSKWeb/Cinnosti/SocialneVeci/Subjekty/>

Tab. č. 7.1.2: Subjekty poskytujúce sociálne pomoc v zmysle zákona č. 195/1998 Z.z.

miesto	Druh ZSS	Názov ZSS	Prevádzkovateľ zriaďovateľ	kapacita	Forma pobytu	adresa
Zariadenia v Mikroregióne MILOJ SPIŠ:						
Spišské Vlchy	DSS a chránené bývanie	Dom Charita sv. Damiána	Spišská katolícka charita	12	celoročná	Požiarňická 973/49 Sp. Vlchy
Spišské Vlchy	Opatrovateľ služba	Charitatívna služba v rodinách	Spišská katolícka charita	-	ambulantná	Požiarňická 973/49 Sp. Vlchy
Spišské Vlchy	Soc. porad. a sociál. prevencia	Poradenstvo a prevencia	Spišská katolícka charita	-	ambulantná	Požiarňická 973/49 Sp. Vlchy
Ďalšie zariadenia:						
Spišská Nová Ves	DSS pre deti, osamel. rodičov	Dom Charitas sv. Jozefa	Spišská katolícka charita	DOR – 7 DSS – 13 - 12 - 13	celoročná celoročná týždenná denná	Wolkerova 41 SNV
Spišská Nová Ves	opatrovateľ služba	Charitatívna služba Sp. Nová Ves	Spišská katolícka charita	-	ambulantná	Hanulova 2 SNV
Spišská Nová Ves	soc. porad. a sociál. prevencia	Poradenstvo a prevencia	Spišská katolícka charita	-	ambulantná	Wolkerova 41 SNV
Spišská Nová Ves	útulok	Dom humanity Nádej	Mesto Spišská Nová Ves	15	prechodná	Tehelná 26 SNV
Spišská Nová Ves	domov dôchodcov	Sociálne zariadenie	Mesto Spišská Nová Ves	17	celoročná	Hviezdoslavova 50, SNV

		Katarína				
Spišská Nová Ves	opatrovateľ služba	Opatrovateľ služba	Betezda n.o. Sp. Nová Ves	-	ambulantná	Letná 35, SNV
Spišská Nová Ves	denný stacionár	Denný stacionár	Betezda n.o. Sp. Nová Ves	5	ambulantná	Letná 55, SNV
Spišská Nová Ves	DSS – pre dospelých	Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím	Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím Sp. Nová Ves	12 2 8	- denná - týždenná - celoročná	Chrapčiakova 13, SNV
Spišská Nová Ves	soc. porad. a sociál. prevencia	Poradenstvo a prevencia	Humanitná spoločnosť prijatie, SNV	-	ambulantná	Šafárikovo nám.3, SNV

Zdroj: <http://www.kosice-region.sk/KSKWeb/Cinnosti/SocialneVeci/Subjekty/>

Charakteristika zariadení sociálnych služieb:

Domov dôchodcov v Spišskej Novej Vsi

Domov dôchodcov je jediné zariadenie svojho druhu v okrese Spišská Nová Ves. Plní funkciu sociálnej starostlivosti o starých občanov. Je umiestnený v dvojpodlažnej budove s kapacitou 150 miest na sídlisku TARČA (Brezová 32).

Objekt je rozdelený na 2 oddelenia:

- dve ležiace oddelenia spolu 33 lôžok
- chodiace oddelenie 84 lôžok

Všetky dvojposteľové a časť trojposteľových izieb (21) je vybavená vlastným sociálnym zariadením, ostatné trojposteľové izby majú spoločné sociálne zariadenia na každom podlaží. Priamo v objekte je poskytovaná komplexná ošetrovateľská starostlivosť. V objekte sa nachádza ambulancia pre všeobecných lekárov, psychiatra a očnému lekára. Lekárske služby sú poskytované 1 x týždenne a podľa potreby.

Rehabilitačné služby zabezpečuje rehabilitačný pracovník a lekár. K dispozícii je niekoľko rehabilitačných prístrojov, rôzne náradia na pohybové ústrojenstvo horných končatín a dolných končatín a ako aj na posilnenie celého organizmu za účelom zlepšenia fyzickej zdatnosti po úrazoch a náhlych cievnych a mozgových príhodách.

Celodenné stravovanie je zabezpečené v spoločnej jedálni s cca. 90 miest s vlastnou kuchyňou s prípravou štyroch druhov stravy (racionálna, diabetická, šetriaca a neslaná). Časť obyvateľov ťažko pohyblivých a ležiacich sa stravuje na priamo na izbách a príručných jedálňičkách.

Služby v domove dôchodcov zabezpečuje 70 zamestnancov, z toho 33 stredných a pomocných zdravotníckych pracovníkov.

Domov dôchodcov je rozpočtová organizácia, ktorej príjmy tvoria 75 % dotácie zo štátneho rozpočtu a 25 % z vlastných zdrojov (príjmy od obyvateľov DD za poskytnuté služby).

Vzhľadom na počet nevybavených žiadostí o umiestnenie v domove dôchodcov je treba konštatovať, že doterajšia kapacita zariadenia nedokáže pokryť sociálne potreby občanov mesta a okolia. V domove dôchodcov je potrebné pripravovať rozšírenie ďalších kapacít a to minimálne rekonštrukciou podkrovia.

Technický stav DD bude potrebné zlepšiť rekonštrukciou a modernizáciou interiéru, exteriéru ako aj strojového parku.

Zariadenie opatrovateľskej služby, Spišská Nová Ves

Zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS) zabezpečuje ubytovacie, zaopatrovacie a stravovacie služby pre starých občanov. Nachádza sa v dvoch budovách:

- ul. Slovenská č. 30 - oddelenie žien a stravovacia prevádzka (10 miest)
- ul. Školská č. 2 - oddelenie mužov, (10 miest)

Oddelenie pre ženy je v jednoposchodovej budove. Na poschodí sa nachádzajú dve izby dvojposteľové, dve izby trojposteľové, kuchynka na rozdeľovanie stravy, bezbariérová sprcha, kúpeľňa, WC pre obyvateľov aj WC pre zdrav. pracovníkov, izba pre zdravotné sestry a jedáleň pre obyvateľov. Technicky nie je doriešený prechod medzi prízemím a poschodím, ktorý je prepojený schodišťom pre imobilných občanov. Do budúca je potrebné doriešiť inštaláciu výťahu.

K dispozícii je 5 polohovacích postelí pre imobilných obyvateľov, ktoré pre potreby zariadenia postačujú.

Na prízemí je jedáleň pre starých občanov, kuchynka na rozdeľovanie stravy a jedáleň pre zamestnancov. Kuchynka a skladovacie priestory pre stravovaciu prevádzku sa nachádzajú v suteréne budovy. Kapacita kuchyne je na 120 obedov. Strava sa pripravuje pre občanov ubytovaných v ZOS na Slovenskej ul. a Školskej ul., pre dôchodcov z blízkeho okolia a pre občanov a zamestnancov DOS na Levočskej ul. V Spišskej Novej Vsi. V suteréne budovy sa nachádza aj práčovňa a sušiareň pre pranie osobného prádla ubytovaných občanov a zamestnancov.

Oddelenie pre mužov je umiestnené v historickej budove na Školskej ul. 2. Zariadenie sa prevádzkuje na jednom poschodí v dvoch štvorposteľových izbách a 1 dvojposteľovej izbe. V objekte je kúpeľňa so sprchou a práčka na pranie osobnej bielizne ubytovaných občanov, kuchynka na rozdeľovanie dovezenej stravy, jedáleň a spoločenská miestnosť s TV, izba pre sestry. K dispozícii je 1 polohovacia posteľ, čo nie je postačujúce.

V Zariadení opatrovateľskej služby v Spišskej Novej Vsi pracuje 30 zamestnancov, z toho 18 zdravotníckych zamestnancov.

V závere roka 2004 sa začalo s rekonštrukciou prízemnia budovy na Slovenskej ul. pre plánované presťahovanie oddelenia mužov z budovy na Školskej ul. V budúcnosti je nutné uskutočniť rekonštrukciu rovnej strechy na budove na Slovenskej ul., ktorá zateká, ďalej je potrebné opraviť fasádu budovy, zrealizovať opravu resp. výmenu okien ako aj zatepliť skladovacie priestory všeobecného materiálu a prádla, opraviť terasu na poschodí.

Dom humanity „Nádej“ – útulok

Poskytuje poradenskú starostlivosť, zabezpečuje prechodné ubytovanie občanov spoločensky neprispôsobivých a občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc ako súčasť sociálnej pomoci bezdomovcom. Je určená pre mužov od 18 do 60 rokov. Kapacita je 15 miest. Doba pobytu v zariadení je 1 rok s možnosťou zmluvného predĺženia.

Je poskytovaná pre občanov, ktorí sú bez prístrešia a:

- sú v hmotnej núdzi
- ktorým sa zrušila ústavná alebo ochranná výchova po dosiahnutí plnoletosti
- na ktorých je páchané násilie osobou, s ktorou žijú v domácnosti

V objekte je k dispozícii kuchynka, slúžiaca na prípravu jedál. Stravu si zabezpečujú obyvatelia sami. Ďalej sa v objekte nachádza spoločenská miestnosť, zrekonštruovaná kúpeľňa so sprchou a WC. V r. 2003 sa podarilo zrekonštruovať systém vykurovania na plynový. V objekte sú zamestnaní 4 pracovníci.

Problémy, ktoré treba riešiť:

- budova nie je zateplená, - okná a strecha sú nevyhovujúce a zastaralé

7.2. Sociálna infraštruktúra ostatná

A) Spišská katolícka charita

Spišská katolícka charita má svoje sídlo v Spišskej Novej Vsi. Založená bola r. 1927 a od r. 1996 je samostatným právnym subjektom. Pôsobí na území Spišskej diecézy (Orava, Liptov, Spiš). Celkovo zamestnáva 750 zamestnancov a v jej aktivitách pracuje 550 dobrovoľníkov. Využíva finančné zdroje vo výške 150 mil. Sk zo zbierok a darov, grantov, príspevkov VÚC, miest a obcí. Poskytuje sociálnu pomoc (služby, prevenciu, poradenstvo, zdravotnícke služby, pedagogické služby a humanitárnu pomoc. Prevádzkuje tu niekoľko zariadení:

- Dom Charitas sv. Jozefa, Spišská Nová Ves

Zriaďovateľom Domu Charitas sv. Jozefa je Spišská katolícka charita. Bol zriadený v r. 1992 a jeho hlavným poslaním je slúžiť a pomáhať mentálne a kombinovane postihnutým deťom vo veku 3 -15 rokov, v dennom pobyte až do veku 21 rokov, osamelým tehotným ženám čakajúcim svoje prvé dieťa a dôchodcom, chorým a sociálne odkázaným. Týmto skupinám klientov sú poskytované sociálne, rehabilitačné, pedagogické služby, ubytovanie a sprevádzanie. Okrem toho Dom Charitas zabezpečuje varenie a rozvoz racionálnej a diabetickej stravy pre dôchodcov, chorých a sociálne odkázaných.

Kapacita tohto zariadenia je 13 miest pre celoročný pobyt, 11 miest pre týždenný pobyt, 12 miest pre denný pobyt a 4 miesta pre osamelých rodičov.

Zariadenie svoju činnosť financuje z darov, z verejných zbierok v katolíckych kostoloch, z dotácií zo štátneho rozpočtu a vyšších územných celkov, z príspevkov miest a obcí, zo sponzorstva a z výnosov vlastnej hospodárskej činnosti.

Podmienky, za ktorých je služba pre klienta poskytovaná, závisia od zdravotného stavu a stupňa postihu, veku, sociálnej núdzy a individuálneho zhodnotenia krízovej situácie. Tak isto sú i poplatky za služby dohodnuté individuálne.

- Špeciálna ZŠ sv. Maximiliána Mária Kolbeho, Spišská Nová Ves

Špeciálna ZŠ sv. Maximiliána Mária Kolbeho, Spišská Nová Ves bola zriadená Spišskou katolíckou charitou a zaradená do siete škôl Slovenskej republiky v r. 1999. Škola je určená pre vzdelávanie detí s mentálnym a viacnásobným postihnutím v troch variantoch: A, B, C podľa stupňa druhu postihnutia. Zriadených je 7 tried s celkovým počtom žiakov 35. Pri škole pracuje Školské stredisko záujmovej činnosti a Praktická škola sv. Maximiliána Mária Kolbeho (určená je pre absolventov ZŠ vo variante B a C).

- Ostatné charitatívne služby Spišskej katolíckej charity

Charitatívna služba v rodinách bola zriadená v r. 1991. Poskytuje opatrovateľské a duchovné služby v domácnosti klienta (opustení, starí, chorí). Celkový počet klientov je v priemere 90 a poskytované služby sú v rozsahu 60 000 hodín.

Sociálne poradenstvo a sociálna prevencia bola zriadená v r. 2003. Ide o poradenstvo a prevenciu určenú pre občanov s nepriaznivým zdravotným stavom, pre občanov, ktorí sú bez prístrešia a v hmotnej núdzi, ako aj občanov na ktorých je páchané domáce násilie.

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti Charitas (ADOS) je registrovaným zdravotníckym zariadením, zaradeným do siete zdravotníckych zariadení. Je určená na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v domácnosti, rodine klienta ťažko a dlhodobo chorého, po operácii v domácej liečbe, matke v šestonedelí, ťažko chorým deťom. Celková kapacita v r. 2004 bola 120 občanov.

Ambulancia Charitas bola v r. 1996 zaradená do siete zdravotníckych zariadení ako ambulancia praktického lekára pre dospelých.

B) Sociálne zariadenie KATARÍNA n.o.

Bolo zriadené v októbri 2000 ako nezisková organizácia za účelom poskytovania sociálnych služieb. Funguje na podobnom systéme ako domov dôchodcov. Jeho kapacita je 17 miest. Služby sú poskytované pre mobilných a imobilných pacientov z celého Slovenska.

Pravidelne trikrát v týždni je v zariadení zabezpečená lekárska starostlivosť prostredníctvom preventívnych prehliadok klientov.

Financovanie prevádzky je zabezpečované z niekoľkých zdrojov – zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Košického samosprávneho kraja, od klientov a sponzorov.

Objekt, ktorý je umiestnený na Hviezdoslavovej ul., si vyžaduje vonkajšiu rekonštrukciu fasády, ako aj rozšírenie kapacity z dôvodu verejnej potreby. Je zámer obstaráť technológiu na šokové zmrazovanie potravín za účelom ich distribúcie pre prestárlych občanov mesta, ako aj zabezpečovať prepravu týchto občanov do zdravotníckych zariadení podľa potreby a požiadavky.

C) Azylový dom Alžbetka

Novozriadené sociálne zariadenie.

D) Linka dôvery

Služby Linky dôvery sú zabezpečované pracovníkmi Humanitnej spoločnosti Prijatie v rámci výkonu sociálnej prevencie a poradenstva len v pracovnej dobe, a to pondelok až piatok od 8 – 16 hod. Službu na linke dôvery zabezpečujú sociálni pracovníci a pracovníci z oblasti duševného zdravia (psychiatri, psychológovia) na báze dobrovoľnosti a bezplatnosti. Režijné náklady na prevádzku sú hradené zo sociálnych zdrojov VÚC.

E) Záchytka

V súčasnom období takéto zariadenie na území mesta a v blízkom okolí neexistuje. Po dohode s ďalšími mestami v okolí mala pre občanov regiónu zabezpečovať túto službu krízovej intervencie NsP v Levoči (za dohodnutú ročnú finančnú dotáciu), posledné informácie hovoria o tom, že k uvedenej dohode nedošlo.

7.3. Analýza sociálnych potrieb obce

Existujúce kapacity, ktoré sú sústredené v okresnom meste, sú nedostatočné a nestačia naplňať potreby samotného okresného mesta, nie to jeho okolia.

Na základe analýzy možno usudzovať o potrebe budovania zariadení sociálnych služieb a systému sociálneho poradenstva a služieb pre zdravotne postihnutých a sociálne odkázaných občanov v obci Spišský Hrušov.

V predproduktívnej skupine obyvateľstva, ktorú tvorí asi 21 % obyvateľstva, t.j. 263 detí, možno na základe štatistík odhadnúť, že ohrozených detí vyžadujúcich sociálnu pomoc môže byť okolo 45 . Len veľmi nízkemu podielu z nich je poskytovaná podpora a ochrana. Náročný a často nefunkčný je systém vyhľadávania, prevencie a intenzívna práca s primárnou alebo náhradnou rodinou.

Potrebné je zapojiť sa do budovania systému účinnej spolupráce odborov sociálnej pomoci, zdravotníctva, školstva, mimovládnych organizácií, záujmových organizácií s orientáciou na aktivity pre deti a mládež.

Ďalšie problémové skupiny, ktoré predpokladajú potreby sociálnych služieb sú:

- osamelé matky s deťmi – táto skupina väčšinou potrebuje prechodné ubytovanie, často aj intenzívnu sociálnu prácu a poradenstvo
- po výkone trestu – táto skupina vyžaduje služby resocializačného centra,
- závislých občanov (alkohol, drogy) – krízová ambulancia

7.4. Bývanie

Štruktúra domov a bytov, ukazovatele bývania a vývoj zastavanosti v obci Spišský Hrušov a porovnanie s obcami mikroregiónu je v nasledujúcej tabuľke. Situácia v niektorých parametroch je porovnateľná s okresnými priemermi a slovenskými priemermi, v parametri „Počet m² na 1 byt“ je situácia priaznivejšia (bývanie v rodinných domov).

Tab. č. 7.4.1: Štruktúra fondu domov a bytov, r. 2001

Územie	Domy spolu	Trvalo obývané domy		Neobývané domy	Byty spolu	Trvalo obývané byty		Neobývané byty
		spolu	rodinné			spolu	v rod. domoch	
Spišský Hrušov	295	278	274	17	310	293	278	17
mikroregión	3534	3165	3103	351	3866	3491	3164	362

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov, r.2001, ŠÚ Slovenskej republiky

Tab. č. 7.4.2: Ukazovatele úrovne bývania

Územie	Počet osôb na 1 byt	Počet m ² na 1 byt	Počet miestností na 1 byt	Počet osôb na 1 miestnosť	Počet m ² na 1 osobu
Spišský Hrušov	4,27	71,7	3,9	1,10	16,8
mikroregión	4,19	70,70	3,80	1,11	17,21
Okres SNV	3,65	55,2	3,17	1,15	15,1
Košický kraj	3,34	57,9	3,31	1,01	17,3
Slovensko	3,21	56,1	3,21	1,00	17,5

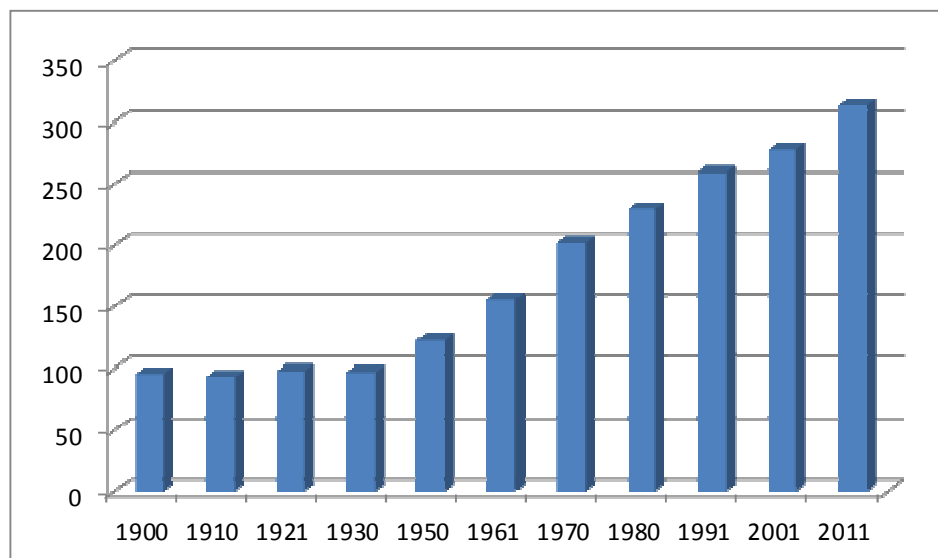
Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov, r.2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Tab. č. 7.4.3: Dlhodobý vývoj zastavanosti územia, počet domov

Územie	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Spišský Hrušov	105	102	96	93	98	97	123	156	202	229	259	278	314
mikroregión	1324	1312	1395	1389	1349	1467	1715	2069	2500	2883	3079	3384	-

Zdroj: OcÚ

Graf č. 7.4.1 Vývoj počtu domov v obci od r. 1900 do 2011

Graf SRRA

Tab. č. 7.4.4: Nájomné obecné domy a byty – bytový fond vo vlastníctve obcí

Územie	Bytové domy	Počet bytov					
		celkom	garsónka	1-izbový	2-izbový	3-izbový	4-izbový
Spišský Hrušov	-	-	-	-	-	-	-
mikroregión	16	97	-	4	24	25	-

Zdroj: Údaje obcí

V obci Spišský Hrušov, ako aj vo väčšine obcí mikroregiónu, je z dlhodobého aj z krátkodobého pohľadu výrazný a trvalý nárast počtu domov. Od roku 1950 je tento nárast 2,3-násobný a dynamika rastu je rovnomerná.

V celom mikroregióne sa od r. 1900 počet domov viac ako zdvojnásobil (2,4 x), trvalý dynamický nárast nastal od r. 1930, keď nárast domov v desaťročnom období bol okolo 20%. Nárast počtu domov medzi poslednými dvoma sčítaniami bol 10%.

Údaje o domovej a bytovej vybavenosti v obci podľa SODB 2011:

Tab. č. 7.4.5: Obývané byty v rodinných domoch

Územie	Spolu	podľa celkovej podlahovej plochy v m ²			
		z toho			
		<40	40 - 80	81 - 120	120+
Sp. Hrušov	289	2	43	163	80

Územie	Spolu	podľa zásobovania vodou			
		z toho			
		v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu
Sp. Hrušov	289	66	204	1	6

Územie	Spolu	podľa vybavenia domácnosti			podľa pripojenia	
		mobil	pc	osobné auto	pevná telef. linka	na internet
Sp. Hrušov	289	254	478	168	116	169

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov, r.2011, Štatistický úrad SR

Tab. č. 7.4.6: Obývané byty v bytových domoch

Územie	Spolu	podľa celkovej podlahovej plochy v m ²			
		z toho			
		<40	40 - 80	81 - 120	120+
Sp. Hrušov	10	1	7	2	0

Územie	Spolu	podľa zásobovania vodou			
		z toho			
		v byte zo	v byte	mimo bytu	bez vodovodu

		spoločného zdroja	z vlastného zdroja		
Sp. Hrušov	10	9	0	0	0

Územie	Spolu	podľa vybavenia domácnosti			podľa pripojenia	
		mobil	pc	osobné auto	pevná telef. linka	na internet
Sp. Hrušov	10	9	9	6	2	9

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov, r.2011, Štatistický úrad SR

Tab. č. 7.4.7: Obývané domy

Územie	Spolu domy	Obývané domy			
		spolu	podľa typu		
			z toho	rodinné domy	bytové domy
Sp. Hrušov	314	289	283	2	0

pokračovanie tab.

Obývané domy					
podľa formy vlastníctva					
z toho					
fyzické osoby	štát	obec	iné PO	kombinácia vlastníkov	iné
279	0	0	0	1	2

pokračovanie tab.

Obývané domy				
podľa obdobia výstavby				
z toho				
do r. 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	po r. 2001	
19	210	31	17	

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov, r.2011, Štatistický úrad SR

Tab. č. 7.4.8: Neobývané domy

Územie	Neobývané domy					
	spolu	podľa dôvodu neobývanosti				
		zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	uvoľnené na prestavbu	nespôsobilé na bývanie	iný dôvod
Sp. Hrušov	25	2	4	2	4	13

Neobývané domy					
podľa obdobia výstavby					nezistená obývanosť
v tom					
do r. 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	po r. 2001	nezistené	
0	1	0	0	24	0

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov, r.2011, Štatistický úrad SR

Tab. č. 7.4.9: Obývané byty

Územie	Spolu byty	Obývané byty				
		spolu	podľa formy vlastníctva			
			z toho	vlastné	byty vo	obecné

			byty v byt. domoch	vlastných rod. domoch	byty	byty	
Sp. Hrušov	330	303	59	233	0	0	4

pokračovanie tab.

Obývané byty				
podľa počtu obytných miestností				
z toho				
1	2	3	4	5+
2	22	94	65	119

pokračovanie tab.

Obývané byty			
podľa veľkosti obývanej plochy v m ²			
z toho			
<40	40 - 80	81 - 100	100+
11	185	50	56

Obývané byty			
podľa typu kúrenia			
z toho			
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia
2	205	78	1

Obývané byty					
podľa zdroja energie používaného na vykurovanie					
z toho					
plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
216	19	0	53	2	1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov, r.2011, Štatistický úrad SR

Tab. č. 7.4.10: Neobývané byty

Územie	Neobývané byty					nezistená obývanosť
	spolu	podľa dôvodu neobývanosti				
		v tom				
		zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	nespôsobilé na bývanie	iný dôvod	
Sp. Hrušov	27	2	4	4	17	0

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov, r.2011, Štatistický úrad SR

8. Zdravotná starostlivosť

8.1. Primárna a sekundárna zdravotná starostlivosť

Poskytovanie primárnej zdravotnej starostlivosti je zabezpečované sieťou neštátnych a verejných ambulancií. Časť z nich sa nachádza vo väčších obciach mikroregiónu, ale najviac ich je v okresnom meste. V obci Spišský Hrušov sa nachádza zdravotné stredisko.

Nemocnica s poliklinikou Spišská Nová Ves ako nemocnica II. typu poskytuje zdravotné služby pre spádovú oblasť stredného Spiša (cca. 72 tis. obyvateľov). Poskytuje najmä služby:

- Interné, detské, gynekologicko-pôrodnické, chirurgické, novorodenecké,
- oddelenia dlhodobo chorých, rehabilitačné,
- iné

V okresnom meste sa nachádzajú ďalšie zdravotnícke zariadenia.

- 13 neštátnych ambulancií, 7 štátnych ambulancií
- 1 súkromná zubná ambulancia, 1 súkromná interná ambulancia,
- Ústav verejného zdravia (bývalý Štátny zdravotný ústav)

Jednotlivé obce mikroregiónu sú rôzne vybavené zdravotnými službami. Vybavenosť zachytáva nasledovná tabuľka.

Tab. č. 8.1.1: Vybavenosť obcí zdravotníckou infraštruktúrou

Územie	Lekárň, počet	Zdravotné stredisko	Stomatológ	Všeobecný lekár	Detský lekár
Spišský Hrušov	-	1	-	1	1
mikroregión	2	3	2	4	3

Zdroj: Dotazníkový prieskum, SRRA, 2006

Vybavenosť obcí zdravotnými službami je len u 3 obcí, s vyšším počtom obyvateľov a z toho v obci Odorín len na obmedzenú dobu v týždni.

V meste Spišské Vlachy pôsobí miestny spolok Slovenského Červeného kríža.

V nasledujúcich tabuľkách sú absolútne a relatívne údaje zdravotnej starostlivosti okresu Spišská Nová Ves v porovnaní s krajinami a Slovenskom.

Tab. č. 8.1.2: Prehľad zdravotnej starostlivosti, r. 2002

Územie	Ambulantná starostlivosť		Ústavná starostlivosť			
	lekári		lekári		posteľe	
	počet	na 10 000 obyvateľov	počet	na 10 000 obyvateľov	počet	na 10 000 obyvateľov
SR	8 994	16,63	9 281	17,25	41 768	77,6
Bratislavský kraj	1 359	22,66	2 126	35,45	6 891	114,9
Košický kraj	1 309	17,05	1 674	21,81	6 579	85,7
Prešovský kraj	1 189	14,99	1 124	14,17	6 822	86,0
Okr. Spišská Nová Ves	149	15,8	98	10,4	479	50,9
Okres Levoča	37	11,51	81	25,14	403	125,9

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2002, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky, 2003

Tab. č. 8.1.3: Primárna starostlivosť, r. 2002

Územie	Praktickí lekári pre dospelých		Praktickí lekári pre deti a dorast		Dorastoví lekári
	počet	na 10 000 dospelých	počet	na 10 000 detí	počet
SR	2 247	5,59	1 190	8,75	22
Bratislavský kraj	323	6,86	144	11,24	6
Košický kraj	330	5,89	178	8,62	1
Prešovský kraj	291	5,23	173	7,35	3
Okr. Spišská Nová Ves	33	5,02	20	7,04	-
Okres Levoča	11	4,98	6	6,68	-

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2002, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky, 2003

Tab. č. 8.1.4: Primárna starostlivosť, r. 2002

Územie	Gynekológovia		Stomatológovia	
	počet	na 10 000 žien	počet	na 10 000 obyvateľov
SR	500	1,8	2 493	4,63
Bratislavský kraj	71	2,26	426	7,1
Košický kraj	72	1,82	396	5,16
Prešovský kraj	63	1,56	327	4,12
Okres Spišská Nová Ves	11	2,37	38	4,05
Okres Levoča	2	1,39	9	2,66

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2002, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky, 2003

Tab. č. 8.1.5: Počet zamestnancov zdravotníctva na 100 000 obyvateľov

Územie	Spolu	v tom						ostatní zamest.
		zdrav. zamest.	v tom					
			lekári	farmac.	pôrodné	laborant.	iní	
SR	2 114,6	1 510,6	357,1	47,5	713,0	362,1	30,9	603,9
Bratislavský kraj	3 587,6	2 453,4	668,3	98,8	1 123,5	500,0	62,8	1 134,2
Košický kraj	2 135,4	1 596,7	391,1	35,3	735,3	405,9	29,1	538,7
Prešovský kraj	1 983,5	1 402,8	305,1	36,2	691,3	340,1	30,0	580,6
Okres Spiš. Nová Ves	1 457,4	1 114,6	264,0	29,8	521,6	275,7	23,4	342,8
Okres Levoča	2 430,6	1 727,7	387,4	25,0	874,8	390,5	50,0	702,9

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2002, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky, 2003

8.2. Zdravotný stav obyvateľstva

Zdravie obyvateľov ovplyvňujú determinanty zdravia, ktoré je možné zhrnúť do 4 skupín. Najväčší podiel na zdraví, a to až 50 % majú faktory životného štýlu ako je správna výživa, pohybová aktivita, fajčenie a iné závislosti, psychohygiena a pod., 20 % vplyv na zdravie majú životné a pracovné podmienky, 20 % úroveň poskytovania zdravotnej starostlivosti a 10 % genetické faktory.

Pri hodnotení zdravotného stavu obyvateľov územia je možné vychádzať z dostupnej štatistiky zdravotného stavu a demografických údajov za okres Spišská Nová Ves, ktorú vedie Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky. Aktuálne údaje sú za rok 2004 a v nasledujúcich tabuľkách sú niektoré vybrané ukazovatele uvádzané v porovnaní s rokom 2002.

Dojčenská úmrtnosť je v okrese Spišská Nová Ves v porovnaní so slovenským priemerom aj Košickým krajom nižšia, nízky je aj index potratovosti, vyššie sú prípady pracovnej neschopnosti.

Celková úmrtnosť má klesajúci trend a v prepočte na jednotku obyvateľov má najnižšie hodnoty na Slovensku.

Tab. č. 8.2.1: Vybrané ukazovatele zdravotného stavu obyvateľstva, r. 2002 / 2004

Územie	Index potratovosti (na 100 narodených)	Narodení s vrodenou chybou (na 10 000 detí)	Novo ohlásené prípady pracovnej neschopnosti		Počet hospitalizácií (na 100 000 obyvateľov)
			priemerné percento	na 100 zamestnancov	
SR	43,4 / 37,2	277,1 / 248,4	4,690 / -	61,75 / -	19 334,5 / 18 962,3
Bratislavský kraj	57,2 / 43,2	186,4 / 191,3	3,482 / -	49,19 / -	18 593,7 / 18 283,7
Košický kraj	44,2 / 36,5	226,5 / 246,1	4,422 / -	56,65 / -	21 442,5 / 20 555,9
Prešovský kraj	28,7 / 25,0	370,3 / 327,7	6,170 / -	76,11 / -	20 414,0 / 20 197,6
Okr. Spišská Nová Ves	30,3 / 25,4	259,2 / 239,5	6,709 / -	67,98 / -	20 725,9 / 20 307,7
Okres Levoča	43,3 / 31,7	220,0 / 429,6	5,946 / -	68,38 / -	28 399,0 / 28 087,6

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2002, 2004, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky, 2003, 2005

Situáciu v chorobnosti obyvateľstva okresu Spišská Nová Ves, Levoča v porovnaní s krajinami a Slovenskom sú zachytené v nasledujúcich tabuľkách. V území sa za posledné roky nevyskytli žiadne epidémie. Infekčné ochorenia s výnimkou sporadických malých epidémií výraznejšie neovplyvňujú chorobnosť obyvateľstva.

Relatívne priaznivá je situácia vo výskyte drogových závislostí, výskytu pohlavných chorôb. Rastie však incidencia ochorení na TBC – 19,2 v r. 2002, 26,3 v r. 2004. V oblasti zhubných nádorov je ich počet nižší ako slovenský, alebo krajský priemer.

Tab. č. 8.2.2: Vybrané ukazovatele zdravotného stavu obyvateľstva, r. 2002 / 2004

Územie	Liečenie užívateľa drog na 100 000 obyvateľov	Počet hlásených ochorení na 100 000 obyvateľov		
		Pohlavné ochorenia		tuberkulóza
		syfilis	gonokoková infek.	
SR	39,2 / 42,9	6,0 / 3,4	2,2 / 2,3	19,6 / 13,1
Bratislavský kraj	147,6 / 150,4	22,2 / 10,0	4,7 / 6,2	13,4 / 9,3
Košický kraj	24,1 / 27,7	10,3 / 7,9	1,0 / 2,9	24,7 / 16,8
Prešovský kraj	7,8 / 7,9	3,7 / 1,0	1,1 / 0,1	31,1 / 22,5
Okres Spišská	13,9 / 11,6	3,2 / 3,2	1,1 / 1,1	19,2 / 26,3

Nová Ves				
Okres Levoča	12,5 / 9,4	9,4 / -	- / -	18,8 / 18,6

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2002, 2004, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky, 2003, 2005

Tab. č. 8.2.3: Vybrané ukazovatele zdravotného stavu obyvateľstva, r. 2002

Územie	zhubné nádory – hlásené ochorenia			
	počet		na 100 000 obyvateľov	
	muži	ženy	muži	ženy
SR	11 665	11 097	446,7	401,0
Bratislavský kraj	1 345	1 509	474,6	478,1
Košický kraj	1 676	1 585	450,5	401,2
Prešovský kraj	1 542	1 316	395,8	326,7
Okres Spišská Nová Ves	178	147	384,7	308,4
Okres Levoča	58	61	366,1	377,2

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR 2004, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky, r. 2005

8.3. Vplyv hluku na zdravie obyvateľstva

Hluk sa stáva v súčasnosti vážnym problémom z hľadiska ochrany zdravia ľudí. Hlavným zdrojom hluku v v obci a na území celého mikroregiónu je hluk z automobilovej dopravy, ktorý v oblasti komunikácií môže predstavovať až 80% zdroja. Nebezpečná je hladina hluku nad 65dB, ktorá trvale účinkuje na ľudí (jediné auto dokáže vytvoriť hluk až 80 dB).

V ochrane pred hlukom je potrebné odvieť dopravu (najmä kamiónovú) mimo centrá sídel.

Obcou Spišský Hrušov, priamo stredom obce, prechádza cestná komunikácia, ktorá spája okresné mesto s mestami Spišské Vlasy a potom Krompachy, čo má kladný vplyv na hustotu premávky. Situáciu komplikuje svahovitý profil terénu.

9. Verejná správa

Verejná správa je v Slovenskej republike organizovaná na troch úrovniach: štát – kraj – obec (mesto). Každá úroveň má svojich volených predstaviteľov, má pridelené úlohy a zodpovednosť.

Územná samospráva má dve úrovne, a to vyšší územný celok a obec. Tieto orgány sú samostatnými samosprávnymi a správnyimi celkami a nie je medzi nimi vzťah nadradenosti a podradenosti.

Tab. č. 9.1: Usporiadanie verejnej správy od 1.1.2004

Verejná správa	
Štátna správa	Územná samospráva
Vláda SR	
Ministerstvá, ústredné orgány štátnej správy	
Krajské úrady všeobecnej a špecializovanej štátnej správy	Krajská samospráva
Obvodné úrady všeobecnej a špecializovanej štátnej správy	Obce a mestá
Stále a dočasné pracoviská pre odôvodnené prípady	

9.1. Samospráva

Obec

Jednotlivé obce sú samostatné právnické subjekty. Vlastnia majetok, majú svoje vlastné rozpočty, personálnu a finančnú nezávislosť, môžu vykonávať rôzne aktivity, vyberať miestne dane a poplatky. Samospráva je v nich vykonávaná volenými orgánmi, hlasovaním obyvateľov, miestnym referendom a verejným zhromaždením. Pre výkon svojej činnosti vydávajú všeobecne záväzné nariadenia.

V oblasti originálnych kompetencií plnia úlohy na úseku miestnych komunikácií, hromadnej dopravy, starostlivosti o verejné priestranstvá, zeleň, čistotu, ďalej na úseku ochrany prírody a životného prostredia, vodného hospodárstva, komunálneho odpadu, územného plánovania, miestneho rozvoja, bývania, predškolských a školských zariadení, zariadení služieb sociálnej starostlivosti, kultúry, riešenia niektorých priestupkov a obecnej polície.

V oblasti prenesenej kompetencii vykonávajú pôsobnosť štátnej správy. Ide o oblasť matriky, stavebného poriadku (úradu), a častí kompetencie školstva. Tieto úlohy vykonávajú v mene štátu, štát je zodpovedný za riadenie a kvalitu a financovanie týchto služieb.

Košický samosprávny kraj

KSK je právnická osoba, ktorá prostredníctvom svojho výkonného aparátu – Úradu KSK – vykonáva samosprávne originálne kompetencie a zabezpečuje i zákonom prenesený výkon štátnej správy na území regiónu. Medzi originálne kompetencie patria aj úlohy na úseku dopravy – cesty II. A III. triedy, územné plánovanie, regionálny rozvoj, stredné školstvo. Nemocnice, zariadenia sociálnych služieb, kultúrne zariadenia.

Vybavenosť obce Spišský Hrušov a mikroregiónu:

Tab. č. 9.1.1: Prehľad vybavenosti obce

Územie	Obecný úrad	Obecná polícia	Pošta	Banka / bankomat	Požiarna zbrojnica	Dom smútku	Cintorín	Pohonné látky
Spišský Hrušov	x	-	x	1 / -	x	x	x	-
mikroregión	100%	1 x	6 x	6 / 1	13 x	9 x	17 x	0 x

Zdroj: Dotazníkový prieskum, 2006

Obecné financie a majetok obce Spišský Hrušov

Hospodárenie obce

Finančné ukazovatele – záverečné účty obce, pre r. 2010 až 2012, v €:

Rok	Položka	Bežné, skutočnosť	Kapitálové, skutočnosť	Finančné operácie, skutočnosť	Spolu, skutočnosť
2012	Príjmy	705 831,96	133 396,93	77 836,56	917 065,45
	Výdavky	660 263,93	217 840,33	0,00	878 104,26
	Rozdiel	45 568,03	-84 443,40	77 836,56	38 961,19
	Hospodársky výsledok	-	-	-	
2011	Príjmy	672 036,94	121 749,77	62 939,68	856 726,39
	Výdavky	653 275,08	102 644,47	67 002,20	822 921,75
	Rozdiel	18 761,86	19 105,30	-4 062,52	33 804,64
	Hospodársky výsledok	-	-	-	
2010	Príjmy	663 742,13	131 853,89	76 898,13	872 494,15
	Výdavky	579 814,48	136 023,59	128 756,75	844 594,82
	Rozdiel	83 927,65	-4 169,70	-51 858,62	27 899,33
	Hospodársky výsledok	-	-	-	

Zdroj: OcÚ Sp. Hrušov, 2014

Rozpočet obce, pre roky 2013 – 2015, v eurách:

Rok	Položka	Bežné	Kapitálové	Finančné operácie	Spolu
2013	Príjmy	7337 954,00	14 951,00	3 431,00	756 336,00
	Výdavky	722 255,00	34 081,00	0,00	756 336,00
	Rozdiel	15 699,00	-19 130,00	-3 431,00	3 431,00
2014	Príjmy	726 970,00	0,00	0,00	726 970,00
	Výdavky	726 970,00	0,00	0,00	726 970,00
	Rozdiel	0,00	0,00	0,00	0,00
2015	Príjmy	726 970,00	0,00	0,00	726 970,00
	Výdavky	702 934,00	24 036,00	0,00	726 970,00
	Rozdiel	24 036,00	-24 036,00	0,00	0,00

Zdroj: OcÚ, 2013

Programový rozpočet obce pre roky 2013 – 2015, vypracovaný v súlade so zákonom 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 22.03.2013 uznesením č. 15/2013.

Predstavuje významný krok pri riadení rozpočtových zdrojov v podobe zmeny pohľadu na rozpočet, jeho funkciu, obsah a prezentáciu.

Hlavným cieľom zavedenia programového rozpočtovania v obci je snaha o maximalizovanie transparentnosti pri nakladaní s verejnými zdrojmi obce a prezentovanie zámerov a vybraných cieľov samosprávy, ktoré sú základom pre tvorbu rozpočtu a rozdeľovanie verejných zdrojov.

Pri vypracovávaní programového rozpočtu v tomto i v nasledujúcich rokoch sa obec bude snažiť prezentovať nielen výdavky, ktoré súvisia s činnosťou obce, ale aj ciele, ktoré chce naplňať a súčasne s nimi aj merateľné ukazovatele, ktoré najlepším spôsobom umožnia identifikovať, čo obec v danom roku plánuje realizovať a ako chce zlepšovať služby pre obyvateľov obce.

V rozpočte na roky 2013 – 2015 sú výdavky obce alokované do 10 programov:

- 1 : Všeobecné verejné služby
- 2 : Obrana
- 3 : Verejný poriadok a bezpečnosť
- 4 : Ekonomická oblasť
- 5 : Ochrana životného prostredia
- 6 : Bývanie a občianska vybavenosť
- 7 : Zdravotníctvo
- 8 : Rekreácia, kultúra a náboženstvo
- 9 : Vzdelávanie
- 10: Staroba

Vývoj finančnej situácie v obci od r. 2006 do 2012

Indikátory finančnej stability

Indikátor / rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Základná bilancia v %	-10,2	-1,0	8,7	-32,7	10,0	4,8	-4,6
Dlhová služba v %	0,0	0,0	-	0,0	19,4	10,2	0,0
Celkový dlh v %	-	-	-	20,3	10,0	0,1	0,0
Závazky aspoň 60 dní po splatnosti v %	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0
Okamžitá likvidita v %	269,6	499,1	705,2	218,6	198,1	208,7	168,4
Bilancia bežného účtu v %	33,9	25,3	16,5	-4,2	12,6	2,8	6,5
Bilancia kapitálového účtu v %	-	-	-177,8	-	-3,2	15,7	-63,3
Závazky po splatnosti k príjmom v %	0,0	0,0	-	-	-	-	0,0
Čistý majetok v %	-	-	-	382,6	393,7	410,8	395,1
Pohotová likvidita v %	-	-	721,8	619,0	232,5	244,7	249,7
Úvery od ŠFRB k príjmom v %	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Základná bilancia na obyvateľa v €	-54	-5	46	-175	63	30	-31
Celkový dlh na obyvateľa v €	-	-	-	103	53	1	0
Čistý majetok na obyvateľa v €	-	-	-	1 936	2 091	2 164	2 106
Výsledok hospodárenia na obyvateľa v €	-	-	56	15	-8	17	18

Zdroj: INEKO – Hospodárenie miest, obcí a VÚC

Vstupné finančné ukazovatele v tis. € (okrem počtu obyvateľov)

Ukazovateľ / rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bežné príjmy	671	647	637	673	664	672	706
Kapitálové príjmy	0	0	27	0	132	122	133
Bežné výdavky	444	484	532	701	580	653	660
Kapitálové výdavky	296	170	74	192	136	103	218
Závazky po splatnosti	0	0	-	-	-	-	0
Závazky aspoň 60 dní po splatnosti	-	-	-	-	0	0	0
Krátkodobé pohľadávky	-	-	5	198	20	16	23
Dlhodobé záväzky	3	1	1	1	0	1	1

Krátkodobé záväzky	51	26	28	49	57	45	28
Úvery od ŠFRB	-	-	-	0	0	0	0
Neobežný majetok	1 909	2 235	2 264	2 459	2 603	2 634	2 609
Finančné účty	137	131	196	108	113	94	47
Bankové úvery a výpomoci	0	0	0	129	67	0	0
Výdavky na splácanie istiny	0	0	-	0	129	67	0
Úrokové splátky	0	0	-	0	2	1	0
Počet obyvateľov k začiatku roka	1 267	1 265	1 253	1 259	1 266	1 260	1 261
Výsledok hospodárenia	-	-	70	19	-10	22	23

Zdroj: INEKO – Hospodárenie miest, obcí a VÚC

Majetok obce

Vývoj majetku obce, 2010 – 2012, €:

Neobežný majetok, €	2010	2011	2012
Hmotný	0,00		
Finančný			
Nehmotný			

Zdroj: OcÚ, 2009

Nadobudnutý majetok v r. 2012 (2013):

a) Budovy a stavby (v hodnote €):

-
-
- ...

b) Pozemky (v hodnote €):

- pozemky par. č.
- zastavané plochy

c) Zariadenia a inventár (v hodnote):

-,
- Verejné osvetlenie,
- Kameraný systém v obci ????,
- Počítače ku kamerovému systému ????

Nedokončené investície (r. 2012, resp. 2013)

Projekt,
 PD pre,
 PD kanalizácie,
 PD zámeru,
 PD cesty,
 PDS EÚ dotácie pre,
 Výstavba bytových jednotiek,

9.2. Štátna správa

Základnými úlohami štátnej správy je hospodárska politika, zahraničná politika, bezpečnostná politika, civilná ochrana, hasičský zbor, súdnictvo, väzenstvo, colné právomoci, daňové úrady, pošty, železnice, diaľničný systém, cesty I. triedy, úrady práce sociálnych vecí a rodiny a služby zamestnanosti, vysoké školstvo, vybrané zdravotníctvo, kultúrne a školské zariadenia, letiská, územné plánovanie, životné prostredie a ochrana prírody.

Z úrovne miestnej štátnej správy je v regióne zriadený Obvodný úrad, ktorého činnosti spočívajú vo vnútornej štátnej správe – v oblasti živnostenského podnikania, civilnej obrany a riadenia v krízových situáciách.

Z úrovne špecializovanej miestnej štátnej správy sú zriadené:

- Obvodný úrad cestnej dopravy a pozemných komunikácií,
- Obvodný úrad pozemkový,
- Obvodný úrad lesného hospodárstva,
- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny,
- Obvodný úrad životného prostredia,

Ďalej sú to ešte orgány osobitného určenia:

- Regionálny úrad verejného zdravotníctva na ochranu zdravia,
- Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru,
- Okresné riaditeľstvo policajného zboru,
- Colný úrad,
- Daňový úrad,
- Katastrálny úrad – správa katastra

Tab. č. 9.2.1: Umiestnenie sídiel jednotlivých pracovísk a úradov

Obec	Matričný úrad	Daňový úrad	Polícia (obvodné oddelenie)	Okresný súd	Hasičský a záchranný zbor	Obvodný úrad	Územná vojenská správa	Úrad práce, soc. vecí a rodiny	Obvod úradu život. Prostredia
Spišský Hrušov	Spišský Hrušov	Košice - Juh	Markušovce	Spiš. N. Ves	Spiš. N. Ves	Spiš. N. Ves	Košice - Sever	Spiš. N. Ves	Spiš. N. Ves

Zdroj: ŠÚ SR, 2012

10. Inštitucionálna podpora miestneho rozvoja

Táto časť by mala prispieť k lepšej orientácii v právnom prostredí, poskytnúť informácie o podporných inštitúciách zriadených pre poskytovanie poradenskej činnosti a výkon odborných prác v oblasti rozvoja regiónov, alebo malého a stredného podnikania.

10.1. Legislatívna

Právne normy SR

Informačné zdroje:

- zákony – www.zbierka.sk
- uznesenia vlády – <http://www.vlada.gov.sk/uznesenia>
- finančný spravodajca MF SR – www.finance.gov.sk

Nasledovné dokumenty sú dostupné na adrese:
http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/jaspiw_maxi_fr0.htm

ODVETVOVÉ – Životné prostredie:

- Zákon č. **364/2004** Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)
- Zákon č. **442/2002** Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach
- Zákon č. **666/2004** Z.z. o ochrane pred povodňami
- Zákon č. **223/2001** Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. **401/1998** Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. **529/2002** Z. z. o obaloch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. **478/2002** Z.z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší)
- Zákon č. **245/2003** Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. **261/2002** Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. **543/2002** Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- Zákon č. **15/2005** Z.z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Uznesenie vlády SR č. **636** z 9. júla 2003 k národnému zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území
- Uznesenie vlády SR č. **239** zo 17. marca 2004 k národnému zoznamu navrhovaných území európskeho významu

Právne predpisy SR týkajúce sa aj čerpania ŠF:

Zákon č. **369/1990** Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. **455/1991** Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Zákon č. **278/1993** Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov

Zákon NR SR č. 39/1993 Z.z. o Najvyššom kontrolnom úrade SR v znení neskorších predpisov

Zákon č. **303/1995** Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov

Zákon č. **18/1996** Z.z. o cenách

Zákon č. **222/1996** Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy

Zákon č. **231/1999** Z.z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov

Zákon č. **302/2001** Z.z. o samosprávnych krajoch

Zákon č. **575/2001** Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy

Zákon č. **502/2001** Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. **291/2002** Z.z. o Štátnej pokladnici o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 386/2002 Z.z.

Zákon č. **523/2003** Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Zákon č. **222/2004** Z.z. o dani z pridanej hodnoty

Ďalšie právne predpisy SR

- Zákon č. 121/2001 , ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 255/2001, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. a ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 446/2001 o majetku vyšších územných celkov
- Zákon č.461/2002, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení zákona č. 502/2001 Z. z. a o doplnení zákona č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení zákona č. 434/2001 Z. z.
- Zákon č. 417/2003, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a zákon Národnej rady SR č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 172/2004 o prevode vlastníctva nehnuteľného majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky na obec alebo vyšší územný celok
- Zákon č. 203/2004 , ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov a o zmene niektorých zákonov
- Zákon č. 222/2004 o dani z pridanej hodnoty
- Zákon č. 351/2004, ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č.503/2001 o podpore regionálneho rozvoja
- Zákon č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 582/2004 o miestnych daniach
- Zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 618/2004, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré ďalšie zákony
- Zákon č. 326/2005 o lesoch
- Zákon č. 534/2005, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní

Právne normy EÚ

Informačné zdroje:

- legislatívne dokumenty – <http://www.strukturalnefondy.sk/dokumenty>
- smernice, nariadenia – www.europa.eu.int
- Rada Európskej únie – www.ue.eu.int
- Európsky parlament – www.europarl.eu.int
- Výbor pre regióny – www.cor.eu.int
- Eu centrálna banka – www.ecb.int
- Eu investičná banka – www.eib.org
- Eu banka pre obnovu a rozvoj – www.ebrd.org
- Rada Európy – www.coe.fr

Nariadenia EP a Rady (EÚ) pre obdobie rokov 2014-2020:

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1299/2013 z 17 decembri

2013 o osobitných ustanoveniach na podporu cieľa Európska územná spolupráca z Európskeho fondu regionálneho rozvoja

Nájdete na: <http://new.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1392720057236&uri=CELEX:32013R1299>,

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1300/2013 zo 17. decembra 2013 o Kohéznom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006

Nájdete na: <http://new.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1392720219069&uri=CELEX:32013R1300>,

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006

Nájdete na: <http://new.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1392720335586&uri=CELEX:32013R1301>,

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1302/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1082/2006 o Európskom zoskupení územnej spolupráce (EZÚS), pokiaľ ide o vyjasnenie, zjednodušenie a zlepšenie zakladania a fungovania takýchto zoskupení

Nájdete na: <http://new.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1392720571878&uri=CELEX:32013R1302>,

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006

Nájdete na: <http://new.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1392721061173&uri=CELEX:32013R1303>,

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1304/2013 z 17. decembri 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006

Nájdete na: <http://new.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1392720955531&uri=CELEX:32013R1304>,

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Nájdete na: <http://new.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1392721061173&uri=CELEX:32013R1305>,

10.2. Inštitúcie

Lokálny ekonomický rozvoj na území mikroregiónu nemôže byť len otázkou a zodpovednosťou exekutívy samosprávy. Hlavne v súvislosti s členstvom Slovenska v Európskej únii rastie význam inštitúcií zameraných na strategické plánovanie miestneho ekonomického rozvoja, na marketing regiónu z pohľadu priamych zahraničných investícií, ako aj na projektovanie rozvojových aktivít za účelom získavania prostriedkov na ich financovanie. Pracuje tu niekoľko takých inštitúcií v rámci verejného sektora, ktoré svoje rozvojové aktivity v určitej miere aj koordinujú. Uvádzame niektoré z nich:

– Spišská regionálna rozvojová agentúra (SRRA):

Spišská regionálna agentúra bola založená v roku 1997 ako záujmové združenie právnických osôb. Je to nezisková organizácia, ktorej poslaním je aktivizovať ekonomický rozvoj v regióne inštitucionálnym spojením verejnej správy, súkromného sektora a tretieho sektora, koordináciou v podpore investovania realizáciou programov rozvoja prostredníctvom štátnych sektorových politík spolu s využitím prostriedkov zahraničnej pomoci za aktívnej účasti samotných regiónov.

Poslanie SRRA je nasledovné:

- spolupracovať so subjektami štátnej správy a regionálnej a miestnej samosprávy pri formulácii cieľov a spôsobu rozvoja regiónov v oblastiach sociálnej, ekonomickej a technickej infraštruktúry a pri spracovaní strategických rozvojových plánov, vyhľadávať a identifikovať finančné zdroje a prostriedky na ich financovanie
- vytvárať podmienky pre realizáciu projektov rozvoja regiónu. Iniciovať, koordinovať a riadiť rozvojové projekty a iniciatívy
- presadzovať záujmy a potreby regiónu a napomáhať realizácii štátnej regionálnej politiky, ako aj politiky regionálnej samosprávy
- podporovať rozvoj podnikateľských aktivít, vytvárajúcich nové pracovné miesta, ako aj aktivít, smerujúcich k prilákaniu investícií do regiónu
- zabezpečovať propagáciu regiónu a jeho príležitostí doma i v zahraničí

Služby, ktoré SRRA poskytuje:

- **informačná činnosť** (o EÚ, štrukturálnych fondoch, aktuálnych grantových schémach (aj domácich, a iných otázkach relevantných k regionálnemu rozvoju)
- **poradenská činnosť** (pre podnikateľské subjekty, obce a mikroregióny, MVO a občanov)
 - pri uchádzaní sa o finančné prostriedky z domácich zdrojov, zdrojov EÚ a iných zahraničných zdrojov
 - pri tvorbe stratégií hospodárskeho a sociálneho rozvoja
- **projektová činnosť**
 - príprava projektov a žiadostí o granty (fondy EÚ, iné zahraničné a domáce fondy a grantové kolá),
 - príprava a vypracovanie projektových zámerov
 - vypracovanie podnikateľských plánov
 - partnerská participácia na riešeníach projektov
- **propagačná činnosť**
 - identifikácia a sprostredkovanie kontaktov doma i v zahraničí pre podnikateľský sektor, združenia a ostatných záujemcov
 - propagácia regiónu, ako aj individuálnych záujemcov na domácich i zahraničných výstavách a akciách

V agentúre sú zamestnaní traja interní pracovníci, v prípade potreby spolupracuje s externými odborníkmi v závislosti na type projektu, alebo realizovanej aktivity.

– Úrad Košického samosprávneho kraja (KSK), SORO pre ROP:

V oblasti regionálneho rozvoja vysunuté pracovisko KSK koordinuje aktivity na území mesta a okresu, spolupracuje Mestom Spišská Nová Ves, ako aj s ďalšími subjektmi, hlavne v oblasti čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ, stará sa o prípravu projektov zameraných na modernizáciu, rekonštrukciu zariadení a zvýšenie kvality poskytovaných služieb v rámci školskej, zdravotnej, sociálnej a kultúrnej infraštruktúry, ktoré má vo svojej územnej a vecnej pôsobnosti. V súčasnosti v kancelárii, ktorá bola zriadená v roku 2002, pracujú dvaja pracovníci.

– Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK):

Kancelária SOPK v Spišskej Novej Vsi poskytuje nasledovné služby:

1. Certifikačná agenda a vydávanie karnetov ATA
2. Poradenské a konzultačné služby (colná problematika, colné režimy, povinná certifikácia, licenčné konania a pod..)
3. Informačné služby (kontaktné obchodné informácie, databázy, inzercie)
4. Vzdelávacie a tréningové služby
5. Rozvoj zahraničných vzťahov (sprostredkovanie kontaktov so zahraničnými podnikateľmi, organizovanie obchodných misií a pod)
6. Organizovanie veľtrhov a výstav
7. Vydávanie a distribúcia odborných publikácií:

V súčasnosti pracujú v spišskonovoveskej kancelárii SOPK dvaja zamestnanci.

– Neziskové organizácie a organizácie tretieho sektora:

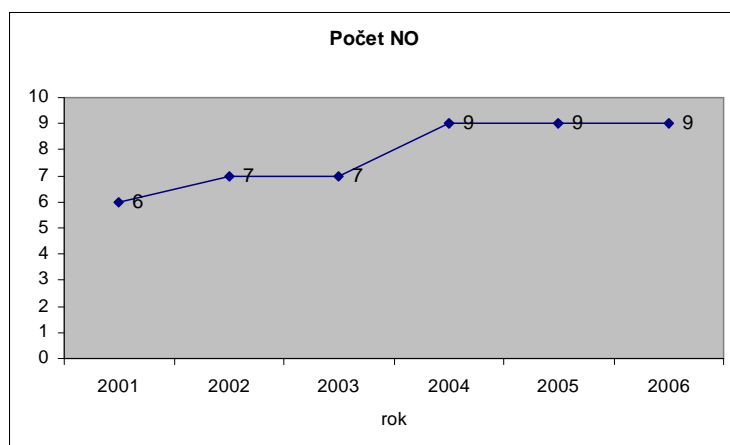
Tab. č. 10.2.1: Neziskové organizácie (NO) obce - štruktúra, k 31.12 - r. 2001 - 2002 - 2003 - 2004 - 2005 - k 30.6.2006

rok	Rozpočtové právna forma 321	Príspevkové pr. forma 119, 331	Ostatné NO (OZ, ZPO, nadácie ap)	NO spolu
2001	0	0	6	6
2002	1	0	6	7
2003	1	0	6	7
2004	1	0	8	9
2005	1	0	8	9
2006	1	0	8	9
mikroregión	1 - 5 - 5 5 - 7 - 7	4 - 4 - 4 4 - 5 - 5	67 - 71 - 79 88 - 90 - 93	72 - 80 - 88 97 - 102 - 105

Zdroj: KS ŠÚ SR Košice

Poznámky: Ostatné NO: právna forma 117 – nadácia, 118 – neinvestičný fond, 271 – Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov ap., 434 -doplnková dôchodková poisťovňa, 701 – združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.), 721 – cirkevná organizácia, 731 – organizačná jednotka združenia, 751 – záujmové združenie právnických osôb, 801 – obec, mesto

Graf č. 10.2.1: Celkový počet NO v obci Spišský Hrušov, r. 2001 až r. 2006

Zdroj: KS ŠÚ SR Košice, graf SRRA

– Organizácie umiestnené v okresnom meste Spišská Nová Ves:

Mimovládne neziskové organizácie v okresnom meste sa aktívne podieľajú na rozvoji občianskej spoločnosti a aktivizujú také činnosti života spoločnosti, ktoré nie sú predmetom záujmu, alebo sa im venuje málo pozornosti. Najväčšia pôsobnosť tretieho sektora je v oblasti sociálnej, v kultúre, športe, ochrane prírody, regionálnom rozvoji. Rozvíjanie aktivít na princípoch partnerstva s ostatnými sektormi pomáha uľahčovať mnohokrát neriešiteľné a neriešené problémy občanov regiónu. Za posledných desať rokov sa tretí sektor javil ako jeden z podstatných elementov rozvoja, častokrát ako iniciátor, kontrolór, ale aj kritik transformačných zmien spoločnosti.

V okresnom meste je niekoľko rôznych organizácií tretieho sektora, ich prehľad je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 10.2.2: Organizácie tretieho sektora sídliace v okresnom meste Spišská Nová Ves

Oblasť	Organizácia	Adresa
sociálna	OZ Pomoc všetkým	Štef. Námestie 1
	Humanitná spoločnosť Prijatie	Šafárikovo nám. 3
	Občianske združenie Prosperita	Zimná ul.
	Občianske združenie Polárka	Hutnícka 12
	Betezda	Letná 35
	Občianske združenie Pavučina	Štef. Námestie 5
	OZ Dôstojný život	Levočská 3
	OZ Za dôstojnejší život	Hviezdoslavova 15
	OZ Za lepší život	
	Otvorené dvere	
	Dženo Spiš	
záujmová	Nadácia Slovenský jazyk	Kocelova 27
	Jednota dôchodcov Slovenska	Hanulova 17
	Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny	Letná 53
	Slovenská herpetologická spoločnosť	
	Slovenská speleologická spoločnosť	Letná 53
	Slovenský poľovnícky zväz	Letná 30
	Slovenský rybársky zväz	Hviezdoslavova 21
	Slovenský skauting	Tr. 1. mája 10
	Zväz slovenských filatelistov	Levočská 14
	Parateam Spiš	
	Jago	Zimná 46
	Kynologický klub CANIS	J. Matušku 12/39
	Ľudová hudba Špievanka	ZUŠ Fabíniho 1
	Rock and roll klub AHOJ	Wolkerova9

cestovný ruch a RR	Agentúra pre rozvoj vidieckeho turizmu	Levočská 3
	Spišské zvony	Zimná 46
	OZ Agentúra pre rozvoj Spiša	Fraňa Kráľa 2
zdravotná	Únia nevidiacich a slabozrakých	Letná 49
	Zväz postihnutých civilizačnými chorobami	Fabíniho 5
	Okresná rada slovenského zväzu zdravotne postihnutých	Fabíniho 5

Zdroj: Prieskum OZ Pomoc všetkým

Pozn.: OZ – občianske združenie

– Organizácie mimo regiónu:

NAPMSP – Národná agentúra na podporu malého a stredného podnikania

Je aktívna v oblasti podpory podnikania, podpory začínajúcich podnikateľov

www.nadsme.sk

SARIO – Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

Je aktívna v oblasti podpory prílevu zahraničných investícií a umiestňovania zahraničných podnikateľov. V oblasti Štrukturálnych fondov je SO/RO v Operačnom programe Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (opatrenie 1.1.3. a 1.2)

www.sario.sk

SACR – Slovenská agentúra pre cestovný ruch

Je aktívna v oblasti podpory a propagácie cestovného ruchu a Štrukturálnych fondov (SO/RO v Operačnom programe Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (opatrenie 3.1)

www.sacr.sk

SZRB – Slovenská záručná a rozvojová banka

Podpora súkromného podnikateľského prostredia, poskytovanie záruk, nenávratných finančných príspevkov, poradenskej a konzultačnej činnosti.

www.szrb.sk

SIEA – Slovenská inovačná a energetická agentúra

Jej úlohou je získavanie, spracovanie a umiestňovanie informácií o činnosti fyzických a právnických osôb v energetike, o hospodárení s energiou a racionálnom využívaní zdrojov energie, alternatívnych a obnoviteľných energií. V oblasti Štrukturálnych fondov plní funkciu SO/RO v OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (Prioritná os 1, 2)

www.sea.gov.sk

ASFEU - Agentúra Ministerstva školstva SR pre štrukturálne fondy EÚ

Jej hlavnou úlohou je zabezpečiť proces implementácie pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ v programovom období 2007 - 2013. Agentúra plní funkciu Sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom, t. j. vykonáva činnosti v rozsahu úloh delegovaných Ministerstvom školstva SR ako Riadiacim orgánom pre operačné programy Vzdelávanie a Výskum a vývoj.

www.asfeu.sk

Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komuniky,

<http://romovia.vlada.gov.sk>

10.3. Programy a finančné zdroje – Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)

Pre minulé projektové **obdobie na r. 2007 – 2013** existovali nižšie uvedené podporné nástroje financované z fondov EÚ. Kontraktačné obdobie pre projekty končí 31.12.2014 a implementačné obdobie bude končiť 31.12.2016.

Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007 – 2013 a jeho nasledujúce operačné programy (OP), (nasledujúca tabuľka):

Tab. č. 10.3.1: Operačné programy NSRR 2007-2013

	Operačný program	RO	SO/RO prvej úrovne	fond
1.	Regionálny operačný program	MVRR SR	regionálne SO/RO na úrovni NUTS 2, resp. NUTS 3	ERDF
2.	Životné prostredie	MŽP SR	-	ERDF, KF
3.	Doprava	MDPT SR	-	ERDF, KF
4.	Informatizácia spoločnosti	ÚV SR		ERDF
5.	Výskum a vývoj ¹	MŠ SR	Agentúra MŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ	ERDF
6.	Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	MH SR		ERDF
7.	Zdravotníctvo	MZ SR		ERDF
8.	Zamestnanosť a sociálna inklúzia ²	MPSVR SR	implementačná agentúra pre sociálnu politiku	ESF
9.	Vzdelávanie ³	MŠ SR	Agentúra MŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ, MZ SR	ESF
10.	Technická pomoc	MVRR SR	-	ERDF
11.	Bratislavský kraj	MVRR SR	-	ERDF

10.4. Štruktúra operačných programov SSR 2014-2020

Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020:

Východiská a ciele:

1. Národný program reforiem (NPR),
 2. Stratégia Európa 2020,
- = 5 prioritných oblastí – národné priority:

KURS 2001 + KURS 2011

= geografické územné jednotky s najvyšším rozvojovým potenciálom - smerovanie podpory z EŠIF.

PD SR obsahuje:

¹ v oblasti výskumu a vývoja zahŕňa i cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť

² zahŕňa i cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť

³ zahŕňa i cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť

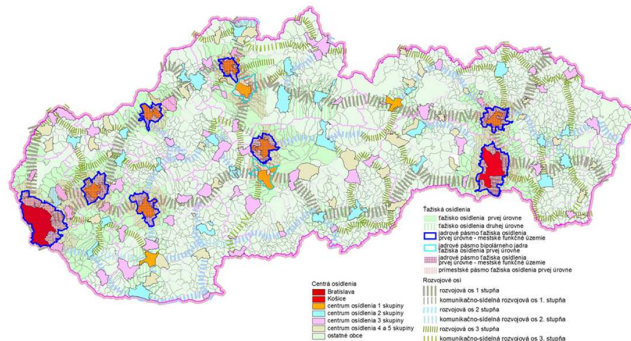
1. Opatrenia na zabezpečenie súladu so stratégiou Únie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu
2. Opatrenia na zabezpečenie efektívnej implementácie EŠIF
3. Integrovaný prístup k územnému rozvoju podporovaný z EŠIF
4. Opatrenia na zabezpečenie účinného vykonávania EŠIF
5. Strategické environmentálne posudzovanie

1. Opatrenia na zabezpečenie súladu so stratégiou Únie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu

- Analýza rozdielov, potrieb v oblasti rozvoja a potenciálu rastu,
- Zhrnutie kľúčových záverov ex ante hodnotenia PD,
- Zhrnutie vybraných tematických cieľov a zhrnutia hlavných výsledkov,
- Orientačné rozdelenie podpory Únie podľa tematického cieľa,
- Zoznam programov v rámci EFRR, ESF a KF, s výnimkou programov v rámci cieľa Európska územná spolupráca a zoznam programov v prípade EPFRV a ENRF,

Priestory územnej koncentrácie podľa Partnerskej dohody SR 2014-2020:

Priestory územnej koncentrácie podľa Partnerskej dohody SR 2014-2020

Tematické ciele a priority PD SR 2014-2020:

Národná priorita: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

- TC 1: Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií,
- TC 2: Zlepšenie prístupu k informáciám a IKT a zlepšenie ich využívania a kvality,
- TC 3: Zvýšenie konkurencieschopn. MSP, sektora poľnohospodárstva (v prípade EPFRV) a sektora rybníctva a akvakultúry,
- TC 10: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania

Národná priorita: Infraštruktúra pre hospodársky rast a tvorbu pracovných miest:

-TC 7: Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach

Národná priorita: Rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce:

- TC 8: Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily,
- TC 9: Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii,
- TC 10: Invest. do vzdelania, školení a odb. prípravy, ako aj zručností a celož. vzdelav.

Národná priorita: Udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov:

- TC 4: Podpora prechodu na nízko uhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch,
- TC 5: Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika,
- TC 6: Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efekt. využívania zdrojov

Národná priorita: Moderná a profesionálna verejná správa:

- TC 11: Posilnenie inštituc. kapacít orgánov VS a zainter. strán a efektivity VS.

Operačné programy a ich finančné alokácie:

Program	EŠIF	Celkom (mil. EUR)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
OP Val	EFRR	2 226 776 537	276 413 685	290 191 965	304 153 459	317 920 713	332 657 690	348 439 499	356 999 526
OP II	KF	2 307 139 166	285 026 708	300 192 830	315 522 069	330 075 029	345 013 576	361 643 484	369 665 470
OP II	EFRR	1 729 506 207	214 686 645	225 388 043	236 231 739	246 924 574	258 370 578	270 628 087	277 276 541
OP LZ	EFRR	243 662 462	30 246 251	31 753 922	33 281 642	34 788 108	36 400 685	38 127 591	39 064 263
OP LZ	ESF	1 722 407 713	213 901 268	224 526 497	235 293 163	245 910 884	257 275 170	269 443 812	276 056 919
OP LZ	IZM	72 175 259	40 547 898	31 627 361	0	0	0	0	0
OP KŽP	KF	1 861 112 261	229 924 017	242 158 152	254 523 870	266 263 384	278 313 942	291 728 879	298 200 017
OP KŽP	EFRR	1 295 886 480	160 860 666	168 879 021	177 004 000	185 015 939	193 592 218	202 776 538	207 758 098
IROP	EFRR	1 862 129 867	231 509 736	242 910 440	254 463 312	265 858 634	278 051 661	291 104 063	298 232 021
OP EVS	ESF	278 449 284	34 564 399	36 287 317	38 033 145	39 754 683	41 597 480	43 570 932	44 641 328
OP TP	EFRR	169 071 912	20 987 193	22 033 334	23 093 385	24 138 687	25 257 618	26 455 880	27 105 815
OP RH*	ENRF								
PRV**	EPFRV	1 544 775 120	221 598 307	221 306 882	221 009 468	220 705 937	220 396 860	220 071 399	219 686 267

Celkom	15 313 092 268	1 960 266 773	2 037 255 764	2 092 609 252	2 177 356 572	2 266 927 478	2 363 990 164	2 414 686 265
---------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

Integrovaný regionálny operačný program:

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

Investičná priorita č. 1.1: Posilnenie **regionálnej mobility** prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov

Investičná priorita č. 1.2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, vrátane nízko hlukových, a nízko uhlíkových **dopravných systémov** vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej dopravy, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

Investičná priorita č. 2.1: Investície do **zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry**, ktoré prispievajú k celoštátnemu, regionálnemu a miestnemu rozvoju, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné

Investičná priorita č. 2.2: Investovanie do **vzdelania, školení a odbornej prípravy**, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry

Prioritná os č. 3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

Investičná priorita č. 3.1: Podpora **podnikateľských investícií do inovácií a výskumu**, tvorba prepojení a synergií medzi podnikmi a vedecko-výskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, klastrov a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách a šírenie všestranne využiteľných technológií.

Investičná priorita č. 3.2: Podpora rastu priaznivého pre **zamestnanosť**, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasť územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov 102

Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie.

Investičná priorita č. 4.1: Podpora **energetickej efektívnosti**, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach vrátane verejných budov a v sektore bývania

Investičná priorita č. 4.2: Investovanie do **sektora vodného hospodárstva** s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek

Investičná priorita č. 4.3: Prijímania opatrení na **zlepšenie mestského prostredia**, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných lokalít (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženia znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku.

Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

Investičná priorita č. 5.1: Závazné investície v rámci stratégií **miestneho rozvoja vedeného komunitou**

Prioritná os č. 6: Technická pomoc

Operačný program Kvalita životného prostredia:

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

1.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora **odpadového hospodárstva** s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek

1.2 INVESTIČNÁ PRIORITA 2 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora **vodného hospodárstva** s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek

1.3 INVESTIČNÁ PRIORITA 3 Prioritnej osi 1: Ochrana a **obnova biologickej diverzity a pôdy** a podpora ekosystémových služieb, vrátane siete Natura 2000 a zelených infraštruktúr

1.4 INVESTIČNÁ PRIORITA 4 Prioritnej osi 1: Prijímanie opatrení na **zlepšenie mestského prostredia**, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženia znečistenia vzduchu a podpory opatrení na znižovanie hluku

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI

2.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 Prioritnej osi 2: Podpora investícií do **prispôsobovania sa zmene klímy** vrátane ekosystémových prístupov

PRIORITNÁ OS 3: PODPORA RIADENIA RIZÍK A ODOLNOSTI PROTI KATASTROFÁM V SÚVISLOSTI SO ZMENOU KLÍMY

3.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 Prioritnej osi 3: Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 4: ENERGETICKY EFEKTÍVNE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

4.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 PRIORITNEJ OSI 4: Presadzovanie výroby a distribúcie **energie z obnoviteľných zdrojov**

4.2 INVESTIČNÁ PRIORITA 2 PRIORITNEJ OSI 4: Presadzovanie **energetickej efektívnosti** a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

4.3 INVESTIČNÁ PRIORITA 3 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a **využívania energie z obnoviteľných zdrojov** vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania

4.4 INVESTIČNÁ PRIORITA 4 PRIORITNEJ OSI 4: Presadzovanie **nízkouhlíkových stratégií** pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy

4.5 INVESTIČNÁ PRIORITA 5 PRIORITNEJ OSI 4: Presadzovanie využívania **vysoko účinnej kombinovanej výroby** tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 5: TECHNICKÁ POMOC

Operačný program Integrovaná infraštruktúra:

Prioritné osi financované z Kohézneho fondu:

PRIORITNÁ OS 1: ŽELEZNIČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA (TEN-T CORE)

PRIORITNÁ OS 2: CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA (TEN-T CORE)

PRIORITNÁ OS 3: VEREJNÁ OSOBNÁ DOPRAVA

PRIORITNÁ OS 4: INFRAŠTRUKTÚRA VODNEJ DOPRAVY (TEN-T CORE)

Prioritné osi financované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja:

PRIORITNÁ OS 5: ŽELEZNIČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA (mimo TEN-T CORE)

PRIORITNÁ OS 6: CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA (mimo TEN-T CORE)

PRIORITNÁ OS 7: INFORMATIZÁCIA SPOLOČNOSTI

Opis prioritných osí pre technickú pomoc:

PRIORITNÁ OS 8: TECHNICKÁ POMOC

Finančný plán OP II 2014-2020 podľa prioritných osí a fondov

5.1.1 Finančný plán OP uvádzajúci pre celé programové obdobie, OP a každú prioritnú os výšku celkových finančných prostriedkov plánovaných na podporu z každého fondu a výšku národného spolufinancovania (EUR)

Prioritná os	Fond	Kategoría regiónov	Základ pre výpočet podpory EÚ (celkové oprávnené výdavky, alebo verejne oprávnené výdavky)	Podpora EÚ	Národné spolufinancovanie	Indikatívne členenie národného spolufinancovania		Celkové financovanie	Miera spolufinancovania	Pre informácie Príspevky EIB
						Národné verejné financovanie	Národné súkromné financovanie			
				(a)	(b) = (c) + (d)	€	(d)	€ = (a) + (b)	(f) = (a) / (c)	
PO 1 – ŽITEN-T	KF	N/A	642 000 000	545 700 000	96 300 000	96 300 000		642 000 000	85,0 %	
PO 2 – CITEN-T	KF	N/A	1 370 000 000	1 164 500 000	205 500 000	205 500 000		1 370 000 000	85,0 %	
PO 3 – YOD	KF	N/A	591 000 000	502 350 000	88 650 000	88 650 000		591 000 000	85,0 %	
PO 4 – YD	KF	N/A	137 000 000	116 450 000	20 550 000	20 550 000		137 000 000	85,0 %	
PO 5 – ŽI	EFRR	Menej rozvinuté	341 176 471	290 000 000	51 176 471	51 176 471		341 176 471	85,0 %	
PO 6 – CI	EFRR	Menej rozvinuté	608 852 941	517 525 000	91 327 941	91 327 941		608 852 941	85,0 %	
PO 7 – IS	EFRR	Menej rozvinuté	1 022 558 824	869 175 000	153 383 824	153 383 824		1 022 558 824	85,0 %	
PO 8 – TP	EFRR	N/A	145 058 824	123 300 000	21 758 824	21 758 824		145 058 824	85,0 %	
Spolu	KF	N/A	2 740 000 000	2 329 000 000	411 000 000	411 000 000		2 740 000 000	85,0 %	
Spolu	EFRR	Menej rozvinuté	1 972 588 235	1 676 700 000	295 888 235	295 888 235		1 972 588 235	85,0 %	
Spolu	EFRR	Prechodné	0	0	0	0	0	0		
Spolu	EFRR	Viac rozvinuté	0	0	0	0	0	0		
Spolu	EFRR	N/A	145 058 824	123 300 000	21 758 824	21 758 824	0	145 058 824	85,0 %	
Celková suma			4 857 647 059	4 129 000 000	728 647 059	728 647 059	0	4 857 647 059		

Operačný program Ľudské zdroje:

PRIORITNÁ OS 1: Zamestnanosť

Investičná priorita 1.1 Prístup k zamestnaniu pre uchádzačov o zamestnanie a neaktívnych ľudí vrátane miestnych iniciatív zameraných na zamestnanie a podpora pracovnej mobility.

Špecifický cieľ 1.1.1 Podporiť zamestnanosť, riešenie nezamestnanosti, dlhodobej nezamestnanosti, nezamestnanosti ohrozených skupín, najmä nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnutých a ich začlenenie na trh práce.

Špecifický cieľ 1.1.2 Zlepšenie podpory tvorby pracovných miest, mobility pre získanie zamestnania, adaptability pracovníkov a podnikov, podpory udržateľnej samostatnej zárobkovej činnosti, začínajúcich podnikov a poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít vo vidieckych oblastiach.

Investičná priorita 1.2 Udržateľná integrácia mladých ľudí (vo veku 15–24 rokov) na trh práce, ktorí nie sú zamestnaní, v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, predovšetkým v kontexte Záruky pre mladých

Špecifický cieľ 1.2.1 Zvýšenie zamestnanosti, zamestnateľnosti a účasti mladých ľudí na trhu práce, zníženie ich nezamestnanosti, najmä podporou programov a projektov ponúkajúcich im zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovskú prípravu alebo stáž, resp. prax.

Investičná priorita 1.3 Rovnosť medzi mužmi a ženami a zosúladenie pracovného a súkromného života.

Špecifický cieľ 1.3.1 Zvýšiť dostupnosť kvalitných, udržateľných a cenovo dostupných riešení v oblasti starostlivosti o závislého člena domácnosti, najmä detí s cieľom zvýšiť mieru zamestnanosti.

Špecifický cieľ 1.3.2 Odstrániť horizontálnu a vertikálnu rodovú segregáciu na prac. trhu

a v príprave na povolanie.

PRIORITNÁ OS 2: Sociálne začlenenie

Investičná priorita 2.1 Aktívne začlenenie s cieľom zlepšiť pracovné príležitosti.

Špecifický cieľ 2.1.1 Zvýšiť aktivitu ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením za účelom ich začlenenia.

Špecifický cieľ 2.1.2 Podporovať prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť.

Špecifický cieľ 2.1.3 Poskytovanie pomoci ľuďom ohrozeným chudobou a soc. vylúčením pri ich integrácii na trh práce.

Špecifický cieľ 2.1.4 Prevencia a eliminácia diskriminácie.

Investičná priorita 2.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu.

Špecifický cieľ 2.2.1 Zefektívniť poskytovanie zdravotnej starostlivosti prostredníctvom tvorby a inovácie klinických postupov a postupov pre výkon prevencie v rámci integrovaného modelu poskytovania zdravotnej starostlivosti

PRIORITNÁ OS 3: Sociálne začlenenie – investície

Investičná priorita 3.1. Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, ktoré prispievajú k regionálnemu a miestnemu rozvoju, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podpora sociálneho začlenenia prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné.

Špecifický cieľ 3.1.1 Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom zefektívnenia primárnej zdravotnej starostlivosti.

PRIORITNÁ OS 4: Vzdelávanie

Investičná priorita 4.1. Predchádzanie a zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky.

Špecifický cieľ 4.1.1 Zvýšiť kvalitu vzdelávania na ZŠ a SŠ reflektujúc potreby trhu práce s dôrazom na podporu odborného vzdelávania a prípravy.

Investičná priorita 4.2. Zlepšenie kvality, efektívnosti a otvorenosti terciárneho a ekvivalentného vzdelávania s cieľom zvýšiť počet študujúcich a úroveň vzdelávania.

Špecifický cieľ 4.2.1 Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce.

Investičná priorita 4.3 Zlepšenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu, obnove zručností a spôsobilostí pracovnej sily.

Špecifický cieľ 4.3.1 Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácie.

Špecifický cieľ 4.3.2 Zlepšiť postavenie a kvalitu pedagog. a odbor. zamestnancov na všetkých stupňoch vzdelávania.

PRIORITNÁ OS 5: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít

Investičná priorita 5.1 Integrácia marginalizovaných rómskych komunít

Špecifický cieľ 5.1.1 Zvýšiť účasť detí z marginalizovaných rómskych komunít v predprimárnom vzdelávaní na úroveň 50% a zvýšiť podiel rómskej populácie s ukončeným stredným vzdelaním na 20% voči úrovni všeobecnej populácie prostredníctvom zlepšeného prístupu ku kvalitnému a desegregovanému vzdelávaniu.

Špecifický cieľ 5.1.2 Znížiť podiel nezamestnanosti z miery nezamestnanosti 72% rómskych mužov a 75% žien o 30% (na konečnú hodnotu 50,4 % rómski muži a 52,5% rómske ženy) prostredníctvom zlepšeného prístupu k pracovným príležitostiam s osobitným dôrazom na zvýšenie kvality v službách zamestnanosti, nediskriminačný prístup a odbornú prípravu.

Špecifický cieľ 5.1.3 Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti a zdravotníckej osvetu a k zvýšeniu hygienických štandardov bývania

PRIORITNÁ OS 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Investičná priorita 6.1 Podpora fyzickej, hospodárskej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych spoločenstiev a oblastí.

Špecifický cieľ 6.1.1 Zvýšiť podiel rómskych domácností s prístupom k bývaní a inžinierskym sieťam na celkovom počte rómskych domácností v území s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít o 25% a zabezpečiť prístup k pitnej vode vo všetkých separovaných a segregovaných MRK.

Špecifický cieľ 6.1.2 Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v rannom detstve zvýšením podielu zrekonštruovaných/postavených predškolských zariadení v území s prítomnosťou MRK na celkovom počte zariadení o 25%.

Špecifický cieľ 6.1.3 Zlepšiť prístup ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre nárastom počtu funkčných KC o 70%.

Investičná priorita 6.2 Podpora subjektov sociálnej ekonomiky.

Špecifický cieľ 6.2.1 Zvýšiť zamestnanosť MRK o 500 pracovných miest podporou subjektov sociálnej ekonomiky a budovaním siete podnikateľských inkubátorov v územiach s prítomnosťou MRK.

Operačný program Výskum a inovácie:

1. **PRIORITNÁ OS 1:** VÝSKUM A VÝVOJ PRE POTREBY INOVÁCIÍ

2.

3. **INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1:** Rozšírenie výskumnej a inovačnej infraštruktúry a kapacít na rozvoj excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií a podpora kompetenčných centier, najmä takýchto centier európskeho záujmu

4.

5. **INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2** Presadzovanie investovania podnikov do výskumu a inovácií a vytváranie prepojení a synergií medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vysokoškolským vzdelávacím prostredím, najmä investovaním do vývoja produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie za

podpory technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov, opatrení skorého overovania výrobkov, rozšírených výrobných kapacít, prvej výroby, najmä v základných podporných technológiách, a šírenie technológií na všeobecný účel

6.

7. **PRIORITNÁ OS:** PODPORA VÝSKUMNO-VÝVOJOVÝCH KAPACÍT BRATISLAVSKÉHO KRAJA PRE POTREBY ROZVOJA OSTATNÝCH REGIÓNOV SR

8.

9. Investičná priorita 2.1 : Rozšírenie výskumnej a inovačnej infraštruktúry a kapacít na rozvoj excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií a podpora kompetenčných centier, najmä takýchto centier európskeho záujmu

10.

11. **PRIORITNÁ OS 3:** PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE PRIAZNIVÉ PRE INOVÁCIE

12.

13. Investičná priorita 3.1 : Presadzovanie investovania podnikov do výskumu a inovácií a vytváranie prepojení a synergií medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vysokoškolským vzdelávacím prostredím, najmä investovaním do vývoja produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie za podpory technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov, opatrení skorého overovania výrobkov, rozšírených výrobných kapacít, prvej výroby, najmä v základných podporných technológiách, a šírenie technológií na všeobecný účel

14.

15. INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Presadzovanie podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov

16.

17. INVESTIČNÁ PRIORITA 3.3: Vývoj a uplatňovanie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

18.

19. INVESTIČNÁ PRIORITA 3.4 Podpora kapacít MSP pre rast na regionálnych, celoštátnych a medzinárodných trhov a v procese inovácií

20.

21. INVESTIČNÁ PRIORITA 3.5: Podpora výskumu, inovácie a zavádzania nízkouhlíkových technológií

22.

PRIORITNÁ OS 3: TECHNICKÁ POMOC

Operačný program Efektívna verejná správa:

Investičná priorita: Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb s ohľadom na reformy, lepšiu reguláciu a dobrú správu

Prioritná os 1: Posilňovanie inštitucionálnych kapacít a efektívnosti verejnej správy

Špecifický cieľ 1.1: Integrácia a **optimalizácia procesov**

Špecifický cieľ 1.2: Posilňovanie **analytických kapacít** verejnej správy

Špecifický cieľ 1.3: Podpora **manažmentu ľudských zdrojov**

Prioritná os 2: Posilňovanie efektívnosti orgánov verejnej správy pri implementácii politík

Špecifický cieľ 2.1: Zefektívnenie **justičného systému** a vymožitelnosti práva

Špecifický cieľ 2.2: Zefektívnenie **finančnej správy**

Špecifický cieľ 2.3: Zefektívnenie **verejného obstarávania**

Špecifický cieľ 2.4: Zamedzenie **korupcie a podpora transparentnosti**

Špecifický cieľ 2.5: Podpora kapacít a **spolupráce so sociálnymi a ekonomickými partnermi** a občianskou spoločnosťou

Prioritná os 3: Technická pomoc

Finančná alokácia OP EVS a čerpanie podľa rokov

OP EVS	alokácia mil. €	Rozdelenie podľa fondov EŠIF			Predbežná prognóza čerpania finančných prostriedkov, v mil. €						
		SPOLU	ERDF	ESF	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EVS	330 000	300 000		300 000	2,850	3,600	4,830	9,060	6,750	2,280	0,630
		30 000	30 000		28,500	36,000	48,300	90,600	67,500	22,800	6,300
Spolu	330 000	330 000	30 000	300 000	31,350	39,600	53,130	99,660	74,250	25,080	6,930

10.5. Finančné alokácie na jednotlivé OP NSRR 2007-2013 v rámci cieľa Konvergencia

Prerozdelenie finančných alokácií v rámci cieľa Konvergencie na celé obdobie rokov 2007 – 2013 vychádza z čiastky 10 911 601 421 EUR, v bežných cenách. Podiel finančnej alokácie na technickú pomoc pre dané OP je 3,16% z príspevku ES na daný OP. Rozdelenie finančnej alokácie na jednotlivé OP a špecifické priority (ŠP) je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 10.5.1: Alokácie v EUR, v bežných cenách, návrhy

Operačný program (OP)	Špecifická priorita NSRR (ŠP)	Fond	Príspevok ES	
			ŠP	OP
Regionálny OP	regionálna infraštruktúra	ERDF	1 445 000 000	1 445 000 000
OP Životné prostredie	environmentálna infraštruktúra a ochrana životného	ERDF + KF	1 800 000 000	1 800 000 000

	prostredia			
		ERDF		*
		KF		*
OP Doprava	dopravná infraštruktúra a verejná osobná doprava	ERDF + KF	3 206 904 595	3 206 904 595
		ERDF		*
		KF		*
OP Informatizácia spoločnosti	informatizácia spoločnosti	ERDF	993 095 405	993 095 405
OP Výskum a vývoj ⁴	výskum a vývoj	ERDF	683 000 000	883 000 000
	infraštruktúra vysokých škôl	ERDF	200 000 000	
OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií	ERDF	772 000 000	772 000 000
OP Zdravotníctvo	modernizácia zdravotníctva	ERDF	250 000 000	250 000 000
OP Vzdelávanie ⁵	moderné vzdelávanie pre znalostnú spoločnosť	ESF	600 000 000	600 000 000
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia ⁶	podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie	ESF	864 000 000	864 000 000
OP Technická pomoc		ERDF	97 601 421	97 601 421
Celkom všetky fondy v NSRR pre cieľ Konvergencia			10 911 601 421	10 911 601 421
Celkom ERDF			5 548 862 858	5 548 862 858
Celkom KF			3 898 738 563	3 898 738 563
Celkom ESF			1 464 000 000	1 464 000 000

Zdroj: MVarR SR, r. 2006

Pozn. * - v prípade OP Doprava a OP ŽP bude rozdelenie alokácie medzi ERDF a KF riešené pri príprave OP

10.6. Strategický rámec Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR

Snahou NSPRV SR je stanoviť priority a ciele v súlade so Strategickými usmerneniami Spoločenstva pre rozvoj vidieka, Stratégiou rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roka 2010 (Lisabonskou stratégiou) a Stratégiou trvalo udržateľného rozvoja (Göteborgskou stratégiou).

Strategický rámec NSPRV SR:

Globálnym cieľom je: Multifunkčné poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesníctvo a udržateľný rozvoj vidieka

Tab. č. 10.6.1: Osi, ciele a priority NSPRV SR

Os	Cieľ	Priority
Os 1 - Zvýšenie	Zvýšiť konkurencieschopnosť	1. - Podpora modernizácie, inovácie a efektivity

⁴ OP je spoločný pre obidva ciele: Konvergencia a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť; v tabuľke č. 5 je uvedená len suma pre prioritnú os pre cieľ Konvergencia

⁵ OP je spoločný pre obidva ciele: Konvergencia a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť; v tabuľke č. 5 je uvedená len suma pre prioritnú os pre cieľ Konvergencia

⁶ OP je spoločný pre obidva ciele: Konvergencia a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť; v tabuľke č. 5 je uvedená len suma pre prioritnú os pre cieľ Konvergencia

konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	agropotravinárskeho a lesníckeho sektora	agropotravinárskeho a lesníckeho sektora 2. - Prehľbovanie vedomostí a zvyšovanie odborného prehľadu v oblasti agropotravinárstva a lesníctva
Os 2 - Zlepšenie životného prostredia a krajiny	Vytvárať multifunkčné poľnohospodárske a lesnícke systémy s priaznivým dosahom na životné prostredie, prírodu a vzhľad krajiny	1. - Zachovanie biodiverzity na vidieku a poľnohospodárskych a lesohospodárskych systémov s vysokou prírodnou hodnotou 2. - Zachovanie a zlepšenie kvality podzemných a povrchových vôd 3. - Zachovanie a zlepšenie kvality poľnohospodárskej a lesnej pôdy 4. - Zmiernenie dôsledkov klimatických zmien
Os 3 - Kvalita života vo vidieck. oblastiach a diverzifikácia vidieck. hospodárstva	Zvýšiť zamestnanosť na vidieku a podporiť rozvoj obcí	1. – Vytváranie pracovných príležitostí na vidieku 2. – Podpora vzdelávacích aktivít 3. – Obnova a rozvoj obcí 4. – Vytváranie miestnych partnerstiev
Os 4 - Leader	Podpora budovania a rozvoj miestnych partnerstiev a využitie vnútorného rozvojového potenciálu vidieka	1. - Zlepšovanie správy (manažmentu) a riadenia a mobilizácia rozvojového potenciálu vo vidieckych oblastiach

Zdroj: Ministerstvo pôdohospodárstva SR

10.7. Rozdelenie finančných zdrojov NSPRV SR pre cieľ Konvergencia

Tab. č. 10.7.1: Finančný plán na roky 2007 – 2013 pre regióny cieľa Konvergencia, bežné ceny

Os	Verejný príspevok		
	Celkom	EAFRD	SR
	€	€	€
Os 1	810 612 482	607 959 361	202 653 121
Os 2	1 206 268 574	965 014 859	241 253 715
Os 3	347 405 350	260 554 012	86 851 338
Os 4	72 376 115	57 900 892	14 475 223
Technická pomoc	52 517 816	39 388 362	13 129 454
Z toho: NSRV ⁷ – prevádzkové náklady	533 333	400 000	133 333
NSRV – akčný plán	2 133 333	1 600 000	533 333
Celkom	2 489 180 337	1 930 817 486	558 362 851

Zdroj: Ministerstvo pôdohospodárstva SR

⁷ NSRV – národná sieť rozvoja vidieka

B. SWOT analýza

Analýza SWOT je prehľadnou prezentáciou výsledkov socio-ekonomickej analýzy (Audit územia), ako aj analýzy výsledkov realizovaných opatrení vo forme objektívnej, výstižnej a čo najkomplexnejšej charakteristiky vyváženého vývoja obce. Prezentuje vyvážený pohľad na minulosť, súčasnosť a budúcnosť obce v štyroch stránkach (silné, slabé, príležitosti a ohrozenia), z ktorých je formulovaná problémová analýza, stratégia a implementácia.

Formulovaná stratégia budúceho vývoja obce rieši ako zachovať, resp. rozvíjať silné stránky obce, ako odstraňovať, resp. eliminovať jej slabé stránky, ktoré z existujúcich, alebo budúcich príležitostí možno využiť pre ďalší rozvoj a akými aktivitami možno čeliť očakávaným ohrozeniam ďalšieho rozvoja.

Analýza SWOT je formulovaná pre nasledujúce oblasti:

Oblasť hospodárskych činností – podnikateľská sféra, priemysel, poľnohospodárstvo, služby a ekonomický rozvoj obce;

Oblasť ľudských zdrojov – stav demografického vývoja, kvality ľudského potenciálu, trhu práce a sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry;

Oblasť technickej infraštruktúry – doprava, zásobovanie vodou, kanalizácia a energetické média;

Oblasť životného prostredia a vidieka – stav a ochrana krajiny, podmienky života v obci a okolí;

Oblasť kultúry, športu a cestovného ruchu – potenciál, inštitúcie, aktivity;

Tab. č. 2.1: SWOT – Hospodárske činnosti

Oblasť hospodárskych činností	
Silné stránky	<ul style="list-style-type: none"> - tradícia v poľnohospodárskej a čiastočne aj v oblasti služieb, - etablovanie silnejších podnikov v okolí (Krompachy, Spišská Nová Ves, Spišské Vlachy), - vybudovaná základná technická infraštruktúra, - dostupný vzdelávací systém školstva, - existujúce plochy pre hospodársky rozvoj, - záujem o podnikanie, rast počtu právnických aj fyzických osôb, - priaznivá populačná charakteristika
Slabé stránky	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné, resp. zastarané plochy pre rozvoj progresívnych hospodárskych činností, - nízke zhodnocovanie domácich surovínových zdrojov, - nízke využívanie vlastného potenciálu územia, - starnúca pracovná sila, - odliv mladšej, kvalifikovanej pracovnej sily, - nedostatok investičných zdrojov a štartovacieho, rizikového kapitálu - dlhodobá a vysoká nezamestnanosť
Príležitosti	

<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie centra sociálnych služieb pre spádové územie okolitých obcí, - rozvoj poľnohospodárstva a terciárnej sféry, - etablovanie sa menších podnikov – subdodávateľov, - rozvoj drobnej remeselníckej výroby a spracovanie plodín - relatívny dostatok voľnej, nízko nákladovej, pracovnej sily, - potenciál pozemkov SPF, - vedecko-technické a akademické zázemie krajského mesta Košice, - rozvojové impulzy štrukturálnej pomoci EÚ, - záujem o riešenie rozvoja územia obce
<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - konkurencia susedných území s podobným charakterom, - nedostatočná pripravenosť územia pre potenciálne investície, - nedostatok investícií, najmä do progresívnych a perspektívnych technológií, - podceňovanie podpory rozvoja malých a stredných podnikateľov na vidieku, - investície založené len na lacnej pracovnej sile (možný rýchly odliv do iných oblastí), - záujmy ochrany prírody v niektorých územiach, - pasivita ľudského potenciálu

Tab. č. 2.2: SWOT – Ľudské zdroje

Oblasť ľudských zdrojov
<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - poloha obce v demograficky silnom území, - relatívne zachovalé životné prostredie s vidieckym charakterom, - rastúca kvalita života v obci a rast pracovných príležitostí v okolí obce, - možnosti základného vzdelávania v sieti základných škôl a stredných škôl, - kvalifikovaná pracovná sila pre niektoré sektory, - dostatok územia pre rozvoj bytovej a občianskej výstavby, - rozvinuté komunikačné siete, - dobrá politika samosprávy
<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysoká migrácia obyvateľov za prácou mimo, - vyšší podiel obyvateľov s nižším vzdelaním, - chátrajúca infraštruktúra vzdelávania, - nízke informačné zázemie na podporu mobility pracovnej sily, - odborné a jazykové zaostávanie pracovnej sily pre sofistikované technológie, - nedostatok informačných a poradenských služieb pre potreby trhu práce, - nízky podiel mladých a vzdelaných ľudí, - absencia možnosti ďalšieho vzdelávania,
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - potenciál územia pre rozvoj zamestnanosti v poľnohospodárstve, remeselnej výrobe a službách (MSP), - nové formy vzdelávania a špeciálne vyučovacie procesy, - komplexná obnova infraštruktúry vzdelávania, - podpora odborného vzdelávania a rekvalifikácie pracovnej sily, - rast mobility a adaptability pracovnej sily,

<ul style="list-style-type: none"> - budovanie systému a inštitúcií celoživotného vzdelávania, cielený rast kvalifikácie pracovnej sily, - rozvíjanie progresívnych foriem zamestnanosti, - intenzívnejšia aktívna politika trhu práce s cieľom na znevýhodnených uchádzačov o prácu a skupín ohrozených sociálnou exklúziou, - cielená podpora rozvoja ľudských zdrojov prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu,
<p>Ohrozenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - nepružnosť a neprispôsobivosť vzdelávacieho systému potrebám trhu práce, - prehľbovanie sociálnej exklúzie niektorých komunít, - prehľbovanie rozdielov medzi dopytom a ponukou na trhu práce, - nedostatočná motivácia zamestnávateľov a zamestnancov na ďalšom vzdelávaní, - nejasný demografický trend (vysoká migrácia),

Tab. č. 2.3: SWOT – Technická infraštruktúra

Oblasť technickej infraštruktúry
<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - vhodná poloha v koridore dopravných tepien východ - západ, - kompletne vybudovaná základná technická infraštruktúra s dostatočnými rozvojovými kapacitami (plyn, elektrina, vodovod, kanalizácia), - vybudované komunikačné siete a zavedenie informačných technológií, - intenzívny záujem o riešenie problémov, - plánovaný rozvoj bytového potenciálu obce (IBV, bytové domy)
<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedobudovaná nadradená cestná sieť, - nízka kvalita a parametre železničných tratí, -- nízka úroveň využívania informačných technológií,
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie (rekonštrukcia) technickej infraštruktúry, - budovanie nadradenej cestnej infraštruktúry (na diaľničné prepojenie, diaľničný privádzač, rekonštrukcia neďalekej železničnej trate), - využívanie miestnych zdrojov biopalív na znižovanie energetických nárokov z klasických zdrojov, - približovanie informačných technológií najširšiemu spektru obyvateľstva, informatizácia verejných služieb, - zdroje EÚ a programy financované pre rozvoj infraštruktúry a informatizácie,
<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdĺhavá realizácia globálnych projektov budovania a rekonštrukcie dopravnej infraštruktúry, - majetková, stavebná a technická nepripravenosť projektových zámerov a projektov, - neúspech v náročnom procese získavania finančných zdrojov EÚ,

Tab. č. 2.4: SWOT – Životné prostredie a vidiek

Oblasť životného prostredia a vidieka	
Silné stránky	<ul style="list-style-type: none"> - rozmanitá biodiverzita časti územia, bohaté kultúrne a prírodné prostredie okolia, - zachovalé životné prostredie s flórou a faunou, - zavedený systém separovaného zberu odpadu a likvidácia nebezpečného odpadu
Slabé stránky	<ul style="list-style-type: none"> - nedobudovaná, resp. čiastočne zastaraná kanalizačná sieť a ČOV, - slabšie environmentálne povedomie niektorých skupín obyvateľstva, - nedoriešený zber odpadu na verejných priestranstvách, - slabá osvetová činnosť, - zdĺhavé presadzovanie zámerov,
Príležitosti	<ul style="list-style-type: none"> - zlepšovanie separovaného zberu a zhodnocovania odpadov a bioodpadov (vybudovanie kompostovišťa), - zachovanie a ochrana dobrého stavu druhov a biotopov v území - podpora využívania nízko emisných a obnoviteľných zdrojov pre výrobu energie a tepla, - pripájanie obyvateľov na kanalizáciu, - dobudovanie vodovodu, - využívanie podporných programov EÚ pre riešenie environmentálnych problémov
Ohrozenia	<ul style="list-style-type: none"> - rast negatívnych vplyvov na kvalitu prostredia v dôsledku rastu hospodárskych aktivít (rast spotreby energií a emisií), - nedostatočné zabezpečenie územia proti vzniku čiernych skládok, - živelná devastácia časti poľnohospodársky nevyužívaného územia, - nevedomosť v ochrane životného prostredia

Tab. č. 2.5: SWOT – Kultúra, šport a cestovný ruch

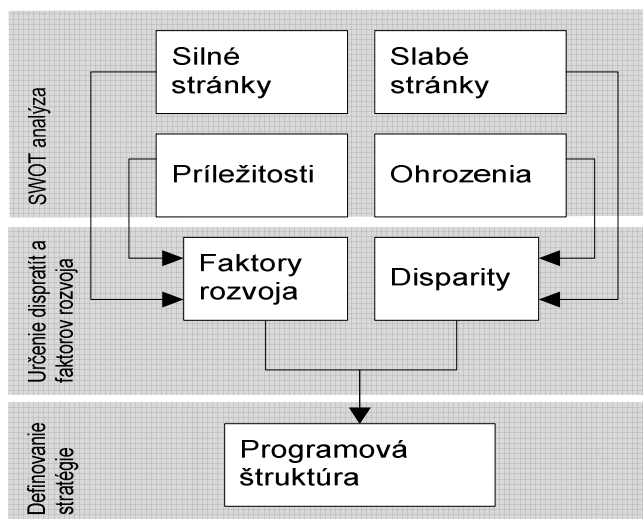
Oblasť kultúry, športu a cestovného ruchu	
Silné stránky	<ul style="list-style-type: none"> - širší región so silným kultúrne–historickým potenciálom, - pestré kultúrne zázemie v obci a potenciál pre jeho ďalší rozvoj, - významný prírodný potenciál pre rekreáciu a cestovný ruch v širšom okolí, - geografická poloha s dobrou dostupnosťou ďalších vysoko atraktívnych regiónov pre cestovný ruch, - súčasť turistického regiónu Spiš, s atraktívnym krajinným a kultúrnym reliéfom, - vhodné klimatické podmienky a kvalitné životné prostredie s predpokladom na rozvoj celoročného cestovného ruchu, vidieckeho cestovného ruchu, - existencia niekoľkých produktov cestovného ruchu, - relatívne vysoký potenciál v rámci individuálnych rekreačných objektov a nevyužívaného bytového fondu, - dobrá dostupnosť územia všetkými formami dopravy, - aktivácia obyvateľstva v tomto sektore,

<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - nízke využívanie daností územia pre jeho rozvoj v oblasti služieb, športu a cestovného ruchu, - nedobudovaná a chátrajúca infraštruktúra pre šport, - kvalitatívne a kvantitatívne nedostatočná turistická infraštruktúra a ponuka služieb, - absencia rozmanitejšej ponuky produktov cestovného ruchu, - absencia marketingovej stratégie rozvoja cestovného ruchu v obci, resp. mikroregióne, - nedostatočná propagácia atraktivít a ponuky obce pre návštevníkov, - nedostatok viacerých plôch pre rozvoj a budovanie oddychových a rekreačných zón,
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - koncepčný a koordinovaný rozvoj územia obce s výrazným ohľadom aj na turistickú infraštruktúru, - rozvoj tradičných foriem cestovného ruchu s dôrazom na využívanie vidieckeho prostredia (agroturistika), kultúrnych aktivít a ľudových tradícií, - rozvíjanie dopytových foriem cestovného ruchu s využitím potenciálu lesov, agroprostredia a klimatických podmienok, - rozvoj tradičných, ale aj moderných produktov cestovného ruchu, založených na prírodných a kultúrno-historických danostiach okolia obce, - rekonštrukcia, dobudovanie a využívanie športových areálov aj pre voľný cestovný ruch, - využívanie domového a pamiatkového fondu pre rozšírenie a skvalitnenie turistickej infraštruktúry, - regenerácia centra obce a oddychových zón - komplexné riešenie marketingu, propagácie a prezentácie obce efektívnymi nástrojmi na všetkých úrovniach, - spolupráca s odborníkmi na regionálny marketing cestovného ruchu, - využívanie podporných programov EÚ pre ciele rozvoja športu, kultúry a cestovného ruchu,
<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomalý rozvoj infraštruktúry, produktov a služieb v cestovnom ruchu, - vysporiadanie a zmeny vlastníckych vzťahov, - možné konflikty záujmov ochrany prírody a pamiatok s rozvojovými zámermi, - nedostatok finančných zdrojov pre jednotlivé investície, - podceňovanie koordinovaného prístupu a spoločného postupu jednotlivých orgánov, organizácií a záujmových skupín pri rozvoji cestovného ruchu, športových zariadení - podceňovanie ľudského faktora a potreby profesionálnej prípravy odborníkov v oblasti cestovného ruchu,

c. PROBLÉMOVÁ analýza, kľúčové disparity a faktory rozvoja

Problémová analýza na základe zostavenej SWOT analýzy určuje kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja pre mikroregión

Obr. č. 1: Schéma určenia kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja a definovanie stratégie

Zdroj: MDVaRR SR

Oblasť hospodárskych činností – podnikateľská sféra, priemysel, poľnohospodárstvo, služby a ekonomický rozvoj;

Oblasť ľudských zdrojov – stav demografického vývoja, kvality ľudského potenciálu, trhu práce a sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry, kultúry a športu;

Oblasť technickej infraštruktúry – doprava, zásobovanie vodou, kanalizácia a energetické média;

Oblasť životného prostredia, vidieka a cestovného ruchu – stav a ochrana krajiny, podmienky života;

1. Oblasť hospodárskych činností

Priemyselná výroba nemala v obci v minulosti výrazné zastúpenie. V súčasnosti sa tu vytvoril jeden výraznejší priemyselný podnik, ktorý zamestnáva časť uvoľnenej pracovnej sily z poľnohospodárskej výroby. Územie obce nemá dostatočné kapacity pre väčších investorov, ale je vhodné pre budovanie malých a stredných podnikateľských subjektov, rozvoj remeselníkov, ktorí by realizovali výrobu s vyššou pridanou hodnotou a nízkymi materiálovými a energetickými vstupmi, založenými na využití miestnych zdrojov surovín a znalostí.

Tab. č. 1.1: Kľúčové disparity a faktory rozvoja v oblasti hospodárskych činností

Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
1. Nedostatok investorov v priemysle a poľnohospodárstve 2. Úbytok kvalifikovanej pracovnej sily	<ul style="list-style-type: none"> • Tradícia a zázemie regiónu v strojárskom sektore a poľnohospodárstve • Nevyužitie priestory pre podnikanie

<ol style="list-style-type: none"> 3. Nízka konkurencie schopnosť pre zastarané technológie a energetickú náročnosť 4. Nízka miera finalizácie a prevaha výroby s nízkou pridanou hodnotou 5. Nedostatok investičných zdrojov, fixného a štartovacieho kapitálu pre menších podnikateľov 6. Silný konkurenčný tlak priemyselného regiónu miest Krompachy a Spišská Nová Ves 7. Nepriaznivá kvalifikačná štruktúra nezamestnaných 8. Nízka miera diverzifikácie odvetví priemyslu a služieb 9. Nedostatočná tvorba a efektívne využívanie zdrojov 10. Nedostatočná technologická a inovačná úroveň 11. Nedobudovaná technická infraštruktúra 	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovaný základný vzdelávací systém • Dostatok voľnej pracovnej sily • Dobudovanie nadradených dopravných koridorov, rekonštrukcia lokálnych ciest • Systém podporných mechanizmov a poradenských inštitúcií pre malých a stredných podnikateľov • Univerzitné a vedecké zázemie mesta Košice • Fondy EÚ pre reštrukturalizáciu hospodárskych činností • Tvorba vízie a stratégie rozvoja • Stabilné makroekonomické a podnikateľské prostredie štátu • Rozvoj e-commerce • Nízke náklady na prácu
--	---

2. Oblasť ľudských zdrojov

V oblasti ľudských zdrojov, z pohľadu demografického vývoja, vzdelania, ekonomickej aktivity, zamestnanosti, nezamestnanosti a stavu na trhu práce možno definovať nasledovné faktory:

Tab. č. 2.1: Kľúčové disparity a faktory rozvoja v oblasti ľudských zdrojov

Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nevyhovujúci obsah vzdelávania, slabá prepojenosť vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce 2. Nedostatočný počet vzdelávajúcich sa ľudí v produktívnom veku 3. Vysoký odliv mladej, väčšinou kvalifikovanej populácie 4. Vysoká miera nezamestnaných a vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných a mladých ľudí s nízkym vzdelaním 5. Nízka mobilita a flexibilita pracovnej sily 6. Nedostatočná úroveň vzdelania rómskej populácie 7. Nízka úroveň sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry 8. Nízky vplyv aktívnej politiky trhu práce na podporu zamestnanosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Priaznivý demografický vývoj v širšom okolí • Existujúca sieť vzdelávacích inštitúcií pre základné a vyššie vzdelávanie • Rast zamestnanosti vyvolaný hospodárskym rastom a štrukturálnymi zmenami • Dobrá úroveň stredoškolskej pracovnej sily • Systémy ďalšieho vzdelávania pracujúcich • Špeciálne programy pre marginalizované a znevýhodnené skupiny obyvateľstva • Reforma vzdelávacieho systému – rast príležitostí na vyššie vzdelanie • Potenciál pre rozvoj zamestnanosti v niektorých sektoroch a službách • Existujúci kultúrny potenciál a tradície obce • Potenciál širšieho územia

3. Oblasť technickej infraštruktúry

Problémová analýza súčasného stavu a vývojových parametrov v oblasti technickej infraštruktúry v obci Spišský Hrušov identifikuje základné prekážky ich rozvoja, ale na druhej strane určuje východiská ich budúceho rozvoja. Jej hlavným cieľom je to, aby sa analýzou problémov odhalili hlavné nedostatky súčasného stavu a stanovili väzby medzi príčinami a ich následkami.

Tab. č. 3.1: Kľúčové disparity a faktory rozvoja v oblasti technická infraštruktúra

Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nedostatočné pokrytie územia technickou infraštruktúrou (verejný vodovod, odpady, ČOV) 2. Nedostatočná kvalita a nevyhovujúci stav občianskej infraštruktúry 3. Nízka mobilita osôb, tovarov a služieb 4. Výrazne opotrebovaná cestná sieť v území 5. Neefektívne využívanie energií, vysoká energetická náročnosť 6. Nízky podiel využívania alternatívnych, obnoviteľných zdrojov energie 7. Relatívne neatraktívny stav urbanizovaných území 8. Nižšie využívanie moderných technológií 	<ul style="list-style-type: none"> • Nárast pripojení na vodovodnú, kanalizačnú sieť a ČOV • Zlepšovanie kvality odpadových vôd a efektívna likvidácia TKO • Dobudovanie nadradenej cestnej siete a rekonštrukcia miestnej cestnej siete • Nastupujúca informatizácia, rozvoj mobilných sietí a vysokorychlostného Internetu, využívanie moderných technológií • Využívanie miestnych zdrojov biomasy pre výrobu energie a tepla • Zdroje verejných financií pre rekonštrukciu a dobudovanie infraštruktúry • Záujem a podpora regenerácie urbanizovaných štruktúr v obci

4. Oblasť životného prostredia, vidieka a cestovného ruchu

Územie obce s okolím má výrazne vidiecky charakter s významnými aktivitami v poľnohospodárstve a cestovnom ruchu. Z pohľadu stavu životného prostredia je to územie so zachovalým, až lokálne mierne narušeným stavom životného prostredia. Perspektívou môže byť pestovanie energetických plodín a spracovávanie biomasy ako zdroja energie, čiastočne aktívny vidiecky, poznávací a športovo-rekreačný cestovný ruch, agroturistické aktivity, budovanie atraktívneho bývania a ochrana biotopov, flóry a fauny.

Tab. č. 4.1: Kľúčové disparity a faktory rozvoja v oblasti životného prostredia a vidieka

Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
<ol style="list-style-type: none"> 1. Málo atraktívny poľnohospodársky sektor pre podnikanie 2. Horšia dostupnosť a nedostatočná vybavenosť niektorou technickou infraštruktúrou 3. Odchod mladšej, kvalifikovanej pracovnej sily do iných sektorov a regiónov 4. Nízky stupeň finalizácie poľnohospodárskej výroby a spracovania surovín 5. Slabo rozvinutý trh s pôdou, nedoriešené vlastnícke vzťahy 6. Závaž prostredia v obci intenzívnejšou dopravou 7. Lokálne narušené životné prostredie – kontaminovaná voda a pôda 8. Sociálne a kultúrne odlúčenie vidieckych oblastí 9. Nízka ponuka a kvalita služieb, produktov a infraštruktúry v cestovnom ruchu 10. Menšie skúsenosti podnikateľov v CR, nízka miera aktivity a silná konkurencia v okolí 	<ul style="list-style-type: none"> • Vhodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva v území a spracovania plodín • Záujem o zachovanie výnimočností a rázu krajiny • Rozvoj remeselníckych činností • Rozvoj rodinných fariem • Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu • Skúsenosti v hospodárení v družstvách • Zachované niektoré ľudové tradície • Rozvinuté školstvo • Energetické využívanie pestovaných rastlín • Sekundárne využívanie, zhodnocovanie, odpadov • Výrazný prírodný potenciál v blízkom okolí • Rozvoj spolupráce okolitých obcí, • Revitalizácia centra obce a oddychových zón, zelene

D. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

1. Dôvod PHaSR

Úlohou PHaSR obce Spišský Hrušov je cielená a efektívna aktivizácia využívania vnútorných zdrojov a potenciálu tohto územia, ktorá má viesť k podpore ďalšieho rastu miestnej ekonomiky, sociálnych potrieb obyvateľstva a k ochrane životného prostredia. Spracovanie rozvojového plánu má oporu v zákone č. 503/2001 Z.Z. o podpore regionálneho rozvoja, ale jeho vytvorenie vychádzalo najmä z vlastnej potreby koordinovaného a účinného postupu rozvoja obce.

Záujem o tvorbu rozvojového programu prejavila reprezentácia samosprávy, ktorá pociťuje zodpovednosť za ekonomickú a sociálnu budúcnosť tohto regiónu. Odbornú asistenciu poskytla poradenská spoločnosť Spišská regionálna rozvojová agentúra.

V rámci analytickej časti projektu sa uskutočnila socio-ekonomická analýza, tzv. Audit územia. Obsahuje konkrétne údaje – merateľné a objektívne zistiteľné fakty. Zdrojom údajov, na ktorých je Audit postavený, je najmä Štatistický úrad SR, evidencia a databázy rôznych úradov a inštitúcií, vlastné prieskumy, údaje spracované v iných odborných materiáloch (PHaSR Košického kraja, SHMÚ, ap.). Údaje sú spracované do tabuliek, grafov a krátkych textov a zoskupené tak, aby boli v členení podľa jednotlivých hospodársko–sociálnych oblastí. Zamerané boli najmä na:

- rozvojový potenciál a ľudské zdroje, kde sa sledovali prírodné danosti, potenciál územia v oblasti rozvoja výroby a služieb a obyvateľstvo a jeho demografický vývoj,
- ekonomiku, zameranú na odvetvia výroby a služieb, zamestnanosti a nezamestnanosti a podnikateľských subjektov a ich štruktúry
- občiansku vybavenosť a infraštruktúru, s technickou a sociálnou infraštruktúrou, kultúrnu infraštruktúru a bývanie
- vzdelávanie a kultúru, kde išlo predovšetkým o analýzu školstva, mimoškolských zariadení, kultúrnych zariadení
- a životné prostredie, so stavom vývoja v oblasti ochrany životného prostredia

Zmapované boli údaje za obec, zhrnuté a porovnávané s okolitým mikroregiónom prípadne boli porovnávané s údajmi za okres, kraj, resp. Slovensko. Uvedený bol aktuálny stav vývoja v sledovanom parametri, jeho percentuálne zastúpenie v skupine iných parametrov a vývojové smerovanie v kratšom, resp. dlhšom období. V oblasti demografického vývoja bola uvedená aj prognóza vývoja počtu obyvateľov v okrese Spišská Nová Ves do r. 2025.

Údajová základňa oficiálnych štatistík na úrovni obcí často neposkytovala dostatok relevantných informácií. Údaje sa zisťovali z miestnych informačných zdrojov, osobitnými zisťovaniami (dotazníkový prieskum obcí, dotazník pre obyvateľov a dotazník pre podnikateľov).

Cieľom spracovania Auditú územia bolo získať kvalitné údaje (podklady) o hospodársko-sociálnom obraze regiónu, pre sformulovanie jeho silných a slabých stránok v analýze SWOT a pre rozhodnutie o smerovaní strategického plánu, popísať miestne charakteristiky a trendy v kontexte národného a regionálneho vývoja, určiť zvláštnosti, ktoré môžu slúžiť ako komparatívne výhody, alebo zdroj ohrozenia.

V problémovej analýze boli naformulované kritické oblasti, s ktorými sa program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce ďalej zaoberá. Akčné plány, ktoré pozostávajú z priorit, opatrení a podopatrení, riešia problematiku jednotlivých (kritických) oblastí. Pre všetky tieto oblasti bol spracovaný akčný plán. On tvorí jadro programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Zakotvené sú tu dlhodobejšie zámery ale aj konkrétne krátkodobé kroky, ktorých realizácia umožní jeho naplnenie. Zvláštny zreteľ je na vytváraní trvalého partnerstva medzi

verejnou správou a podnikateľskou verejnosťou. Jednotlivé témy rozvojového programu ako sú uvedené v akčnom pláne, sú navzájom úzko prepojené vecne, inštitucionálne aj sektorovo.

2. Ciele rozvoja obce

2.1. Strategický cieľ

Vychádzajúc zo zostavenej analýzy SWOT a identifikácie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja v problémovej analýze v jednotlivých oblastiach hospodársko-spoločenského procesu obce, a pri znalosti súčasnej situácie a predpokladov v kontexte formulovanej vízie je navrhnutý nasledovný strategický cieľ:

Obec Spišský Hrušov sa do roku 2013 stane atraktívnejším vidieckym sídelným územím s dobudovanou infraštruktúrou, s priaznivými podmienkami pre rozvoj podnikania a s modernizovanou vzdelávacou a sociálnou infraštruktúrou. Podpora malého a stredného podnikania, rozvoj služieb a čiastočne cestovného ruchu, spolu s poľnohospodárstvom budú efektívnymi, nosnými aktivitami v území.

Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov, ktoré sú postavené na:

- aktivácii nedostatočne využívaného vlastného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- na znižovaní a odstraňovaní disparít využívaním a nasadzovaním hlavných faktorov rozvoja,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva, skvalitňovaní nástrojov riadenia verejných výdavkov, procesov implementácie projektov, ich manažmentu a platobných procesov.

Základnou prioritou stratégie je podpora budovania infraštruktúry a následne rastu výkonnosti ekonomicky a konkurencieschopnosti ekonomických subjektov pri zvyšovaní kvality ľudských zdrojov, života v obci

Ako nástroje realizácie strategických zámerov sa budú využívať najmä:

- poradenstvo pri získavaní zdrojov, podpora možností vzdelávania pre začínajúcich podnikateľov, podpora na podnikanie, budovanie a rekonštrukcia vzdelávacieho systému,
- vytváranie partnerstiev, najmä pre podporu tvorby projektov, budovanie infraštruktúry CR, ponuky produktov a programov pre CR,
- lákanie a podpora investorov najmä do progresívnych spracovateľských technológií,
- podpora napájania sa na informačné „diaľnice“,
- aktívny urbanizmus a bytová politika v komplexnom a modernom chápaní vo vidieckom priestore obce a okolia,
- vybudovanie kompletnej technickej infraštruktúry v záujme skvalitnenia života občanov a ochrany životného prostredia,
- rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry od napojenia na nadradenú, cez miestnu až po statickú a pešiu dopravu,
- skvalitňovanie verejných služieb, podpora využívania moderných technológií pre ich jednoduchý a okamžitý prístup,
- zvýšenie účinnosti získavania vonkajších finančných zdrojov pre verejnú sféru a súkromný sektor,

Strategický plán sa sústreďuje na dva potenciálne rastové aspekty rozvoja obce:

- 1) podmienky pre rozvoj podnikania, vznik firiem, s akcentom na malých a stredných podnikateľov,

2) budovanie územia obce ako miesta pre zdravé a plnohodnotné bývanie a život

2.2. Kritické oblasti rozvoja

Na dosiahnutie celkového strategického cieľa rozvoja obce je potrebné podporovať ciele a zámery v týchto nosných (kritických) oblastiach:

- **A: Infraštruktúra**
- **B: Ľudské zdroje**
- **C: Hospodársky rozvoj**

Stratégia					
<i>Motto: Obec Spišský Hrušov – príťažlivá obec pre zdravé podnikanie a atraktívny život na vidieku</i>					
Priority					
A – Infraštruktúra		B – Ľudské zdroje		C – Hospodársky rozvoj	
Budovanie verejnej technickej a dopravnej infraštruktúry pre zlepšenie dostupnosti územia, skvalitnenie životného prostredia a samotnej kvality života v obci a budovanie informačných štruktúr, sietí.		Podpora vzdelanosti, profesionality, hrdosti, informovanosti, a angažovanosti obyvateľov obce. Vytváranie príležitostí pre kultúrne a športové, aktívne trávenie voľného času. Vedenie k otvorenosti, tolerancii a sebavedomiu.		Podpora prosperity obce posilňovaním miestnej ekonomiky cez budovanie priaznivého podnikateľského prostredia (najmä pre MSP), aktívnym marketingom a vhodnými investíciami do progresívnych technológií a posilňovanie vidieckeho charakteru územia obce cez jeho revitalizáciu (priestorovú, kultúrnu, a cez tradície), skvalitňovanie životného priestoru a vyvážený rozvoj pre ciele moderného poľnohospodárstva a cestovného ruchu.	
Opatrenia					
A1	Technická infraštruktúra	B1	Podpora vzdelávania	C1	Podpora podnikateľských aktivít
A2	Dopravná infraštruktúra	B2	Informatizácia	C2	Budovanie technických podmienok
A3	Urbanizmus a rozvoj obce	B3	Sociálne zázemie	C3	Podpora rozvoja služieb

→ A: Infraštruktúra

Obec Spišský Hrušov leží relatívne ďaleko od významných hospodárskych centier Slovenska a vybavenosť územia (infraštruktúrou a službami) výrazne zaostáva za slovenskými

priemermi a európskymi štandardmi a adekvátnou kvalitou života. Zvýšiť šance na lokalizáciu významného kapitálu, tržieb z podnikania a služieb v tomto území znamená:

- existencia nadradenej cestnej dopravy (diaľnica západ – východ), napojenie na túto cestnú infraštruktúru s komplexným riešením lokálnych ciest, obchvatov a križovaní komunikácií, miestnych komunikácií, statickej a pešej dopravy v obci,
- dobudovanie komplexnej technickej infraštruktúry, atraktívneho prostredia obce pre dobré bývanie a podnikanie,
- zachovávanie a zlepšovanie kvality životného prostredia
- dostupnosť územia informačnými „diaľnicami“ (rýchly, širokopásmový Internet) do obce a ďalších častí územia;

A - Infraštruktúra					
zámery:					
A1 - Technická infraštruktúra		A2 - Dopravná infraštruktúra		A3 – Urbanizmus a rozvoj obce	
ciele	System zhodnocovania bio odpadov - kompostovisko	ciele	Riešenie miestnych komunikácií a statickej dopravy	ciele	Urbanistická koncepcia a ÚPN obce
	Využívanie nových tepelných a energetických zdrojov		Autobusová zastávka		Bytová politika a výstavba obce
			Informačný a orientačný systém obce		PHSR na ďalšie programovacie obdobie
			Dopravný uzol v centre obce		–

→ **B: Ľudské zdroje**

Všeobecne vzdelaná a odborne kvalifikovaná pracovná sila vytvára významný potenciál ľudských zdrojov, bez ktorého nie je možný rozvoj v ekonomickej oblasti (podnikanie, služby) a ani vo verejnom sektore (služby občanom a podnikateľskej sfére).

Globalizácia ekonomického priestoru, rýchla elektronizácia výroby, intenzívne využívanie informačno-komunikačných technológií (IKT), sofistikované technológie a ďalšie faktory vytvárajú silný tlak na rýchly rast kvality a rekvalifikácie voľnej pracovnej sily, na moderné a efektívne metódy vzdelávania a vzdelávania sa.

Zámerom smerovania obce a územia sa musí prispôsobovať školský a vzdelávací systém, musí reagovať na potreby trhu práce a vytváraním doplnkových foriem ďalšieho vzdelávania a budovaním služieb tento proces skvalitňovať.

B - Ľudské zdroje					
zámery:					
B1 - Podpora vzdelávania		B2 - Informatizácia		B3 - Sociálne zázemie	
ciele	Podpora rozvoja ZŠ, MŠ	ciele	„Digitalizácia“ a internetizácia knižnice	ciele	Podpora rozvoja sociálnych služieb
	Odborná rekvalifikácia a vzdelávanie pre nezamestnaných		Podpora partnerstva: Združenie - PC pre občana		Podpora rovnosti príležitostí
	Vzdelávanie pracovníkov samosprávy		Večerná škola počítačov		–

Územie obce Spišský Hrušov bude atraktívnym, sociálne zdravým miestom, v ktorom žijú aktívni a angažovaní občania na ňu patrične hrdí. Obec bude podporovať možnosti ďalšieho vzdelávania, príležitosti pre aktívne trávenie času občanov aj návštevníkov v oblasti

kultúry a športu, sociálne a zdravotnícke zázemie. Bude motivovať k aktívnemu a zdravému prístupu k životu, rozvíjať otvorenosť, toleranciu a zdravý patriotizmus.

→ C: **Hospodársky rozvoj**

Prosperita obce Spišský Hrušov bude založená na priaznivom podnikateľskom prostredí, stimulujúcom jej rozvoj a rast nových malých a stredných podnikov a tvorbu pracovných miest. Obec bude využívať schopnosti a kvalifikáciu pracovnej sily k prilákaniu investorov do výrobných podnikov s progresívnou technológiou a vyššou pridanou hodnotou, ktorí budú využívať miestne zdroje a prispieť k budovaniu miestnej ekonomiky.

C – Hospodársky rozvoj					
zámary:					
C1 – Podpora podnikateľských aktivít		C2 – Budovanie technických podmienok		C3 – Podpora rozvoja služieb	
Ciele	Podpora firiem využívajúcich miestne suroviny	Ciele	Projektová a technická príprava nových plôch	Ciele	Rozvoj občianskej vybavenosti a zariadení pre voľno časové aktivity
	Systém starostlivosti o investorov		Databáza objektov a pozemkov		Programy aktívneho trávenia voľného času
	Program poradenstva a informačného servisu pre MSP		Zriadenie podnikateľského parku pre MSP		Koncepcia podpory rozvoja CR
	Marketing a imidž obce				Vytvorenie PP partnerstva a produktov pre CR

Vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania znamená prípravu vhodných a infraštruktúrou vybavených pozemkov a objektov – napr. priemyselné zóny, podnikateľské inkubátory, ktoré sú ponúkané za konkurencieschopných podmienok. Dôležitý je pri tom aktívny marketing, pri ktorom sa môže obec komplexne prezentovať ako územie vhodné pre určité cieľové skupiny podnikateľov a sektorov. Imidž obce môže pomôcť pri konkurenčnom boji pri získavaní investorov prezentovaním kvalitného bývania, dostupnosti, služieb, životného prostredia.

Na financovanie týchto zámerov je možné sústreďovanie prostriedkov verejného sektora s prostriedkami súkromného sektora a prostriedkami EÚ.

3. Hodnotenie súladu vízie, cieľov, priorít a opatrení rozvojovej stratégie obce s politikami EÚ

Stratégia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Spišský Hrušov, vychádza okrem iného aj zo strategických dokumentov Európskej únie, medzi ktoré patria najmä Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS), Lisabonská stratégia, Göteborgská stratégia a Kjótsky protokol. Koreláciu medzi jednotlivými opatreniami a SUS uvádza nasledujúca tabuľka.

Tab. č. 3.1: Súlad PHaSR obce Spišský Hrušov a SUS Európskej únie

		Strategické usmernenia Spoločenstva		
		Urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu	Zlepšenie poznatkov a inovácie pre rast	Väčšie množstvo a kvalitnejšie pracovné miesta
	priorita	opatrenie		
φ ∞	A – Infraštruktúra	A1 – Technická infraštruktúra		

		A2 – Dopravná infraštruktúra			
		A3 – Urbanizmus sídiel a Mikroregiónu			
	B – Ľudské zdroje	B1 – Podpora vzdelávania			
		B2 – Informatizácia			
		B3 – Sociálne zázemie			
	C – Hospodársky rozvoj	C1 – Podpora podnikateľských aktivít			
		C2 – Budovanie technických podmienok			
		C3 – Podpora rozvoja služieb			

E. AKČNÝ PLÁN PROGRAMU

1. Akčné plány

Strategický plán rozvoja obce je založený na princípe koncentrácie úsilia do prioritných oblastí rozvoja, na výbere aktivít a projektov, ktoré najefektívnejšie prispievajú k rastu ekonomiky a sociálnej stability. Akčný plán programu vychádza z vyššie zadefinovaných zámerov a cieľov (priorít a opatrení) a predkladá súbor pripravených projektov a projektových zámerov pripravovaných verejnou správou, podnikateľskou sférou, či neziskovými organizáciami, záujmovými združeniami, alebo aj občanmi obce. Tento súbor plánovaných zámerov bol konfrontovaný s územnoplánovacou dokumentáciou obce a určuje jeho smerovanie na najbližšie obdobie. Určuje, z akých prostriedkov a zdrojov by sa mali tieto zábery realizovať, kto je garantom aktivity, žiadateľom, realizátorom, prípadne partnerom, určuje predpokladané časové rámce, administratívne zabezpečenie realizácie programu, ako aj ukazovatele a spôsoby hodnotenia jeho úspešnosti.

Akčný plán obsahuje v **troch kritických oblastiach 9 zámerov a spolu 28 cieľov**. Sú tu zahrnuté akcie, ktorých realizácia sa už nejakým spôsobom pripravuje a nové aktivity a činnosti, ktoré je potrebné v obci doplniť.

1.1. Zámery a ciele v kritickej oblasti A – Infraštruktúra

Rozvinutá, po technickej a kvalitatívnej stránke vyhovujúca, dopravná infraštruktúra je nevyhnutná pre rozvoj fungujúcej ekonomiky. Dobrá dostupnosť regiónov k transeurópskym dopravným sieťam (TEN-T), dostatočná úroveň vnútro regionálnych dopravných sietí priamo pôsobí na rozvoj ekonomických aktivít a odstraňovanie regionálnych disparít.

Zaostáva aj zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov, odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou.

Zámery A1 – Technická infraštruktúra

Garant:	A1.1 – Systém zhodnocovania bioodpadov - kompostovisko
Spolupráca:	Odborná, poradenská firma, SAŽP, RRA, BIC ap.
Vlastné náklady:	10 000 €.
Kofinancovanie:	162 000 €, EŠIF 2014-2020, (OP Kvalita životného prostredia, odpadové hospodárstvo)
Termín:	r. 2015 - 2018
Aktuálny stav:	projektový zámer
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. dopracovanie technických projektov 2. riešenie majetkovo-právnych vzťahov 3. príprava a spracovanie dokumentov pre zdroje financovania zo EŠIF 4. finančné zabezpečenie 5. vlastná realizácia systému

Obec Spišský Hrušov v spolupráci s odbornou organizáciou pripraví a zrealizuje systém Zberného dvora bio surovín. Za pomoci poradenských organizácií spracuje dokumentáciu pre zabezpečenie kofinancovania tejto investície zo štrukturálnych zdrojov EÚ.

Cieľ:	A1.2 – Využívanie nových tepelných a energetických zdrojov, úspor
Spolupráca:	odborná energetická inštitúcia (SIEA, ap.),
Vlastné náklady:	20 t. €
Kofinancovanie:	2 00 t.€, EŠIF (Zvyšovanie energetickej efektívnosti ...)
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	projektové zámery, čiastkové projekty
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie záverov energetickej koncepcie 2. spracovanie feasibility štúdie 3. vypracovanie technických projektov 4. doriešenie majetko-právnych otázok 5. príprava a spracovanie dokumentov pre zdroje financovania zo ŠF 6. finančné zabezpečenie 7. vlastná realizácia projektu

Obec v spolupráci s odbornými a partnerskými organizáciami zhodnotí možnosť, pripraví a zrealizuje projekt využívania biomasy a odpadových surovín na výrobu tepla a energií. Za pomoci poradenských organizácií spracuje dokumentáciu pre zabezpečenie kofinancovania tejto investície (investícií) zo zdrojov Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) EÚ.

Zámery A2 – Dopravná infraštruktúra

Cieľ:	A2.1 – Riešenie miestnych komunikácií a statickej dopravy
Spolupráca:	Správcovia dopravných sietí, KSK, SSC
Vlastné náklady:	Prevádzkové, investičné 100 t. €
Kofinancovanie:	1 mil. €, EŠIF (Modernizácia a budovanie regionálnych komunikácií)
Termín:	r. 2015 - 2021
Aktuálny stav:	zámer
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie zadania 2. rokovania so správcami a niektorými užívateľmi sietí 3. spracovanie plánu riešenia miestnych komunikácií a budovania parkovísk 4. zabezpečenie finančných zdrojov 5. realizácia zámerov

Obec v spolupráci so správcami sietí, komunikácií, prerokuje a pripraví plán opráv a úprav miestnych komunikácií, komunikácií pre pešiu dopravu a plán prípravy (tvorby) nových komunikácií a parkovacích miest. Obec v spolupráci s Košickým samosprávnym krajom projektovo a technicky pripraví projektové riešenie prístupových komunikácií v obci s cieľom budovania cestnej infraštruktúry k novej IBV.

Cieľ:	A2.2 – Autobusová zastávka
Spolupráca:	Obce mikroregiónu
Vlastné náklady:	Prevádzkové, náklady na projekt
Kofinancovanie:	100% EŠIF – OP IROP (Rozvoj verejnej osobnej dopravy), ŠR
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	Projektový zámer
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie technického projektu, 2. finančné zabezpečenie 2. podporné činnosti, administrácia, 4. konania, rozhodnutia k stavbe, 6. podpora realizácie stavby

Obec bude aktívne podporovať a zabezpečovať výstavbu novej autobusovej zastávky v spolupráci v projekte s ďalšími obcami.

Cieľ:	A2.3 – Informačný a orientačný systém obce
Spolupráca:	Združenie obcí, reklamná agentúra, RRA
Vlastné náklady:	10 t. €
Kofinancovanie:	40 t. € EŠIF - IROP (Infraštruktúra CR, ap.),
Termín:	r. 2015 - 2018
Aktuálny stav:	Projektový zámer
Úlohy:	1. spracovanie technického projektu 2. finančné zabezpečenie 3. realizácia

Obec pripraví, navrhne, organizačne a technicky zabezpečí a zrealizuje vybudovanie jednotného informačného a orientačného systému obce.

Cieľ	A2.4 – Dopravný uzol v centre obce
Spolupráca:	KSK, SSC
Vlastné náklady:	35 t. €
Kofinancovanie:	350 t. €, KSK, EŠIF, IROP (Modernizácia a budovanie regionálnych komunikácií)
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	Čiastkový projektový zámer,
Úlohy:	1. dopracovanie projektového zámeru 2. územno-plánovacia príprava 3. územné konania 4. spracovanie kompletnej projektovej dokumentácie

Obec v spolupráci s Košickým samosprávnym krajom projektovo a technicky pripraví projektové riešenie križovatky v centre obce s cieľom odstránenia dopravných závad a zabezpečí vypracovanie projektu prechodu pre chodcov cez hlavnú cestu.

Zámery A3 – Urbanizmus a rozvoj obce

Cieľ:	A3.1 – Urbanistická koncepcia obce
Spolupráca:	Architektonicko-urbanistická kancelária
Vlastné náklady:	5 t. €
Kofinancovanie:	50 t. €, EŠIF, IROP (Regenerácia sídiel),
Termín:	r. 2016 - 2020
Aktuálny stav:	Projektový zámer
Úlohy:	1. spracovanie zadania 2. spracovanie koncepcie 3. prezentácie (maketa, multimediálne sekvencie, animácie ap.)

Obec Spišský Hrušov pre potreby svojho ďalšieho rozvoja spracuje dlhodobú koncepciu v oblasti urbanizmu, ktorá bude zahŕňať rozvojové snahy obce zakotvené v PHaSR obce Spišský Hrušov, a v ďalších relevantných dokumentoch.

Cieľ:	A3.2 – Bytová politika a výstavba obce
Spolupráca:	Odborné projektové firmy
Vlastné náklady:	Podľa rozpočtu (cca. 0,5 mil. €)
Kofinancovanie:	ŠR - Fond rozvoja bývania, MDVaRR SR, úverové prostriedky
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	Projektový zámer
Úlohy:	1. spracovanie technického projektu 2. finančné zabezpečenie z Fondu rozvoja bývania 3. realizácia

Obec Spišský Hrušov pre rozvoj a podporu bývania bude zvyšovať počty komunálnych nájomných bytov v zmysle svojej bytovej politiky a podporovať rozvoj individuálnej bytovej výstavby (IBV).

Cieľ:	A3.3 – PHaSR obce Spišský Hrušov na ďalšie programovacie a projektové obdobie
Spolupráca:	Poradenské inštitúcie, RRA, BIC
Vlastné náklady:	0,5 t. €
Kofinancovanie:	-
Termín:	r. 2014
Aktuálny stav:	Projektový zámer
Úlohy:	1. spracovanie zadania 2. výber realizátora 3. realizácia

Obec Spišský Hrušov zabezpečí spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, pre nasledujúce projektové obdobie po roku 2013.

1.2. Zámery a ciele v kritickej oblasti B – Ľudské zdroje

Rozvoj ľudských zdrojov, prístup k informáciám, prístup k ďalšiemu vzdelávaniu, zázemie sociálnych inštitúcií a služieb úzko súvisí s kvalitou života. Priorita je zameraná na aktivity miestnych a regionálnych štruktúr, ktoré budú vytvárať lepšie podmienky pre rast a rozvoj ľudských zdrojov, a tým podporovať rast zamestnanosti v mikroregióne.

Zámery B1 – Podpora vzdelávania

Cieľ:	B1.1 – Podpora rozvoja MŠ a ZŠ,
Spolupráca:	Obec Spišský Hrušov, SŠ, SOU, MŠ SR, miestne ZŠ a MŠ
Vlastné náklady:	-
Kofinancovanie:	EŠIF (Infraštruktúra vzdelávania)

Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	Ideové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie analýzy potrieb ďalšieho vzdelávania 2. štúdia možnosti zriadenia detašovaného pracoviska SŠ, SOU 3. organizačné a technické kroky

Obec podporí rozvojové aktivity miestnej MŠ a ZŠ. V spolupráci s Košickým krajom, prípadne niektorým stredným odborným učilišťom spracuje možnosť rozvoja prevádzkovania detašovaného pracoviska niektorej zo stredných škôl, alebo učilíšť so zameraním najmä na lesníctvo, poľnohospodárstvo, alebo poskytovanie služieb.

Cieľ:	B1.2 – Odborná rekvalifikácia a vzdelávanie nezamestnaných
Spolupráca:	ÚPSVaR, Vzdelávacie inštitúcie, obce, RRA
Vlastné náklady:	5 t. €
Kofinancovanie:	50 t. €, EŠIF – OP Ľudské zdroje
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	Ideový zámer
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. analýza trhu práce, sociálna analýza potrieb a záujmy zamestnávateľov 2. projektové zámery 3. spolupráca na príprave projektov 4. zabezpečenie financovania (ESF) 5. podpora realizácie

Obec v spolupráci s ÚPSVaR, vzdelávacími organizáciami bude podporovať aktivity (technicky, organizačne a čiastočne finančne), vedúce k lepšiemu využívaniu programov, projektov a finančných zdrojov EÚ (ESF) zameraných na rast zamestnanosti a riešenie problémov obyvateľov.

Cieľ:	B1.3 – Vzdelávanie pracovníkov samosprávy
Spolupráca:	ÚPSVaR, Vzdelávacie inštitúcie, poradenské organizácie, okolité obce
Vlastné náklady:	5 t. €
Kofinancovanie:	35 t. €, EŠIF OP Ľudské zdroje (moderné vzdelávanie pre znalostnú spoločnosť)
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	projektové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. analýza potrieb ďalšieho vzdelávania 2. spracovanie projektov 3. zabezpečenie financovania (ESF, FSR) 4. realizácia programu

Obec v spolupráci so vzdelávacími inštitúciami a poradenskými organizáciami, ktoré pôsobia v širšom okolí, pripraví program (zapojí sa do programu s inými obcami) pravidelného odborného vzdelávania pre pracovníkov samosprávy, s cieľom rastu kvality služieb poskytovaných obyvateľstvu a technických a odborných zručností samotných pracovníkov. Kofinancovanie bude možné z externých finančných zdrojov Európskeho sociálneho fondu, resp. Fondu sociálneho rozvoja a iných zdrojov.

Zámery B2 – Informatizácia

Cieľ:	B2.1 – Digitalizácia a internetizácia knižnice
--------------	--

Spolupráca:	Obecná knižnica, Ministerstvo kultúry SR, KSK
Vlastné náklady:	5 t. €
Kofinancovanie:	35 t. €, EŠIF, OP EVS, MK SR - grantový program,
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	projektové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie projektu modernej obecnej knižnice 2. zabezpečenie finančných zdrojov 3. realizácia projektu

Obec podporí ďalší rozvoj obecnej knižnice, aby sa stala zdrojom rýchlych a kvalitných informácií pre najširšie skupiny obyvateľstva, využívaním informačno-komunikačných technológií, aby poskytovala kompletne služby v tejto oblasti, prevádzku web stránky obce ap.

Cieľ:	B2.2 – Podpora partnerstva: Združenie - PC pre občana
Spolupráca:	Obecná knižnica, MK SR, vzdelávacie inštitúcie, okolité obce – združenie obcí
Vlastné náklady:	5 t. €
Kofinancovanie:	25 t. €, EŠIF, OP Integrovaná infraštruktúra, MK SR - grantový program,
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	projektové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. príprava projektu 2. zabezpečenie financovania 3. realizácia projektu

Obec v spolupráci so vzdelávacími organizáciami bude iniciovať vytvorenie inštitúcie (OZ Združenia – PC/počítač/ pre občana) na základe partnerstva s ideou spojiť potreby občanov a možností Internetu cez znalosť používania výpočtovej techniky. Táto platforma v spolupráci s obecnou knižnicou by bola realizátorom a propagátorom rôznych vzdelávacích, informačných a konzultačných aktivít pre obyvateľov obce a okolia (napr. Večerná škola počítačov, ap.).

Cieľ:	B2.3 – Večerná škola počítačov
Spolupráca:	Obec Spišský Hrušov, obecná knižnica, KSK, vzdelávacie inštitúcie, okolité obce
Vlastné náklady:	5 t. €
Kofinancovanie:	20 t. €, NSRR – ROP, OP Informatizácia spoločnosti, OP Vzdelávanie, MK SR - grantový program,
Termín:	r. 2016 - 2019
Aktuálny stav:	Projektové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. príprava projektu 2. zabezpečenie financovania – SSR, ESF, 3. realizácia projektu, aktivít

Združenie „Združenie – PC pre občana“, založené na princípe PP partnerstva, bude organizátorom, nositeľom, rôznych informačných, propagačných a školiacich aktivít pre široké skupiny obyvateľstva, formou tzv. „Večernej školy počítačov“.

Zámery B3 – Sociálne zázemie

Cieľ:	B3.1 – Podpora rozvoja sociálnych služieb - „Stredisko sociálnych služieb“
--------------	--

Spolupráca:	Spišská katolícka charita, OZ, združenie obcí
Vlastné náklady:	15 t. €
Kofinancovanie:	150 t.€, EŠIF, (Infraštruktúra sociálnych služieb), OP Ľudské zdroje
Termín:	r. 2014 - 2020
Aktuálny stav:	projektový zámer
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. dopracovanie projektového zámeru 2. spracovanie projektu 3. spracovanie projektu pre kofinancovanie 4. realizácia projektu

Obec Spišský Hrušov pre potreby zabezpečenia spracuje projekt možnosti zriadenia inštitúcie „Stredisko sociálnych služieb“ pre potreby starostlivosti o starších občanov z obce a okolia obce.

Cieľ:	B3.2 – Podpora rovnosti príležitosti
Spolupráca:	Občianske združenia
Vlastné náklady:	3 t. € mil. Sk
Kofinancovanie:	30 t. €, EŠIF, – OP Ľudské zdroje (Podpora vytvárania rovnosti príležitostí ...), ESF, FSR
Termín:	r. 2016 - 2020
Aktuálny stav:	projektové a ideové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. monitoring problémov nerovného postavenia a prístupu 2. príprava a spracovanie projektov 3. finančné zabezpečenie

Obec bude podporovať aktivity inštitúcií, ktoré sa budú aktívne podieľať na probléme odstraňovania všetkých foriem nerovného prístupu a postavenia občanov (rodová, národnostná, ap.)

1.3. Zámery a ciele v kritickej oblasti C – Hospodársky rozvoj

Zámery C1 – Podpora podnikateľských aktivít

Cieľ:	C1.1 – Podpora firiem využívajúcich miestne suroviny
Spolupráca:	Odborné, energetické inštitúcie, Slovenská energetická agentúra
Vlastné náklady:	30 t. € (podnikateľské subjekty)
Kofinancovanie:	300 t. €, EŠIF, OP Výskum a inovácie
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	Ideové, projektové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie projektov, technologické riešenia 2. konštituovanie partnerstva 3. zabezpečenie kofinancovania, zdroje EÚ 4. realizácia

Podpora realizácie zámerov lepšieho zhodnocovania, spracovania a využitia miestnych (domácich) surovín, energetických úspor a inovácií, s cieľom zvyšovania pridanej hodnoty, rastu zamestnanosti a znižovania energetickej náročnosti firiem vo súkromnom vlastníctve, alebo vlastníctve, resp. spoluvlastníctve obce a sídlaciach v obci. Príprava, spracovanie a realizácia projektov pre

zabezpečenie technológie lepšieho zhodnocovania drevnej hmoty (vyšší stupeň finalizácie tejto suroviny), využívania biomasy (pestovanie, spracovanie a používanie na výrobu tepla a energií pre objekty verejnej správy, bytových domov, občianskej vybavenosti ap.).

Cieľ:	C1.2 – Starostlivosť o investorov
Spolupráca:	Obce v okolí, podniky v okolí, ÚPSVaR, Spišská Nová Ves, RRA, SOPK
Vlastné náklady:	revádzkové náklady
Kofinancovanie:	EŠIF
Termín:	r. 2014 - 2020
Aktuálny stav:	Projektové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie projektu – Program trvalej komunikácie 2. PPP partnerstvo 3. stretávaní a rokovaní 4. návštevy zástupcu obce v podnikoch 5. prieskumy spokojnosti a potrieb podnikateľov (iniciatívny a návrhy na legislatívne zmeny, zmeny všeobecno-záväzných nariadení obce, zmeny v ÚPN, rozvojových návrhov ap.)

Obec bude realizovať program trvalej komunikácie s podnikmi na území obce a okolia (za spolupráce okolitých obcí) s cieľom reagovať na problémy ich rozvoja, či už v oblasti administrácie spoločných projektov, legislatívnych otázok, prípadne ľudských zdrojov, pomoci pri zabezpečení rekvalifikácie, či príchodu investorov.

Cieľ:	C1.3 – Program poradenstva a prezentácie pre MSP
Spolupráca:	Súkromné a obecné podniky, okolité obce, poradenské inštitúcie – RRA, BIC, RPIC, SARIO, SOPK
Vlastné náklady:	prevádzkové
Kofinancovanie:	podiel obcí, EŠIF, komunitárne fondy, ŠR,
Termín:	r. 2014 - 2020
Aktuálny stav:	Príprava zámerov
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie projektového zámeru 2. spracovanie projektu a budovanie partnerstva 3. získavanie zdrojov, zaistenie spolufinancovania pre vybavenie (ROP) 4. výber pracovníka, zaškolenie, zahájenie činnosti

Obec v spolupráci s podnikmi, poradenskými inštitúciami zriadi technicky a priestorovo vybavené pracovisko (miesto) pre koncepčnú, poradenskú prácu na úseku informácií, marketingu a ekonomického rozvoja obce. Pracovisko bude poskytovať poradenstvo pre začínajúcich podnikateľov, kontakt s investormi a prevádzkovať prezentačnú miestnosť. Možné je aj rozvíjať túto činnosť v spolupráci s organizáciou Podnikateľský inkubátor Spišská Nová Ves v okresnom meste, alebo odbornými poradenskými firmami.

Cieľ:	C1.4 – Marketing a imidž obce
Spolupráca:	Reklamná a marketingová agentúra, médiá, SARIO, RRA, KSK, SOPK, EDC Košice
Vlastné náklady:	prevádzkové, investícia 20 t. €
Kofinancovanie:	-
Termín:	r. 2014 - 2020

Aktuálny stav:	príprava projektového zámeru
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie projektového zámeru Marketingového plánu 2. spracovanie projektu Marketingového plánu 3. vytvorenie partnerstva kľúčových inštitúcií 4. realizácia projektu – spracovanie Marketingového plánu obce 5. vytvorenie a nasadenie jednotlivých marketingových produktov 6. aktívna marketingová kampaň

Zámerom je vytvoriť kompletný marketingový program a prostredníctvom neho aktívne ponúkať obec Spišský Hrušov ako atraktívne miesto pre podnikanie a bývanie. Postup očakáva aktívny výber, oslovenie potenciálnych investorov za spolupráce špecializovaných odborných organizácií, vytvorenie imidžu obce, ktorá má svoje ciele. V rámci jednotlivých marketingových produktov realizovať aj informačný tlačný bulletin (prospekt) o obci, organizovanie výstav ap.

Zámery C2 – Technické podmienky

Cieľ	C2.1 – Projektová a technická príprava nových plôch
Spolupráca:	Architektonicko–urbanistická spoločnosť, projektová kancelária, dodávatelia
Vlastné náklady:	10 t. €
Kofinancovanie:	500 t. €, EŠIF, ŠR
Termín:	r. 2016 - 2020
Aktuálny stav:	Projektový zámer
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zhodnotenie intravilánu obce, návrhy rozvojových plôch 2. Návrhy a príprava ÚPN 3. Spracovanie dokumentácie pre vybavenie infraštruktúrou (pre pozemky a objekty vo vlastníctve mesta)

Obec pripraví prieskumy, rozbor a návrhy zhodnotenia intravilánu obce, jeho disponibility a prehodnotí návrhy na vytvorenie nových rozvojových plôch pre rozvoj podnikania a bytovú výstavbu. Zrealizuje zmeny v ÚPN a pripraví spracovanie projektov pre vybavenie navrhovaných plôch infraštruktúrou.

Cieľ:	C2.2 – Databáza objektov a pozemkov
Spolupráca:	Vlastníci objektov, Kataster nehnuteľností, Pozemkový fond, OÚ - Životné prostredie, starostovia okolitých obcí
Vlastné náklady:	prevádzkové náklady, pozemky na prípadnú výmenu
Kofinancovanie:	obec, združenie obcí
Termín:	r. 2014 - 2020
Aktuálny stav:	rozpracované zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. rozpracovanie detailov v projekte, 2. proces pasportizácie a spracovanie do výstupov (print, Internet) 3. priebežná aktualizácia

Obec v spolupráci s vlastníkmi nehnuteľností a Katastrom nehnuteľností spracuje tzv. pasport a databázu nevyužitých objektov a plôch (green- a brown-field) vhodných pre umiestnenie nových investícií (vytvorenia zóny) pre rozvoj podnikania a služieb. Databáza bude viesť kompletnú informáciu a nehnuteľnostiach, bude v tlačenej, katalógovej, forme a elektronickej forme, a v skrátenej verzii bude prístupná cez Internet zo stránky obce.

Cieľ:	C2.3 – Príprava podnikateľského parku pre MSP
Spolupráca:	Podnikateľská sféra, PP partnerstvo: právnický subjekt – „Podnikateľský park obce Spišský Hrušov“, RRA, BIC
Vlastné náklady:	40 t. €
Kofinancovanie:	400 t. €, EŠIF
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	príprava projektových zámerov
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie projektového návrhu 2. Prefeasibility štúdia zriadenia „Podnikateľského parku obce Sp. Hrušov“ 3. Projekt zriadenia a realizácie zóny podľa odporúčania PF štúdie: 4. <i>Stavebný projekt</i> 5. <i>Zabezpečenie zdrojov financovania</i> 6. <i>Realizácia projektu</i> 7. <i>Prevádzka zariadenia</i>

Obec v spolupráci s ďalšími subjektmi vytvorí podľa princípu verejno-súkromného partnerstva právnickú osobu (subjekt) „Podnikateľský park obce Spišský Hrušov“ pripraví a spracuje v spolupráci s externými odbornými inštitúciami feasibility (prefeasibility) štúdiu zriadenia takéhoto zariadenia a v prípade kladného odporúčania záverov tejto štúdie vybuduje toto zariadenie (komplex).

Zámery C3 – Podpora rozvoja služieb

Cieľ:	C3.1 – Rozvoj občianskej vybavenosti, služieb a zariadení pre voľno časové aktivity
Spolupráca:	Podnikatelia, profesijné združenia, občianske združenia, okolité obce
Vlastné náklady:	10 t. €
Kofinancovanie:	100 – 200 t. €, EŠIF, ŠR, Komunitárne programy
Termín:	r. 2015 - 2020
Aktuálny stav:	projektové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovanie projektov 2. riešenie majetkovo-právnych a technických otázok 3. zabezpečenie financovania cez EŠIF, ŠR a iné, 4. realizácia úspešných projektov 5. propagácia zariadení

Obec sa sústreďí na zlepšenie a dobudovanie občianskej vybavenosti, služieb a kultúrno-spoločenských zariadení, športových zariadení s cieľom zvýšenia ponuky a zlepšenia kvality služieb pre obyvateľov aj návštevníkov obce a okolia.

Cieľ:	C3.2 – Programy aktívneho trávenia voľného času
Spolupráca:	okolité obce, občianske združenia, športové a spoločenské organizácie
Vlastné náklady:	15 t. €
Kofinancovanie:	800 t. €, EŠIF, ŠR, Komunitárne programy
Termín:	r. 2016 - 2020
Aktuálny stav:	projektové zámery
Úlohy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. príprava projektov 2. zabezpečenie financovania cez EÚ, KSK, ŠR, ap.

	3. realizácia úspešných projektov 4. propagácia aktivít, podujatí
--	--

Obec formou partnerstva so záujmovými organizáciami podporí aktivity, ktoré vedú k aktívnemu využívaniu voľného času v oblasti športu, spoločenských a kultúrnych aktivít. Bude spolupracovať pri spracovaní projektov pre získavanie zdrojov financovania z KSK, ŠR, alebo EÚ.

Cieľ:	C3.3 – Konceptia podpory rozvoja cestovného ruchu a propagácie
Spolupráca:	Podnikateľská sféra, združenie podnikateľov, PP partnerstvo, RRA, BIC, SOPK
Vlastné náklady:	7 t. €
Kofinancovanie:	30 t. €, EŠIF, ŠR, Komunitárne programy
Termín:	r. 2016 - 2020
Aktuálny stav:	Ideové a projektové zámery
Úlohy:	1. spracovanie projektových zámerov pre projekty rozvoja CR v obci a okolí 2. zabezpečenie zdrojov financovania – Štrukturálne fondy - IROP 3. spracovanie Konceptie rozvoja CR a Prefeasibility štúdie rozvoja územia 4. zriadenie a spustenie malého TIC

Obec v spolupráci s partnermi (PP partnerstvo pre CR) vypracuje základné dokumenty pre riadený rozvoj cestovného ruchu v obci a okolí.

Cieľ:	C3.4 – Vytvorenie PP partnerstva a tvorba produktov pre CR
Spolupráca:	Obce z okolia, podnikateľská sféra, združenie podnikateľov, CK, CA, RRA, BIC
Vlastné náklady:	15 t. €
Kofinancovanie:	75 t. €, EŠIF, ŠR, Komunitárne programy
Termín:	r. 2016 - 2020
Aktuálny stav:	projektové zámery
Úlohy:	1. Iniciovanie a etablovanie PP partnerstva pre CR 2. príprava projektov pre CR v zmysle Konceptie rozvoja CR a Prefeasibility štúdie rozvoja územia 3. zabezpečenie zdrojov financovania – Štrukturálne fondy - IROP 4. realizácia úspešných projektov (so zabezpečeným financovaním) 5. propagácia nových produktov

Obec bude iniciovať vznik verejno-súkromného partnerstva (PPP), ktoré bude zahŕňať organizácie aktívne v cestovnom ruchu (okolité obce, podnikateľov, prevádzkovateľov zariadení, cestovné kancelárie, cestovné agentúry ap.) s cieľom koordinovať rozvojové aktivity v cestovnom ruchu a tvoriť nové produkty pre podporu ponuky služieb a atraktivít územia.

2. Návrhy možných spoločných projektových zámerov obcí MAS

V rámci celého územia MAS je identifikovaných niekoľko základných spoločných projektových zámerov, v ktorých by obec Spišský Hrušov mohla participovať:

- ➔ Internetizácia a digitalizácia pre lepší prístup k vzdelaniu a informáciám v regióne

Zámer: Koordinovaný prístup k budovaniu rýchlej internetovej siete, rozvíjaniu služieb verejnej správy, lepšieho prístupu k informáciám, ďalším formám vzdelávania a podpore kvality života v územií MAS.

- ➔ Iniciatíva a aktívny život

Zámer: Systematické budovanie aktívneho prístupu obyvateľov obcí územia MSA k životu a daniu v území. Motivácia na budovanie a skvalitňovanie života, zachovávanie tradícií a budovanie voľno časových prvkov.

- ➔ Komunitné programy

Zámer: Podpora komunitných aktivít založených na partnerstve a solidarite, s cieľom rozvíjania duchovného, historického a kultúrneho potenciálu územia MAS a jeho okolia.

- ➔ Územie so sociálnym prístupom

Zámer: Budovanie organizačných a inštitucionálnych kapacít zameraných na rozvoj sociálnych služieb v zmysle potrieb obcí územia MAS pre sociálne ohrozené, sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva a osamelých dôchodcov.

- ➔ Budovanie servisu a infraštruktúry pre podnikateľský sektor

Zámer: Podpora podnikania a prílevu investícií cez budovanie servisu a infraštruktúry pre rozvoj podnikania, spracovanie informácií o nehnuteľnostiach, objektoch a pozemkoch územia MAS, vybudovanie informačného a poradenského systému, zmapovanie možnosti (potreby, efektívnosti) vybudovania podnikateľských (hospodárskych) zón v území MAS.

- ➔ Imidž a prezentácia územia

Zámer: Spoločná, aktívna a intenzívna forma prezentácie a propagácie obcí územia MAS, budovanie imidžu, získanie postavenia v konkurencii slovenských a európskych území MAS s cieľom zaujať investorov, potenciálnych návštevníkov, ďalšie budovanie miestnych a medzinárodných partnerstiev.

- ➔ Priaznivé podnikateľské prostredie

Zámer: Budovanie podnikateľského prostredia s dosahom významu pre celé územie MAS, s orientáciou na zlepšenie diverzifikácie miestnej ekonomiky, podpory využívania miestnych zdrojov a potenciálu nevyužívaných hnedých a zelených plôch obcí.

- ➔ Zmena energetickej koncepcie územia

Zámer: Zníženie prevádzkových nákladov (zlepšenie efektívnosti prevádzky) rekonštrukciou tepelných vlastností budov, rekonštrukciou a modernizáciou vykurovacích technológií, za využitia obnoviteľných zdrojov energie, kogenerácie. Zníženie emisií oxidov, tuhých znečisťujúcich látok a využívanie miestnych zdrojov energií.

- ➔ Všeobecný podnikateľský inkubátor, remeselnícke domy

Zámer: Zvýšenie ekonomického potenciálu územia zlepšením podmienok pre malých a stredných podnikateľov, remeselníkov a živnostníkov. Zvýšenie počtu etablovaných domácich a zahraničných podnikateľských subjektov.

- ➔ Budovanie technickej infraštruktúry územia

Zámer: Zlepšenie stavu životného prostredia a životnej úrovne obyvateľstva zvýšením napojenosti na systém odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd a rastom pripojenia počtu obyvateľov na zdroje verejných vodovodov.

➔ Riešenie dopravnej infraštruktúry

Zámer: Pripraviť a realizovať riešenia dopravnej infraštruktúry mikroregiónu v súvislosti s budovaním nadradenej dopravnej infraštruktúry krajov a Slovenska. Zlepšiť stav statickej, pešej a cestnej infraštruktúry v jednotlivých obciach, budovanie zastávok a staníc.

☞ Projekt: Obnova autobusových zastávok a úprava ich okolia v obciach územia MAS
Rok: 2015 - 2016
Rozpočet: 30 t. € (15 t. €, vlastné zdroje)
Stav: príprava projektovej dokumentácie (PD)

➔ Urbanistické riešenia územia MAS

Zámer: Spracovanie uceleného, koncepčného a koordinovaného prístupu priestorového a funkčného využívania územia s požiadavkami na rozvoj moderného bývania, rozvoj malého a stredného podnikania, pôdohospodárstva a agroturizmu.

➔ Vyvážený rozvoj cestovného ruchu

Zámer: Tvorba produktov, rozvoj služieb, budovanie turistickej infraštruktúry, na pozadí vidieckeho a kultúrno-historického potenciálu územia a jeho okolia. Vytváranie partnerstiev, partnerských vzťahov pre realizáciu spoločných projektov a aktivít.

☞ Projekt: Stavby pre cestovný ruch, šport, kultúru. *ROZPRÁVKOVO*, KÚ Danišovce, okres Spišská Nová Ves
Rok: 2014 – 2017
Rozpočet: 1 mil. €,
Stav: príprava podkladov pre PD

➔ Miestne partnerstvá a aktivity pre obnovu vidieka

Zámer: Podpora kvality života v obciach územia odstraňovaním negatívnych stránok a vplyvov, zlepšovaním vybavenia a vzhľadu obcí a celého územia. Celková aktivizácia revitalizácie vidieka za širokej účasti občanov.

➔ Čisté a zdravé životné prostredie mikroregiónu

Zámer: Znižovanie a odstraňovanie ekologickej zaťaženia obcí územia s dôrazom na vodu a ovzdušie, rozširovanie plôch zelene, obnova lesného potenciálu, likvidácia zdrojov prašnosti a hluku.

➔ Obnova činnosti Rehabilitačného centra na PD Odorín

Zámer: Podpora zlepšovania služieb, obyvateľstvu okolitých obcí (Spišský Hrušov) a návštevníkom regiónu.

3. Projektové zámery obce

Tab. č. 3.1: Projektové zámery obce Spišský Hrušov

Oblasť	Projektový zámer / projekt			
	Názov	Rok / stav realizácie	Verejný / súkromný sektor	Finančný objem celkom
Infraštruktúra vzdelávania	Výstavba telocvične k ZŠ, doplnenie školského areálu	2015 - 2016	Verejný	1 mil. €
	Obecná knižnica, rekonštrukcia interiéru, elektronické služby, kultúrne aktivity	2015	Verejný	0,15 mil. €
	Rekonštrukcia a modernizácia MŠ, relaxačné centrum pre rodiny s deťmi	2016 - 2018	Verejný	0,8 mil. €
	Rekonštrukcia školskej jedálne		Verejný	
	Koncepcia rozvoja školstva v obci		Verejný, (súkromný)	
	Zlepšenie dostupnosti Internetu, internetizácia obce		Verejný, (súkromný)	
Infraštruktúra technická a dopravná	Rekonštrukcia sietí: plyn, vodovod, kanalizácia, ČOV	2015 -	verejný	600 t. €
	Výstavba chodníka a autobusovej zastávky	2015 -	Verejný	7 t. €
	Prístupová komunikácia k zručanině MILOJ	2016 - ...	Verejný	
	Cestný južný obchvat – presmerovanie cesty II/536	2015 - 2020	Verejný, VÚC	
	Vybudovanie infraštruktúry pre priemyselný park (pozemok, prístup, siete)	2016 - 2020	Verejný	
Infraštruktúra športu a voľného času	Všešportový obecný areál: Rekonštrukcia areálu futbalového ihriska (pre loptové hry, tenis, klzisko, fitnes centrum, rehabilitáciu, nové šatne)	2009 - 2013	Verejný, súkromný	
	Centrum voľno časových aktivít- Rekonštrukcia starej tribúny (posilňovňa, stolný tenis, šach, aerobik)	2016 - 2020	Verejný, súkromný	
	Vytvorenie partnerstva – organizačné zabezpečenie prevádzky športového areálu	2015 - 2017	Verejný, súkromný	
	Kompletná rekonštrukcia kultúrneho domu a jeho zariadenie	2014 - 2020	Verejný	
	Vybavenie divadielka LUNA a cirkevného spevokolu	2014 - 2020	Verejný, súkromný	
	Budovanie zariadení pre aktívny pohyb a relaxáciu (bazén, lyžiarske vleky, bežecké trate, pre paraglajding, agroturistiku)	2014 - 2020	Verejný, súkromný	
	Systém podpory kultúrnych aktivít	2014 - 2020	Verejný, súkromný	
Infraštruktúra cestovného ruchu	Rekonštrukcia kaštieľa na múzeum, výstavné priestory a obecné kultúrne centrum (priestory aj pre záujmové skupiny)	2008 - 2011	Verejný	0,1 mil. €
	Reštaurovanie a konzervácia zručaniny „MILOJ“	2015 - 2020	Verejný, súkromný	
	Rekonštrukcia interiéru kostola a jeho odizolovanie	2014 - 2020	Verejný, súkromný	
	Budovanie značených turistických chodníkov a trás (pešie, cyklotrasy)	2014 - 2020	Verejný, súkromný	
	Koncepcia rozvoja cestovného ruchu a propagácie obce	2015 - 2017	Verejný, súkromný	
	Medzinárodná spolupráca – partnerstvo s poľskými obcami (gminami)	2014 - 2020	Verejný	
Infraštruktúra zdravotnícka a sociálna	Rekonštrukcia Zdravotného strediska a prístavba lekárne	2015 / technický projekt	Verejný	75 t. €
	Spracovanie koncepcie riešenia sociálnych a opatrovateľských aktivít	2015 - 2018	Verejný, (súkromný)	
	Stredisko sociálnych služieb – iniciovať vznik združenie obcí	2014	Verejný, (súkromný)	
Infraštruktúra	Skrášľovanie obce	2014 - 2020	Verejný	0,2 mil. €

	Zlepšenie stavu ŽP obce Spišský Hrušov	2015 – 2018	Verejný	0,3 mil. €
	Vybudovanie sídla Obecného úradu a rekonštrukcia veľkého parku	2014 - 2020	Verejný	
	Rekonštrukcia parku pri kaštieli – oddychová zóna	2015 - 2020		
	Rekonštrukcia parku pri hlavnej ceste – fontána, informačná tabuľa	2016 - 2020		
	Využitie pozemku pri farskom úrade a v okolí starej pálenice			
	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2015 - 2020	Verejný	
	Rekonštrukcia obecného rozhlasu, multimediálny prenos			
	Marketing obce + prezentačné médium o obci, remeslách a tradíciách			
	Individuálna bytová výstavba a výstavba bytových domov	2015 - 2017	Verejný, súkromný	
	Systém riešenia odpadkov na verejnom priestranstve			
	Spracovanie rastlinného bio odpadu a využívanie TKO			
	Regulácia potoka pretekajúceho cez obec			
	Riešenie havarijného stavu niektorých rodinných domov v obci			
Iná	Kamerový systém obce – prevencia kriminality	2015 - 2016	verejný	12,5 t. €
	Budovanie a rozvoj vzťahov verejno-súkromného partnerstva (PPP)	2015 - 2020	Verejný, súkromný	
	Analýza voľných budov, domov a pozemkov v obci	2015 - 2016	Verejný, súkromný	

Zdroj: obec Spišský Hrušov, OcÚ

F. HODNOTENIE A MONITOROVANIE

1. Hodnotenie a hodnotiace kvantifikátory

Pre hodnotenie a monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Spišský Hrušov je potrebné využívať súbory indikátorov, ktoré budú popisovať zmeny ekonomickej a sociálnej situácie, vyvolávané realizáciou programu. Indikátory sú v zásade kvantitatívne (počet podporených malých a stredných podnikateľov, počet novovytvorených pracovných miest a pod.), alebo kvalitatívne (zlepšenie kvality odpadových vôd, dopravnej obslužnosti územia, bezpečnosti dopravy a pod.). Indikátory majú veľký význam pri presadzovaní oprávnenosti verejných výdavkov a sú dôležitým faktorom účinnosti ich použitia.

Pre účely monitorovania sa používajú spravidla tri druhy monitorovacích indikátorov:

- indikátory výstupu,
- indikátory výsledku,
- indikátory dopadu

Kvantita a kvalita monitorovacích indikátorov je jedným zo základných kritérií pri schvaľovacom procese.

Tab. č. 1.1: Sústava možných hodnotiacich indikátorov

Priority, opatrenia, podopatrenia	Indikátory
A – Infraštruktúra	
A1 – Technická infraštruktúra	A1.1 – A1.2 <ul style="list-style-type: none"> - nárast počtu pripojených na kanalizačnú sieť - dĺžka vybudovanej vodovodnej a kanalizačnej siete - vybudovaná kapacita a kvalita ČOV - vyššia efektívnosť využívania vody - pokles množstva ukladaného odpadu - počet nových tepelných a energetických zdrojov
A2 – Dopravná infraštruktúra	A2.1 – A2.4 <ul style="list-style-type: none"> - zlepšenie dopravnej obslužnosti obce - nárast kvality bývania v obci - pokles hlučnosti a ďalších záťaží - pokles dopravných kolízií a nárast plynulosti dopravy - dĺžka vybudovaných a opravených miestnych komunikácií - rast kvality ciest a peších komunikácií - počet parkovacích miest
A3 – Urbanizmus a rozvoj obce	A3.1 – A3.3 <ul style="list-style-type: none"> - spracované koncepcie, ÚPN - vzbudzovaný záujem obyvateľov o rozvoj obce a mikroregiónu - zvýšenie atraktívnosti územia a rast návštevníkov - nárast tržieb za služby - rast výstavby IBV a nájomných bytov - rozloha novej zelene v obciach - zlepšovanie stavu životného prostredia, biodiverzity
B – Ľudské zdroje	
B1 – Podpora vzdelávania	B1.1 – B1.3 <ul style="list-style-type: none"> - počet účastníkov vzdelávania - počet absolventov vzdelávania - rast kvality poskytovania služieb vo verejnom sektore - rast efektívnosti práce - rast počtu užívateľov knižnice, Internetu - nárast počtu poskytovaných služieb - počet zapojených obyvateľov - počet znovu zamestnaných
B2 Informatizácia	B2.1 – B2.3 <ul style="list-style-type: none"> - počet zariadení a podujatí - počet, resp. % zainteresovaných občanov - intenzita využívania zariadení (pc, Internetu) - počet návštevníkov - zlepšovanie počítačovej gramotnosti obyvateľstva - nárast počtu užívateľov PC a Internetu
B3 – Sociálne zázemie	B3.1 – B3.2 <ul style="list-style-type: none"> - zlepšenie celkového stavu objektov a poskytovaných sociálnych služieb - rast kapacity služieb pre občanov odkázaných na sociálne služby - nárast miest pre dôchodcov - vytvorenie krízového centra, Strediska sociálnych služieb - počet projektov pre riešenie problému rovnosti príležitosti - počet osôb, ktorých sa týkal problém rovnosti príležitosti
C – Infraštruktúra	
	C1.1 – C1.4 <ul style="list-style-type: none"> - počet nových pracovných miest - podiel zavádzania a využívania nových technológií

C1 – Podpora podnikateľských aktivít		- počet podnikov založených na báze domácich surovín - rast záujmu o investovanie - počet hodín poradenstva
C2 – Budovanie technických podmienok	C2.1 – C2.3	- spracovanie databázy - zlepšenie informovanosti - rozšírenie kapacít pre ekonomické aktivity – zriadená hospodárska zóna, priemyselný park - nárast počtu investorov, nových firiem - stavebná, projektová pripravenosť
C3 – Podpora rozvoja služieb	C3.1 – C3.4	- rast záujmu o lokalitu (investori, turisti) - počet prezentácií obce – jeho ekonomického a sociálneho potenciálu - nárast partnerských vzťahov - nárast cez regionálnych projektov, partnerstvo - spracovanie koncepcie podpory rozvoja CR - počet nových produktov a služieb pre CR - rast ponuky a kvality služieb - zrealizovaná internetová stránka, prezentácia, počet propagačných aktivít - nové agroturistické, športové a oddychové zariadenia

2. Parametre finančných plánov

Jedým zo základných dokumentov upravujúcich podmienky a mechanizmus finančných tokov v rámci realizácie projektov financovaných zo štrukturálnych fondov je Koncepcia systému finančného riadenia štrukturálnych fondov vydaná Ministerstvom financií SR.

Časové obmedzenie pre využívanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov v projektovom období 2007 – 2013 bude dané obdobím oprávnenosti výdavkov na projekty zo strany konečných prijímateľov/príjemcov pomoci. Akékoľvek výdavky realizované konečnými prijímateľmi/príjemcami pomoci pred alebo po uvedenom období nebude možno považovať za oprávnené.

Okrem časového obmedzenia Koncepcia vymedzuje aj zdrojové obmedzenia t.j. nemožnosť súčasného financovania projektu z rôznych zdrojov ES (napr. žiadny z projektov nemôže byť financovaný zároveň zo štrukturálnych fondov a iniciatívy ES, ap.).

Oprávnenými prijímateľmi pomoci vo všeobecnosti môžu byť:

- koneční prijímatelia: subjekty, alebo partnerstvá, ktorých vedúci partner je organizácia verejného sektora, resp. subjekt súkromného sektora, ktorý v rámci aktivít projektu nie je účastníkom hospodárskej súťaže;
- príjemcovia pomoci: subjekty a partnerstvá subjektov, ktorých vedúci partner je subjekt súkromného sektora, ktorý je v rámci aktivít projektu účastníkom hospodárskej súťaže, t.j. v rámci projektu uplatňuje nárok na štátnu pomoc v súlade so schémou de minimis, ktorá sa bude aplikovať v rámci opatrenia (pod opatrenia).

Koneční prijímatelia môžu byť z verejného alebo súkromného sektora. Medzi konečných prijímateľov z verejného sektora patria:

- štátne rozpočtové organizácie,
- štátne príspevkové organizácie,
- obce alebo ich rozpočtové a príspevkové organizácie,
- vyššie územné celky alebo ich rozpočtové a príspevkové organizácie,

- iné v zmysle slovenskej legislatívy.

Medzi konečných prijímateľov / príjemcov pomoci zo súkromného sektora patria:

- iné právnické osoby,
- fyzické osoby.

2.1. Finančné toky

Vyplácanie konečného prijímateľa z verejného sektora pri projektoch financovaných z ESF sa môže realizovať systémom poskytovania zálohových platieb alebo systémom refundácie, ako to platí pre súkromný sektor, v súlade s rozhodnutím konečného prijímateľa.

Konečný prijímateľ môže kombinovať uvedené systémy počas realizácie projektu v závislosti od rozhodnutia riadiaceho orgánu/sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom. Jednotlivé žiadosti o platbu môže konečný prijímateľ predkladať len na jeden z uvedených systémov, t. z., že výdavky realizované z poskytnutých zálohových platieb nemôže konečný prijímateľ kombinovať spolu s výdavkami uplatňovanými systémom refundácie v jednej žiadosti o platbu. V takom prípade konečný prijímateľ predkladá samostatne žiadosť o zúčtovanie zálohovej platby a samostatne žiadosť o priebežnú platbu (refundácia).

Zálohové platby sú poskytované pomerne za zdroje EÚ a štátneho rozpočtu na základe prehlásenia o začatí realizácie projektu, resp. na základe zúčtovania poskytnutej zálohy.

Pri využití systému poskytovania zálohových platieb sa vyplácanie konečného prijímateľa uskutočňuje v dvoch etapách - etape poskytovania zálohovej platby a etape refundácie.

Konečný prijímateľ po začatí realizácie projektu môže predložiť žiadosť o platbu (zálohovú platbu) v SKK riadiacemu orgánu/sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom (RO/SORO) v zmysle zmluvných podmienok, a to do výšky 20 % z ročného rozpočtu projektu z prostriedkov zodpovedajúcich podielu ES a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie.

Po vyčerpaní 95 % oprávnených nákladov na projekt je konečný prijímateľ povinný zostávajúcich 5 % z celkových oprávnených nákladov na projekt, aj za podiel prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu, povinný uhradiť najskôr z vlastných zdrojov. Až po preukázaní tejto úhrady a ukončení projektu je konečný prijímateľ oprávnený požiadať o záverečnú platbu zostatku zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu.

2.2. Východiská zostavovania finančných plánov projektov

Pri zostavovaní finančného plánu projektu je potrebné v kalkuláciách zohľadniť tri základné kategórie výdavkov, z ktorých sa finančný plán projektu môže skladať:

- Oprávnené výdavky
- Neoprávnené výdavky
- Spolufinancovanie

Dôležitou podmienkou, ktorú je potrebné pritom zohľadniť je skutočnosť, že zo štrukturálnych fondov je možné financovať len oprávnené výdavky pričom neoprávnené výdavky a podiel na spolufinancovaní musí konečný prijímateľ/príjemca pomoci hradiť z vlastných zdrojov.

2.3. Podmienky oprávnenosti výdavkov

Príloha Nariadenia Komisie (ES) č. 1685/2000 obsahuje dvanásť nasledovných pravidiel oprávnenosti:

- Pravidlo č. 1: Skutočne vyplatené výdavky;
- Pravidlo č. 2: Účtovné spracovanie príjmov;
- Pravidlo č. 3: Finančné a ostatné poplatky, výdavky na právne služby;
- Pravidlo č. 4: Nákup použitého zariadenia;
- Pravidlo č. 5: Nákup pozemkov;
- Pravidlo č. 6: Nákup nehnuteľností;
- Pravidlo č. 7: DPH a ostatné dane a poplatky;
- Pravidlo č. 8: Rizikové investičné fondy a pôžičkové fondy;
- Pravidlo č. 9: Garančné fondy;
- Pravidlo č. 10: Leasing;
- Pravidlo č. 11: Výdavky spojené s riadením a implementáciou štrukturálnych fondov;
- Pravidlo č. 12: Oprávnenosť projektov v závislosti od miesta;

Na základe rozboru pravidiel Nariadenia Komisie (ES) č. 1685/2000 možno definovať nasledovné podmienky, ktoré musí spĺňať oprávnený výdavok:

- a) Oprávnený výdavok musí byť vynaložený / realizovaný v oprávnenom období;
- b) Oprávnený výdavok musí byť vynaložený na oprávnenom mieste realizácie projektu;
- c) Oprávnený výdavok musí byť presne špecifikovaný;
- d) Oprávnený výdavok musí byť vynaložený v súlade s cieľom opatrenia programu, musí existovať jeho priame spojenie s projektom;
- e) Oprávnený výdavok musí byť preukázateľne zaplatený zo strany konečného prijímateľa/prijemcu pomoci - výdavok musí byť skutočne vynaložený / realizovaný, a to ešte pred jeho preplatením zo štrukturálnych fondov (s 3 výnimkami v pravidle 1 – odpisy, príspevky v naturáliách a režijné výdavky);
- f) Oprávnený výdavok musí byť riadne doložený účtovným dokladom a správne zaevidovaný v účtovných knihách;

2.5. Kategórie neoprávnených výdavkov

Za všeobecne neoprávnené výdavky spolufinancované z fondov sa považujú nasledovné kategórie výdavkov:

- Subdodávky, ktoré zvyšujú výdavky na realizáciu činností bez pridania hodnoty a subdodávky, pri ktorých je platba stanovená ako percentuálny podiel na celkových nákladoch činnosti, debetné úroky, poplatky pri finančných transakciách, kurzové prirážky a kurzové straty a iné čisto finančné výdavky;
- Pokuty, finančné penále, výdavky na súdne spory;
- Nákup použitého zariadenia (Pozn.: Odpisy takéhoto zariadenia sú oprávnené, ale len počas trvania projektu);
- Nákup nezastavanej pôdy;
- Nákup nehnuteľnosti (Pozn.: Odpisy budovy sú oprávnené, ale len počas trvania projektu);
- Realizácia nových stavieb a technického zhodnotenia stavieb vrátane prípravnej a projektovej dokumentácie;
- DPH (DPH nárokovateľná na vrátenie – platiteľ či neplatiteľ DPH);
- Výdavky spojené s bankovou zárukou;
- Výdavky spojené s leasingovou zmluvou;
- Financovanie prevádzkového kapitálu firiem (faktoring);
- Financovanie strát z hospodárskej činnosti;
- Reprezentačné výdavky;
- Dary;

ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Spišský Hrušov, ktorý bol vypracovaný v zmysle princípov programovania, subsidiarity a partnerstva v súlade so Zákonom č. 503/2001 o podpore regionálneho rozvoja, vytvorí obci a jej obyvateľom predpoklady na možnosť širšieho a systematickejšieho sa zapojenia do procesu rastu konkurencieschopnosti územia aj za pomoci prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie v projektovom období 2014 – 2020. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky Slovenska a princípy politiky Európskej únie zakotvené v nariadeniach Rady ES.

Autori: Obecný úrad Spišský Hrušov,
Elena Franková, starostka obce,

Poslanci obce
.....,

Spišská regionálna rozvojová agentúra
Ing. Peter Malatinský
Ing. Drahoslava Repaská

Pracovníci obecného úradu
.....,

Občania obce, členovia záujmových združení, podnikateľskej sféry
Mgr. Marek Filip,
Ing. Peter Samol',
Mária Hrobláková

Združenie rozvoja a komunikácie Spiša, o.z.
Mgr. Júlia Čurilová
Ján Barbuščák

Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Spišský Hrušov

Zostavil a spracoval: Spišská regionálna rozvojová agentúra, Ing. Peter Malatinský

Dokument je majetkom obce Spišský Hrušov a Spišskej regionálnej rozvojovej agentúry, ktorý sa podieľali na jeho spracovaní a môžu ho v ďalšom využiť pre svoje potreby. Okrem tohto prípadu a okrem zákonom povolených prípadov, žiadna časť tohto dokumentu nesmie byť reprodukováná a šírená akoukoľvek formou a prostriedkami bez predošlého písomného súhlasu autorov.

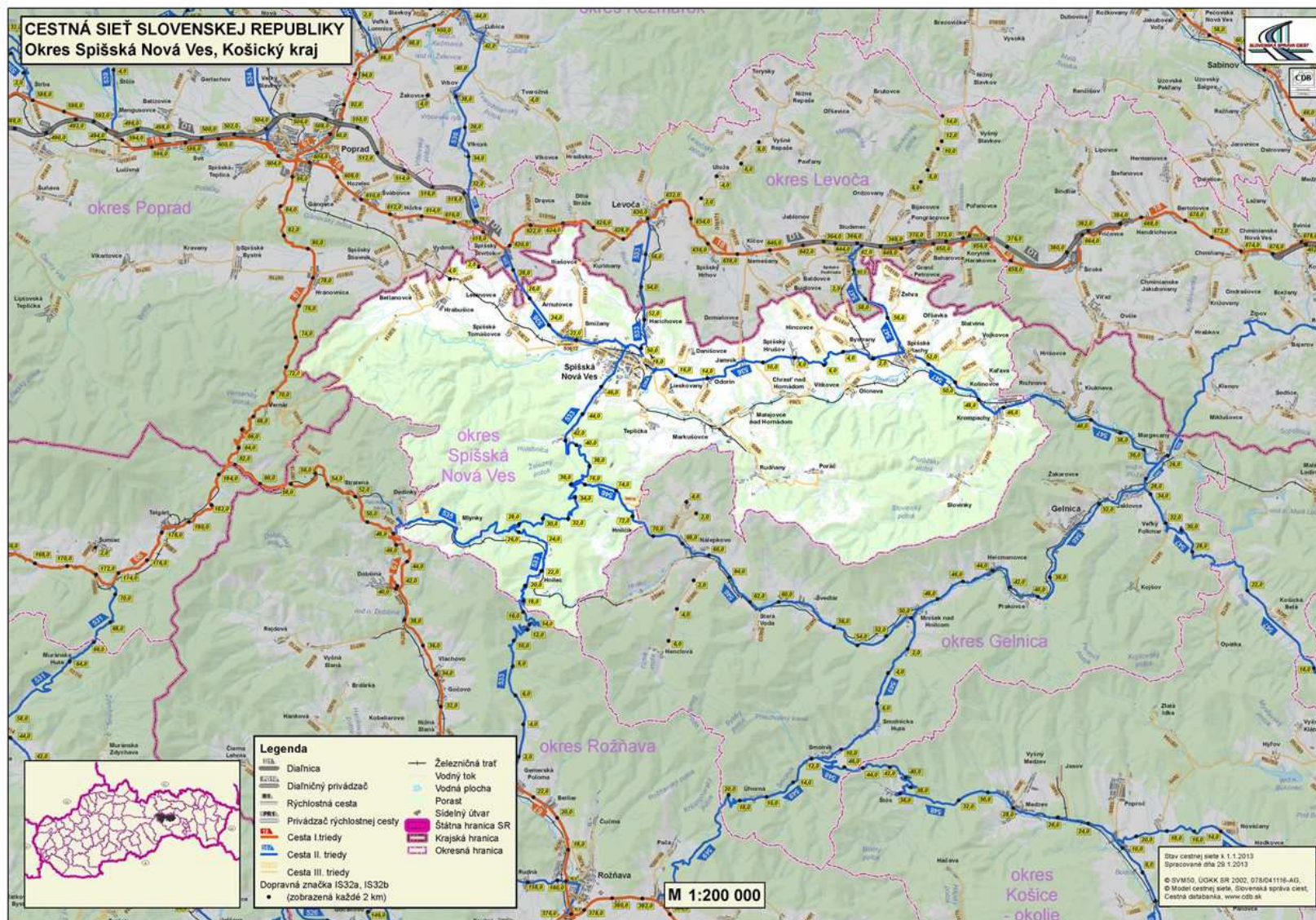
PRÍLOHY

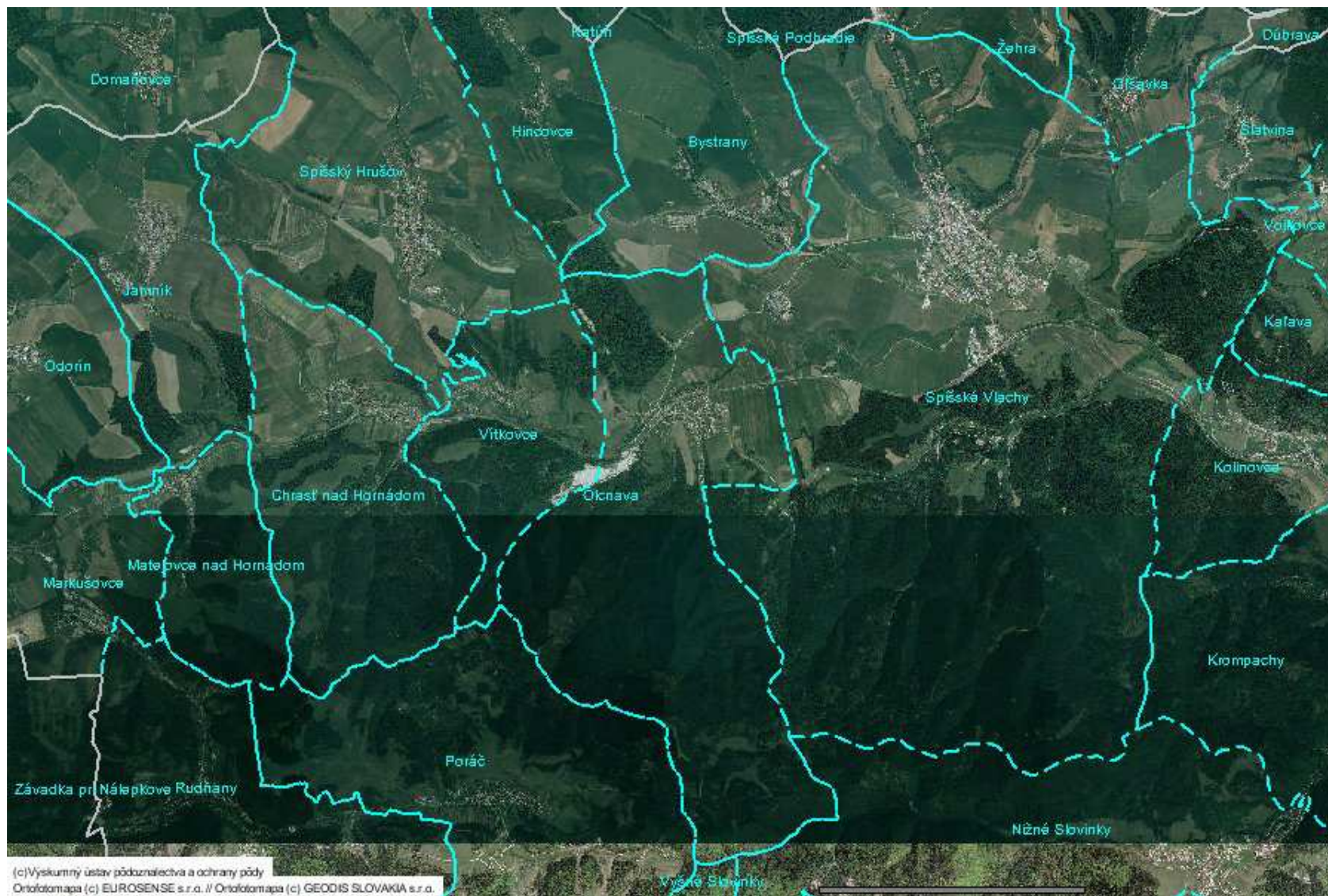
Zberná karta obce

PRÍLOHA I.

PRÍLOHA II.

Cestná sieť okresu Spišská Nová Ves

PRÍLOHA č. III

Kataster obce

(c) Vyskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy
Ortofoto mapa (c) EUROSENSE s.r.o. // Ortofoto mapa (c) GEODIS SLOVAKIA s.r.o.